

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

25. IX 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 300 ДИН. • БРОЈ 1865

ОРУЖЈЕ
КОЈЕ
ГРИЗЕ

(прилог
малој
енциклопедији
необичних
паса)
стр. 34–35.

Фирма

Веровати или не!

УГУЧОНЕДЕЛА ОАЏОЛА (1250-1319)

ИТАЛИЈАНСКИ ТРГОВАЦ, ИМАО
ЈЕ 72 ЗАМКА. У СВАКОМ ОД
ЊИХ СПАВАО ЈЕ НАЈМАЊЕ ДВА
ПУТА ГОДИШЊЕ.

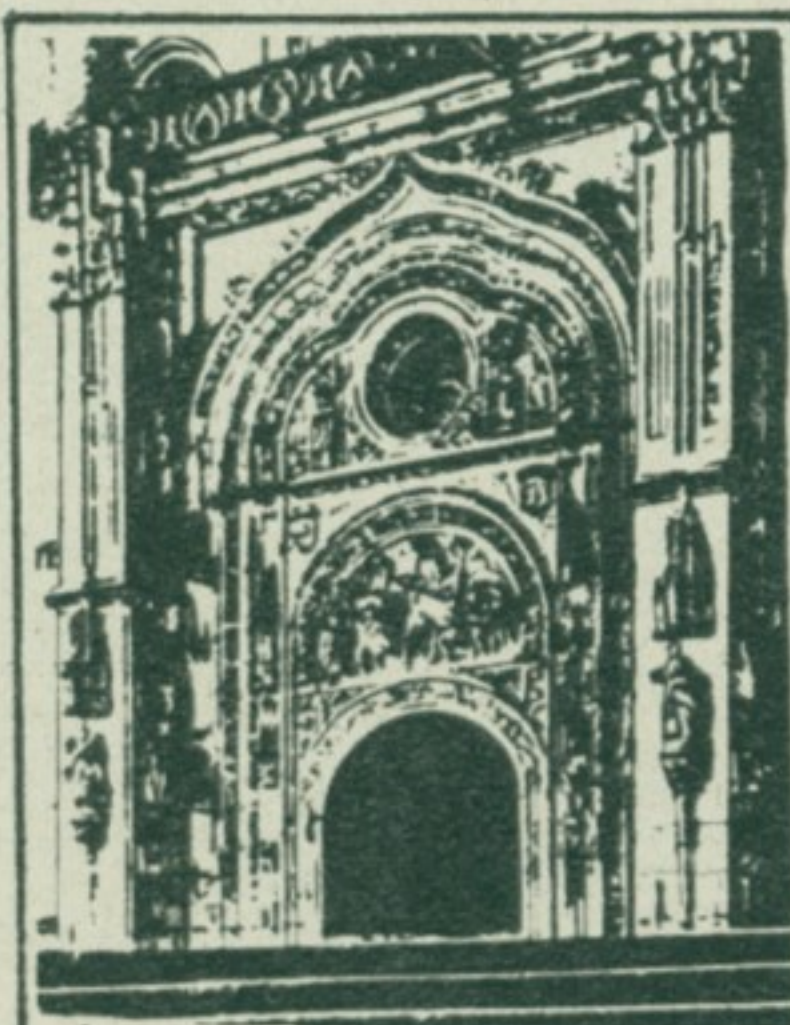

Тилерз Тилл

БАЗАР, ПОЗНАТ ПО
СКУЛПТУРАМА
АМЕРИЧКИХ
ИНДИЈАНАЦА,
ПОКЛОНИО ЈЕ
СВОЈА ДЕЛА
НАЦИОНАЛНИМ
ПАРКОВИМА У
11 АМЕРИЧКИХ
ДРЖАВА. МНОГИ
КИГОВИ ВИСОКИ
СУ ЧАК 6 МЕТРА.

ВЕЛИКИ ТОП

ТАЊОРА, У ИНДИЈИ, ДУ-
ГАЧАК ЈЕ 2,20 МЕТРА, А
ПРЕЧНИК МУ ЈЕ 76 СМ. ИЗ
ЊЕГА ЈЕ У ПОСЛЕДЊИХ 400
ГОДИНА ИСПАЉЕНО САМО
ЈЕДАНПУТ. ТОВАРНА ЈЕ
ЗАПАЛИО ФИТИЉ СА РАЗ-
ДАЉИНЕ ОД
1600
МЕТА-
РА.

КАТЕДРАЛА У
САЛАМАНКИ
(ШПАНИЈА)
ГРАЂЕНА ЈЕ
220 ГОДИНА.

ЖЕНЕ

СА ТИХООКЕАНСКОГ
ОСТРВА ЈАП НОСЕ
СУКЊЕ ОД СЛАДУЊА-
ВЕ МИРИСНЕ ТРАВЕ
ТЕШКЕ ПО 13 КИЛО-
ГРАМА. ЧЕСТО ИХ
„ДЕЛЕ“ СА БРОЈНИМ
СТОНОГАМА, ПАУЦИ-
МА И БУБАМА.

ЦИПЕЛЕ

КОЈЕ СУ НОСИЛИ
НОРМАНИ У
11 ВЕКУ,
ИМАЛЕ СУ
ВРХОВЕ У
ОБЛИКУ ШКОР.
ПИЈИНОГ ИЛИ
РИБЈЕГ РЕПА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● у екваторској провинци-
ји Морона строго је забрањено
давати деци „екстравагантна
имена која вређају људско до-
стојанство“. На тај начин влас-
ти се боре против нове моде ко-
ја је овде завладала да се наре-
ђују имена као што су: Мега-
фон, Симфонија, али и Тиган,
Шерпа итд.

●●● на обалама Аустралије,
у области Велике подводке ба-
ријере, у току су испитивања

гђурачког одећа отпорног на
ајкуле. „Манекен“ је позната
спортисткиња и истраживачица
Валери Тејлор. Челична влакна
нису се свидела мањим ајкула-
ма, а од великих се ипак и Вале-
ри мудро држи подаље.

●●● од 1972. до 1984. на пу-
тевима Флориде страдало је од
аутомобила седам пума и то
ретке флоридске подврсте која

је унета у Црвену књигу уг-
рожених животиња. За послед-
ње две године погинуло је још
осам пума, па се сад озбиљно
разматра предлог да се изграде
подземни пролази за ове велике
мачке. Сматра се да ће бити по-
требно 39 таквих пролаза, а на
оним местима где постоји веро-
ватноћа да ће пуме прећи ауто-
пут, биће постављени посебни
знаци упозорења возачима.

●●● група италијанских истраживача одлучила је да пође
истим путем којим су стари
Римљани пресекали Сахару, о
чему увелико сведоче разни пи-

сани извори. Археолог Франко
Ферари изјавио је да су већ на-
ђени и материјални докази који
сведоче о присуству Римљана
јужно од Сахаре.

●●● Оливер Вотерс, фармер
из Велса (Велика Британија) на-
шао је у шуми два дивља прасе-
та и припитомио их. Кад су по-
одрасли, Вотерс их је научио да
играју улогу овчарских паса ко-
ју ови вепрови данас испуњава-
ју без грешке.

●●● у калифорнијском граду
Санта Роза предвиђена је казна
за оне чија обућа гласно шкри-

пи. По мишљењу саобраћајне
полиције нападно шкрипање
иритира нервни систем ништа
мање него употреба аутомобил-
ске сирене.

●●● доскора се сматрало да
је депродонт, торбар величине
носорога, изумро пре пола ми-
лиона година. Међутим, недав-

но је на северу Аустралије на пе-
ћинском зиду откривен цртеж
ове животиње, а његова старост
процењује се на свега 10 хиљада
година. Значи да су ловци абори-
гини, тог времена, затекли остат-
ке овог необичног бића које је
живело пре леденог доба.

●●● једно од најстаријих ста-
бала у Бугарској је платан који
расте у селу Белашица у близи-
ни Пловдива. Старо је пет веко-
ва, а обим му износи 7,2 метара.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

НЕМОЈ ДА ЗАБОРАВИШ,
УЈКА ПАЈО! ДАНАС
ДОЛАЗИ МАЈСТОР ДА
СРЕДИ ТЕЛЕФОН!

ЗНАМ, ЗНАМ!
НЕ БРИНИТЕ!

ИМАМ ДОВОЉНО ВРЕМЕ-
НА ДА СЕ ОКУПАМ!

ВИДЕКЕШ, ТЕТКА
ХЕНРИЈЕТА, МОЈ
ПАЈА ЈЕ УВЕК ПУН
ИЗНЕНАЂЕЊА!

ОХ, ДО
БРАГА!
ТО ЈЕ
ОНАЈ ТЕЛЕ-
ФОНИСТА!

ДОБРО, ДОБРО... ШТА СИ НА-
ВАЛИО НА ТО ЗВОНО?

ПАЈО! ШТА
ТИ БИ?

ОХ... ОВО ЈЕ...
ОВО ЈЕ...

ХЕЈ, ГАО,
ПАТО!

СВЕ, СВЕ,
АЛИ ОВАКВО
НЕВАСПИ-
ТАЊЕ НИСАМ
ОЧЕКИВА-
ЛА!

У ПРАВУ СИ,
ТЕТКА ХЕНРИЈЕ-
ТА! ВИШЕ ГА МО-
ЈЕ ОЧИ НЕКЕ
ВИДЕТИ!

АЛИ,
ПАТО...

ХЕЈ!

ТРАС!

ЈЕ Л' ТО КОД ВАС ТРЕБА
НЕШТО СРЕДИТИ?

Е, ПРИЈА-
ТЕЉУ,
СРЕДИО
САМ ЈА
САМ СЕБЕ!

Distributed by King Features Syndicate

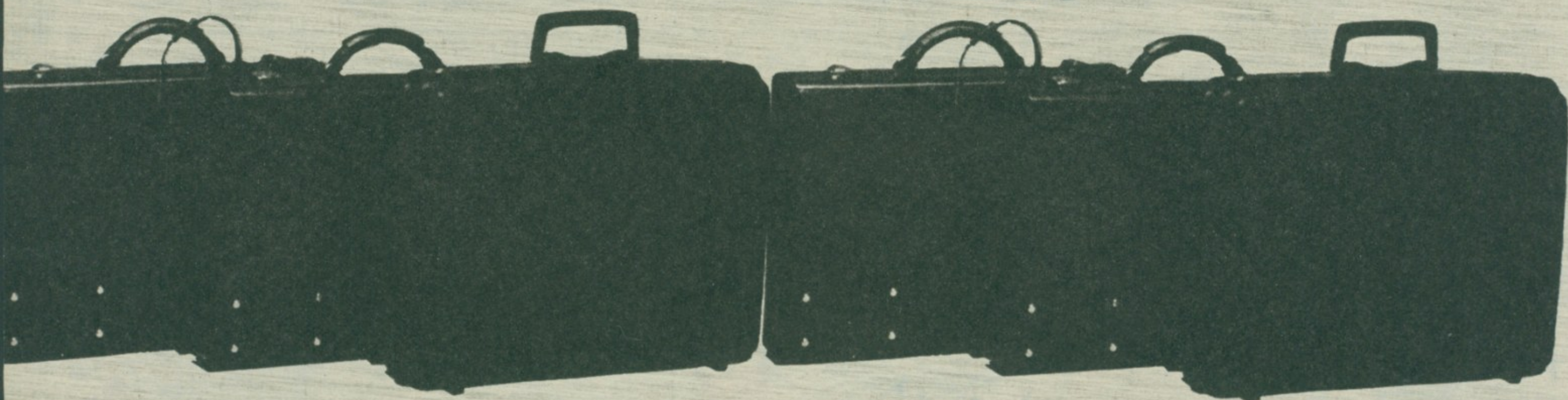
© 1987 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ТАЈНИ ЧИПОВИ

И

ЛОПОВСКИ ТИПОВИ

Алармне торбе за драгоцености, новац, важна документа. Могу да се удаље од власника свега неколико метара. Носе их и неки наши највиши руководиоци.

НИ КРИМИНАЛЦИ
НИСУ КАО ШТО СУ
БИЛИ: САД „РАДЕ“
НАУЧНО. АЛИ, ДА БИ
НАДМАШИЛИ
УРЕЂАЈЕ ЈЕДНЕ
СЕОСКЕ ФАБРИКЕ
МОРАЈУ ДА БУДУ
ВЕШТИ И
ПРОМУЋУРНИ БАР
КАО ЏЕМС БОНД ИЛИ
СУПЕРМЕН...

дало уплашено. Момак је стајао неколико секунди без речи, а затим се дао у бесомучан бег. Међутим, убрзо је ухапшен: нарочити уређај фотографисао га је истог часа кад је запиштала сирена.

Наравно, овај лопов је сада у затвору. Сигурно и не слути да га и ту, уколико се сувише приближи заторском зиду, прате невидљиве, увек будне и свуда присутне очи све-моћне електронике. Уколико намерава да са својим злосрећним компано-нима обије просторију где се чувају оружје и муниција или провали у собу неког од службеника – неће успети. Захваљујући електроници биће ухваћен на делу.

У живот овог криминалца судбоносно су се умешали и производи „Санатрона“, мале и познате фабрике код Босанског Новог, чији уређаји већ неколико година обезбеђују банке и затворе, војне објекте, хидроцентралне, водоводе, телевизијске центре, аеродроме, руднике, али и приватне станове, пруге, ви-кендице, па чак и драгоцен лични пртљаг...

Код нас се најчешће мисли да врхунске електронске уређаје производе само врхунски развијене земље, па и не био то један Јапан. Међутим, у том често неоправданом потцењивању наше памети и умећа заборавља се да

село по имену Сводна може да стане раме уз раме са чувеним јапанским, немачким или америчким електронским гигантима. Иако готово непозната, ова фабрика је сигурно једна од најзанимљивијих у нашој земљи.

Да штета буде јевтина...

– Не знам ти ја, буразеру, шта то они праве – увијено објашњава један Крајишник кад смо се распитивали за „Санатрон“. – Нешто као пуцање на струју, а море бит' и неке апарате за војне авионе. Голема ти је то наука, болан...

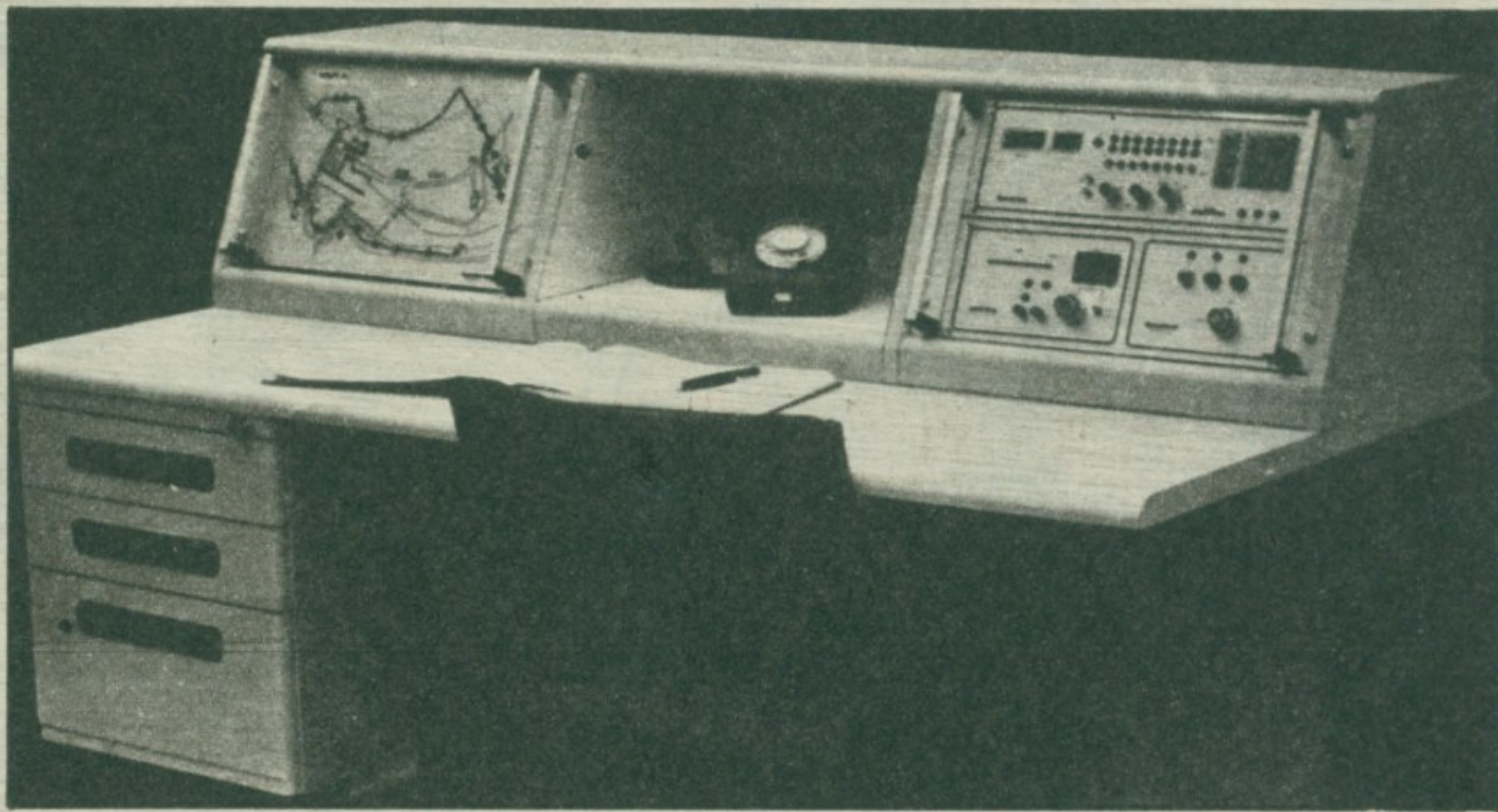
Сводна је село између Босанског Новог и Прије-

дора. Зеленило питомих брда Босанске крајине. Баште и црвени кровови. Међу њима је и „Санатрон“. Очекујемо шуму антена, огромно здање у стаклу и бетону. Од свега тог ништа. Само зграда старе сеоске школе и уз њу новија грађевина. То је фабрика која прави уређаје изнад којих ни птица не примећена не може да прелети.

Љубазно и домаћински дочекује нас инжењер Зоран Таборин, директор. И као што „Санатрон“ није обична фабрика, ни директор није шеф у тамном оделу, раскошној канцеларији и удобној фотељи. У џемперу и фармеркама, од послова не стигавши да се

обрије. Таборин је даноноћни заљубљеник у електронику и „своју“ фабрику. Саговорник има утисак да овај зналац чипова и проводника, микроталаса и свега што се данас догађа у замршеном свету најмодерније електронике од 24 сата у току дана 25 сати посвећује уређајима које „Санатрон“ производи или намерава да патентира.

– „Санатрон“ је један од ООВР „Сане“, познатог произвођача женског рубља – горко се смеши Зоран Таборин. – Дакле, типичан југословенски спој: луксузне гаће и врхунска електроника. Зато смо овде, у Сводни, у овој напуштеној сеоској школи... Међутим, оно што ми произ-

Нарочит сто за ноћног чувара – комбинација неколико начина заштите од провала, пожара, поплаве.

СТОП ЗА СИЛЕЦИЈЕ

Поред неколико десетина разноликих производа, „Санатрон“ израђује и минијатурни уређај за – личну сигурност. Ова справа не убија као револвер нити напада онаеспособљује као сузавац, али му, иако безбедна, натера страх у кости. Нарочито је погодан за усамљене даме које се, рецимо, ноћу враћају кући. Уколико им се насилно приближи нежељена особа, огласиће се заглашујућа сирена која, проверено, силецију одмах обузда и одузме му и последњу трукну храбрости. Наравно, и овај уређај је плод знања (и маште) „Санатронових“ стручњака.

А њих осамдесетак, разног профила, заиста су мајстори свог посла и истински заљубљеници у оно што раде. Стручно и материјално ова фабрика годинама помаже основне и средње школе у Босанском Новом и околини. Како напомиње директор Зоран Таборин, „Санатрон“ је спреман да сарађује и са разним школама широм земље, нарочито њиховим секцијама из физике, радиоелектронике, општетехничког образовања. Школе које желе да остваре овакву сарадњу могу да се јаве на адресу: „Санатрон“, 79220 Босански Нови или на телефон 079/52-639.

Међутим, то није све: „Санатрон“ је спреман да у стални радни однос прими више техничара и инжењера електротехничке струке. Тај конкурс је стално отворен.

водимо за друштво је важније од провидних спаваћица, али то друштво тешко увиђа. Хватамо се за главу тек кад изгори фабрика, воз налети на одрон, или дође до огромне пљачке сребра из рудника. А ми правимо 99 одсто сигурне уређаје против свих оваквих појава, и не само оваквих. Врхунска електроника није само ствар стручњака који се њом баве, него и начин мишљења, чак и културе, а о виду (само)заштите своје фабрике, свог водовода или

рудника да не говоримо. У технолошки много развијенијим земљама од наше закон је неприкосновен: објекти од изузетне важности морају да буду обезбеђени различитим сигурносним уређајима: против провале, пожара, саобраћајне несреће, поплаве, саботаже, шпијунаже... Код нас се, на жалост, то често своди на чин добре воље, и то онда кад је већ касно. Ево примера: пролетос је воз на прузи код Приједора, на реци Укрини, налетео на

Овај лопов неће се домоћи плена: чим се приближио или дотакао сасвим обичну жичану ограду, тајни сигнал већ је обавестио чувара, комшије, СУП. Ма како искусан и вешт, провалник ће бити ухваћен на делу

одрон. Штета износи око 250 милијарди старих динара. Цена нашег уређаја који би на време спречио несрећу је неколико хиљада пута мања од ове штете. Али, железница, и не само она, и даље ћути...

Ни птица да прелети

До „Санатрона“ се, кад се скрене са ауто-пута, долази обичним сеоским коловозом. Ту, међу кравима и воћкама, одједном угледамо филмску сцену: фабричка капија се отвара аутоматски. Око фабрике је наоко обична жичана ограда. Али, ако јој се нежељени посетилац приближи на неколико метара, заурлаће сирене, зазвониће телефони, упалиће се црвене, упозоравајуће светлости.

– То је такозвани састав „Е-Field“ који се заснива на откривању промене електричног поља – објашњавају млади стручњаци „Санатрона“. – Овај уређај за спречавање провала, саботаже или шпијунаже, којим су већ осигурани врло важни објекти у нашој земљи, а и у иностранству, може да се допуни другим направама тако да, на пример, фабрички круг, војне или друге инсталације могу да буду обезбеђени готово 100 одсто. Можемо да откријемо чак и прелет голуба. Уколико, рецимо, непријатељ жели да помоћу голуба писмоноше затрује рени-бунар

или извор за снабдевање водовода – неће успети.

И док улазимо у свет који подсећа на филмове о Џемсу Бонду или научну фантастику, у „Санатрону“ не без поноса истичу да све пројектују, производе, склапају и сервисирају потпуно самостално, са свега три одсто увозног материјала. Целокупна памет и руке су наше. Али, наши су и лопови, и то све чешћи. Са порастом броја викендица расте и број обијача. Како да се заштити кућа за одмор у беспућу планине или на обали мора, далеко од места где стално обитује њен брижни газда?

Веома једноставно, кажу у „Санатрону“.

Као што је ушао у тајне електронике ове врсте, инжењер Таборин је помно проучио и разноврстне књиге из криминалистике и психологије, нарочито оне о понашању лопова при пљачки, препадима, обијању, силецијству.

Баци и бежи!

За неколико десетина старих милиона, колико износи цена, на пример, једне машине за прање рубља, власник викендице може сасвим мирно да спава, док се над њом надвија неизвесна ноћ, а лопови меркају план. Чак може и да бира како да обезбеди свој стан док је на одмору или викендицу док је у стану.

Нарочити уређаји „Са-

натрона“ могу да сниме чак и кораке тајанственог посетиоца и нарочитим сигналним уређајима нежељену посету дојаве комшији или милицији. Шифраним телефонским позивом, чији се импулси не откуцавају, дакле и не наплаћују, могуће је укључити телевизор у једној, светло у другој, а радио-апарат у трећој соби, све као имитација боравка у пустој кући или стану. Жели ли викендаш да се зими одмара у својој кућици на планини, телефоном ће пре поласка да укључи електричну пећ или бојлер. Предомисли ли се, окренуће цифре на бројчанику и искључити те уређаје.

Шта још прави тај „Санатрон“?

Већина уређаја које производи ова фабрика могу да раде на обичне батерије. Такав је, рецимо, и уређај који сиреном јавља да се појавила вода тамо где не сме да буде нимало влаге, или, такозвани „детектор фазе“, минијатурна справа која електричара или грађевинског радника опомиње да се приближи невидљивом проводнику електричне енергије. Киосци или станови, могу да се обезбеде наоко неугледним, свега неколико центиметра великим уређајима који јављају удар у прозор. Ту су и дигиталне електронске браве, непогрешив контролор будности чувара, справа која приликом обијања аутомобила или паљења мотора укључује сирену.

Кад смо напуштали „Санатрон“ инжењер Таборин нам у руке ставља обичну ташну, онакву какву најчешће носе пословни људи. Поклоно се у зубе не гледа, мислимо, поздрављајући се... Међутим, убрзо смо се нашли у лоповској кожи...

Чим смо изишли из директорове канцеларије, после два-три корака, лепа, црна ташна је продорно запиштала. Запањени, бацили смо је из руке. Појавио се инжењер Таборин и показао нам сићушан уређај у џепу.

– Овакве ташне наручили су неки наши највиши руководиоци. Захваљујући нашим алармним системима нико не може да их украде или власници да их забораве у канцеларији, возу, авиону. Ако се овакав пртљаг удаљи неколико метара од власника, овај џепни уређај даје снажан звучни сигнал. Сам уређај је обезбеђен од сваког механичког удара и завијаће све док се пртљаг опет не нађе у рукама власника, а лопов у – лисицама.

Иван Лончар

**ШТА ЈЕ ПАПА ВОЈТИЛА ИЗЈАВИО ДВА ДАНА ПРЕ СВОГ УСТОЛИЧЕЊА?
КАКВЕ СУ СВЕ ДИПЛОМАТСКЕ НЕИСТИНЕ, КАТАСТРОФАЛНО ПОГРЕШНЕ
ПРОЦЕНЕ И СУДОВЕ ИЗРЕКЛИ СЛАВНИ?**

Реч имају зналци:

Тај лудак тврди да је пронашао телевизију!

ШТО СЕ МЕНЕ ТИЧЕ...

МАРГАРЕТ ТАЧЕР

„Не верујем да би иједна жена могла да постане премијер, канцелар или министар иностраних послова... Што се мене тиче, не верујем да бих се икада прихватила такве дужности јер би то био крај мог приватног живота.“

Маргарет Тачер у интервјуу лондонском „Санди телеграфу“, 26. октобра 1969.

КАРОЛ ВОЈТИЛА

„Прерано је мислити на пољског папу.“

Карол Војтила (два дана пре него што је изабран за папу), 14. октобра 1978.

О ДАРОВИТОМ ХИТЛЕРУ И БЕЗБЕДНИМ ЈЕВРЕЈИМА

„Хитлер није онакво чудовиште каквим га представљају. То је човек изненађујућих способности који, како се чини, успева да побеђује без сувишног проливања крви.“

Мохандас (Махатма) Ганди, мишљење изнето у разговору са Раџкумари Амритом, маја 1940.

„Прогон Јевреја у Немачкој може се сматрати практично окончаним.“

Кордел Хал (амерички државни секретар), „Тајм“, 3. априла 1933.

АМЕРИЧКИ МОМЦИ НЕЋЕ ИЋИ У РАТ!

„Желим да вас, који сте очеви и мајке, једном заувек уверим. Рекао сам то већ и раније и никада ми неће досадити да понављам: ваше синове никада нећемо послати да се боре за неку страну земљу.”

Франклин Делано Рузвелт (председник САД), за време кампање за свој поновни избор, Бостон, 30. октобра 1940.

„САД неће представљати опасност за нас још много година. Свакако не 1945. Најраније 1970. или 1980.”

Адолф Хитлер у разговору са совјетским министром спољних послова Вјачеславом Молотовим, 12. новембра 1940.

ПЕРЛ ХАРБУР: ИЗНЕНАЂЕЊЕ НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР

„Јапан никада неће приступити силама Осовине.”

Генерал Даглас Мекартур за време једног пријема у Манили, 27. септембра 1940. (вече пре него што је штампа објавила да је Јапан приступио савезу сила Осовине).

„Ма шта се догодило, америчка флота никада неће бити затечена у сну.”

Френк Нокс (министар морнарице САД), 4. децембар 1941. Три дана касније Јапанци су у нападу на Перл Харбур уништили добар део пацифичке флоте САД.

БЕЗНАЧАЈНИ ЖИВОТИ, БЕЗНАЧАЈАН СВЕТ, БЕЗНАЧАЈАН СТИЛ

О ШАРЛУ БОДЛЕРУ

„Кроз сто година људи ће се сећати „Цвећа зла” искључиво као куриозитета.”

Емил Зора, поводом Бодлерове смрти, 1867.

О ТОМАСУ МАНУ

„Буденброкови” нису ништа друго до два тома у којима писац приповеда безначајне животне приче безначајног света безначајним стилем.”

Едуард Енгел (немачки књижевни критичар), 1901.

О МАРСЕЛУ ПРУСТУ

„Можда је грешка до мене, али ма колико се трудно, не полази ми за руком да схватим зашто би требало утрошити тридесет страна да би се рекло колико се пута неко окрене у кревету пре него што заспе.”

Марк Амболт (француски издавач) у писму Марселу Прусту у коме одбија да штампа „У потрази за изгубљеним временом”, 1912.

РЕЧ, ДВЕ О МИНОРНИМ КОМПОЗИТОРИМА

О ЈОХАНЕСУ БРАМСУ

„Помно сам проучио музику тог ниткова Брамса. Он је ништавно копице и нервира ме што једног таквог осредњег музичара, дозлабога уображеног, проглашавају за генија.”

Петар Илич Чајковски, запис из личног дневника, 9. октобар 1886.

О ВОЛФГАНГУ АМАДЕУСУ МОЦАРТУ

„Драги мој Моцарте, ваша музика је недопустиво бучна. Пати од вишка нота.”

Аустријски цар Фердинанд после премијере „Фигарове женидбе”.

О СЛИКАРИМА, ИДИОТИМА И ЛУДАЦИМА

О ТИЦИЈАНУ

„Не видим зашто бих славио Тицијана и венецијанску школу када је реч о сликарству. То су идиоти, а не уметници.”

Вилијам Блејк (енглески песник и сликар), белешка на маргини „Расправа”, теоретског дела енглеског сликара сер Џошуе Рејнолдса.

О ПОЛУ ГОГЕНУ

„Гоген је... мазало са мрвицом лудила.”

Кењон Кокс (амерички сликар и критичар), „Харперс Викли”, 1913.

О ПАБЛУ ПИКАСУ

„То је дело лудака.”

Амброаз Волар (француски галериста), суд изречен о Пикасовим „Госпођицама из Авињона” које је видео у атељеу уметника, 1907.

У ВОЛ СТРИТУ СВЕ У РЕДУ

„Ја сам пропао човек.”

Винстон Черчил у разговору са уредником листа „Њуз ов д ворлд”, пошто је после неуспеха операције у Дарданелима смењен са положаја министра морнарице, 1915.

„Изгледа да су се акције стабилизовале на врло високом нивоу.”

Ервинг Фишер (професор економије са „Јејла”) 17. октобар 1929, три дана пре краха њујоршке берзе, почетка највеће дотадашње светске економске кризе.

НАЈВЕЋИ ФИЈАСКО У ИСТОРИЈИ ХОЛИВУДА

„Прохујало с вихором биће највећи фијаско у историји Холивуда. Више сам него задовољан што ће се у сосу наћи Клерк Гејбл, а не Гари Купер.”

Гари Купер, коментаришући чињеницу да је Гејбл прихватио улогу Рета Батлера коју је он претходно одбио, 1938.

БИСТАР ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

РАДИО

„То са радијем... је лудило које ће брзо проћи!”

Томас Алва Едисон (пронашао сијалицу са угљеним влакном, усавршио телефон, патентирао преко хиљаду других проналазака), 1922.

ТЕЛЕВИЗИЈА

„Тако вам бога, идите доле на улаз и отарасите се тог лудака. Замислите, молим вас, тврди да је изумео некакав апарат помоћу кога, осим што се чује, може још и да се види на даљину! Само, будите опрезни, могао би да буде опасан.”

Директор лондонског „Дејли експреса”, одбијајући да прими Џона Берда (човека који је пронашао телевизију), 1925.

БИТКЕ
КОЈЕ СУ
МЕЊАЛЕ СВЕТ

ПРАЋКОМ ПРОТИВ ОКЛОПА

Александар
Невски

Нигде се тако јасно не одсликава епоха, устројство државе и њена чврстина као у борбеној организацији њених оружаних снага, дисциплини, моралу и линијама командовања. Ратна вештина је подигнута на ниво науке, али, ипак вођење рата и решавајућих битка верна слика заповедника, њихових заблуда, храбрости, лукавстава и умешности.

И феудални поредак је своје устројство власти преносио на војну силу. У случају рата, краљ је позивао вазале (поданике) да у речено време опреме и доведу војску. Ови би, потом, позивали своје потчињене и тако наниже. Вазали су сами опремали и издржавали своје борце у рату.

У средњем веку основна оружана сила је коњица. Пешадија је била потиснута, неорганизована и неспособна да се одупре коњаницима у борби.

Феудалци су били коњаници – витезови. Носили су шлемо-

ве, лица покривали визиром, тело затварали у челични оклоп. Њихово оружје је било копље, мач, нож и буздован. Коњи које су јахали такође су били под оклопом.

Борбени поредак витезова, бораца већине европских земаља, појединачно врло добрих и вештих ратника, али неспособних за заједничко наступање због недисциплине, био је донекле различит. Немачки витезови – ритери нападали су у облику клине – „свињске главе“, Французи у линији.

За њима и између њих је била лака коњица, кметови – пешаци и слуге.

Ратног плана, углавном, није било. Гомиле бораца би се уредиле, колико је могуће, у линију фронта и бој би почињао. Коњичка резерва, јер пешадијска није ничему служила, врло се тешко организовала. Бити витез, а бити у резерви – било је нечасно. Планско одступа-

НАОРУЖАЊЕ

Наоружање витеза сачињавали су двосекли мач и кратко копље. Касније се користило копље дуго и до пет метара. Због своје велике дужине и тежине везивало се за прсни део оклопа. Коришћена је бојна секира за бацање или тешка норманска дворучна секира. Бодеж се користио јер је могао да прободу кроз спојеве оклопа, мач са дугом дршком због удараца са обе руке, буздован кратке дршке, а касније и бојни чекић.

Борбену опрему староруских војника, која је била под заштитом и на чувању код кнеза до почетка рата, чинили су нож, мач, топуз, секира, копље, лук или праћка. Од удараца непријатеља чувао их је дрвени штит, шлем или панцир-кошуља.

ње, да би се задао жешћи противудар, или помак по линији фронта, није било могуће извести. Померити се са правца, устукнути – особина је кукавице.

Староруска војска се у то време организовала и борила слично свим Словенима. Пред главнином војске ишле су мање групе за обезбеђење главнине и извиђање – претходнице.

Главнина војске је била подељена на центар и крила. Борбу су отпочели стрелци или праћкаши. У директном судару са непријатељем, борило се копљем и мачем. У биткама су често коришћене засаде, обиласке, сваковрсна изненађења и обмане непријатеља.

Разбијеног и потученог противника нису гонили до уништења... славили су победу.

ВИТЕШКИ РЕДОВИ

Војне организације – витешки редови, створени ради заштите феудалних поседа крсташа на Истоку убрзо су се пренели у Европу. Витез реда је био везан монашким заветом: нису смели да се жене, морали су да се покорављају статуту реда, слепо слушају свог старешину, гротмајстера или Великог маистра. Редови су били директно потчињени папи. Најпознатији су витешки редови Темплара, Јовановаца, Маченосаца, Тевтонаца.

Маченосци су се 1237. године ујединили са редом Тевтонаца. Њихови поседи су се протезали од Висле до Финског залива. Желели су да прошире поседе и кренули на исток према земљама Александра Невског...

БИТКА НА ЧУДСКОМ ЈЕЗЕРУ (5. АПРИЛА 1242. ГОДИНЕ)

це, али су њих Немци потукли и растерали код Моста. Групе које су се прикључиле главнини известиле су кнеза да ритери хитају најпречим путем за Новгород. Пут је прелазио преко вода Чудског језера.

Када је угледао Немце, Александар Невски поставио је трупе у борбени поредак на ледом окованом језеру. За леђима Руса било је острво Ворониј камен. Окомете камене литице нису дозвољавале никакву могућност повлачења.

На удар коњаника постављен је пук наоружан стрелама и праћкама. За њима, пук пешака опремљен оружјем за блиску борбу. Лево и десно од центра били су крилни пукови пешадије. У резерви, заклоњена литицама острва, кнежева лака коњица.

Витезови оборише визире, спустише копља, покренуше снажне животиње у трк. Пред њима се повијала гомила незаштитених праћкаша и стрелаца чији су се хици одбијали о глатке, челичне оклопе.

Клин ритера није наилазио на отпор. Редови пешака су се размакли, угнули, готово полегли по тлу. Коњи у трку, на леду језера измакоше контроли јахача, пролетеше кроз руске редове.

Ускоро, предње линије ударише на стрме обале острва Ворониј камен. Тешке, претоварене животиње посрнуше од удара у стење, пристиглоше их задње линије, и немоћне да се зауставе, најхаше на њих. Лед под тежином поче да се пролама...

Лака коњица Невског на команду журну из заклона.

Пред Немцима је била окомета стена, за леђима и на боковима пешадија, са десног крила је ударала лака коњица. Били су у обручу.

Руски пешаци су кукама обарали оклопљене витезове са коња, хотимице разбијали лед под њима...

У борби је погинуло око 800 Немаца. Заробљено их је око педесет.

Још једном је одбијен напад западних народа у походу на Исток. Али, жеља ће остати, иста грешка се још понавља...

Ова победа у историји ратова записана је по томе што је Невски пешадијом до ногу потукао витезове, најмоћнију силу тога времена, читавих сто година пре појаве првих уређених пешадијских јединица које су могле да се супротставе оклопницима.

Ратко Јанковић

На челу војске праћкаша и стрелаца, у сусрет поретку витезова Тевтонског реда, био је Александар Невски. Какве је изгледе на победу имао праћкаш пред коњаником? Како је намеравао руски кмет праћком и куком да избаци из седла тевтонског ритера?

У историји ратова нису ретки примери колективног самоубиства армија, сулудог јуриша без наде на успех. Привилегија мртвих је да не знају срамотни чин пораза, не виде и не учествују у слављу победника.

Русе је водио новгородски кнез Александар Ярославич – Невски, тако назван после победе над Швеђанима на реци Неви.

Чудно ће се поиграти судбина овим човеком који је, у младости, стекао ратну славу у борбама са Финцима, Швеђанима, Немцима и Чудима. Ипак, доживео је да положи оружје и са братом Андрејем иде на поклоњење Татарима, односи им дарове и независност и слободу Новгорода плаћа златом. Слава победника је занос који траје до првог пораза.

Витезовима Тевтонског реда Александар Невски је пошао у сусрет са 15-17.000 људи. Записи говоре да је Немаца било 10-12.000. Али, тешко је поверовати овим цифрама. Ниједна сила тога времена није била кадра да сакупи толико оклопника. Једно је сигурно: било их је неупоредиво мање, али, довољно за победу.

Новгородски кнез је долазио од Пскова и у широком луку заобишао Псковско језеро. Истурео је претходни-

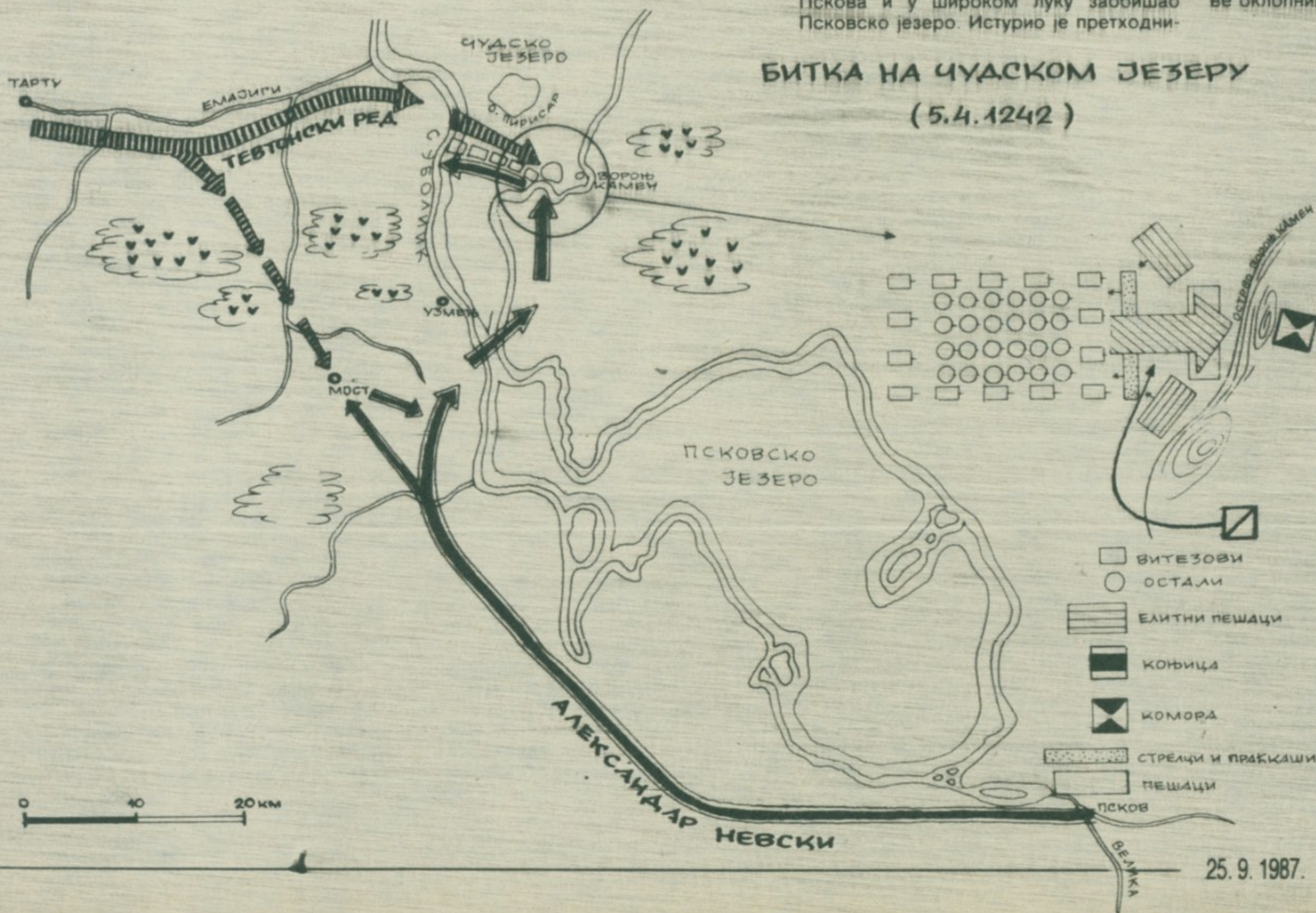

Кнез

Војник

Ношња словенских ратника у средњем веку

БИТКА НА ЧУДСКОМ ЈЕЗЕРУ (5.4.1242)

ТВАЈНИНГС
ЗА
СВА
ВРЕМЕНА

ЧАЈ С МЛЕКОМ ИЗ НЕЗНАЊА

Садашњи
власник
испод
портрета
„далеког
деде“
оснивача
„Twining's
& Co“

**ИАКО СУ ЧАЈ ИЗ КИНЕ У
ЕВРОПУ ДОНЕЛИ
ХОЛАНЂАНИ, ЕНГЛЕЗИМА
ИПАК ТРЕБА ЗАХВАЛИТИ
ШТО ЈЕ ОВАЈ НАПИТАК
РАСПРОСТРАЊЕН ПО СВЕТУ**

Постоје три легенде о томе како је настао чај. Прва каже како је будистички свештеник Бодидарма, познат и као Дарума, оснивач зен-будизма, у петој години своје седмогодишње бесане медитације осетио дремеж. Да би одагнао сан убрао је неколико листова са оближњег грма и сажвакао их, врло брзо се повратио и наставио медитацију. То је било 527. године пре нове ере. Друга верзија ове приче каже да је Дарума ипак заспао па кад се тргао из сна био је толико љут због своје слабости да је за казну одсекао себи очне капке. Кад их је бацио на земљу, на том месту су израсла два грма чаја. Трећа, по свему судећи најверодостојнија прича, говори о цару Шен Нунгу који је 2.737. године пре нове ере прокувао воду за пиће када је неколико листова са оближњег грма упало у кључалу воду. Резултат је био пријатан и ароматичан напиток.

Кинези познати као систематичан и стрпљив народ нису били потпуно задовољни до тада познатим укусом чаја. Почели су да експериментишу са врстом тла на коме се узгаја чај и са разним начинима касније прераде чаја. Тако су 650. године п. н. е. дошли до процеса сушења и ферментације и на тај начин добили данас познати укус

чаја. Тада је чај престао да буде само лек, ушао је у ширу употребу па је постао занимљив и за трговце. Чим су се они умешали, била је потребна и реклама. Године 780. пре нове ере лекар Лу Ју, по налогу неколицине трговаца, написао је књигу у три тома о узгајању, припреми, врстама и лековитим својствима чаја. Та књига названа „Ча чинг“ или све о чају сматра се првом пропагандном кампањом, и то веома успешно, јер је чај постао саставни део живота Кинеза и најбољи пословни потез европских трговачких компанија.

Апсолутни рекордер

Европа је упознала чај тек 1610. и то захваљујући Холанђанину Јан Хугу ван Линсхутену. Он је као капетан брода купио чај у Макау и донео га у Холандију. Одатле се проширио по Европи али се продавао по апотекама јер је превасходно служио као лек. У Енглеску је стигао 1600. али је постао популаран као напиток тек 60 година касније када га је на двор донела жена краља Чарлса II, португалска принцеза Катарина од Бреганца. Од тада је чај постао уобичајен напиток у више од 2.500 кафетерија широм Лондона, мада још прилично скуп.

Високу цену је наметнула такса коју је краљ Чарлс II увео како би повећао свој буџет. То је довело до великог пораста шверца и до куповине чаја сумњивог квалитета.

Тако је било све док Томас Твајнинг, власник кафетерије, 1706. године није основао компанију „Twining's & Co“, за трговину чајем. Тада се заузео у Парламенту и успео значајно да снизи таксе а касније и да их потпуно укине. Захваљујући том потезу постао је један од првих људи у послу са чајем. Тај реноме Твајнинггови одржавају већ седам генерација. Од укупно осам шоља чаја по становнику, колико се дневно попије у свету, 3,7 је марке „твaјнингс“. Они покривају 47 одсто целокупног светског тржишта чаја.

Производећи више од 30 различитих врста чајева ова компанија је већ прерасла у институцију, у традицију, на коју су Британци толико поносни.

Сам процес производње чаја муко-трпан је посао. Важно је следити одређена правила. Најбољи је онај чај који се бере у априлу и мају и то на висинама око 2.500 метара. То је нарочито важно јер је тамо ваздух хладнији па чај дуже сазрева и то му даје посебну боју и укус.

Важни су дегустатори

Сем Твајнинг каже да постоји само једна врста чаја која је у различитим климатским условима добила другачије особине. То је *Camellia sinensis*. Од овог грма се различитим врстама ферментације и сушења добијају три подврсте чаја: зелени, улонг и црни.

Зелени чај потиче из кинеске провинције Ченјанг. Добија се посебним процесом парења убраних листова. Тиме се уништавају ензими који у процесу ферментације мењају боју и укус чаја. После парења још влажни листови се умотавају, суше и тако се добијају зеленосиве лоптице. Због сличности са сачмом Енглези су овој врсти чаја дали име „сачмасти зелени“.

Улонг чај долази из провинције Фу-чијан. После брања листови се врло кратко суше. Затим се повезују и цеди се сок како би се добила посебна боја и укус у врло кратком периоду ферментације и каснијим грејањем.

Црни чај, најраспрострањенији, потиче из провинције Јунан. Процес је исти као и код улонга, а једина разлика је у неупоредиво дужој ферментацији, па се тако добија тамна боја и снажан укус.

За куповину и производњу квалитетних врста чајева, тврди Сем Твајнинг, неопходно је имати добре дегустаторе. Исоштреност њихових чула од пресудног је значаја у производњи. Наиме, већина широко распрострањених чајева је мешавина неколико врста.

Цена за име

Примера ради, најпознатија мешавина чаја на свету, „твaјнингс ерл греј“ садржи 20 разних врста и 5 зачина. За овај чај везана је и једна необичност. Рецепт за њега није справио нико од Твајнинга већ ерл (племићка титула) Греј II по свом повратку из Кине. Од тада, само за њега, фирма Твајнинг правила је ту посебну врсту чаја, док 1919. нису од његових наследника откупили право за производњу на велико и коришћење породичног имена за назив чаја.

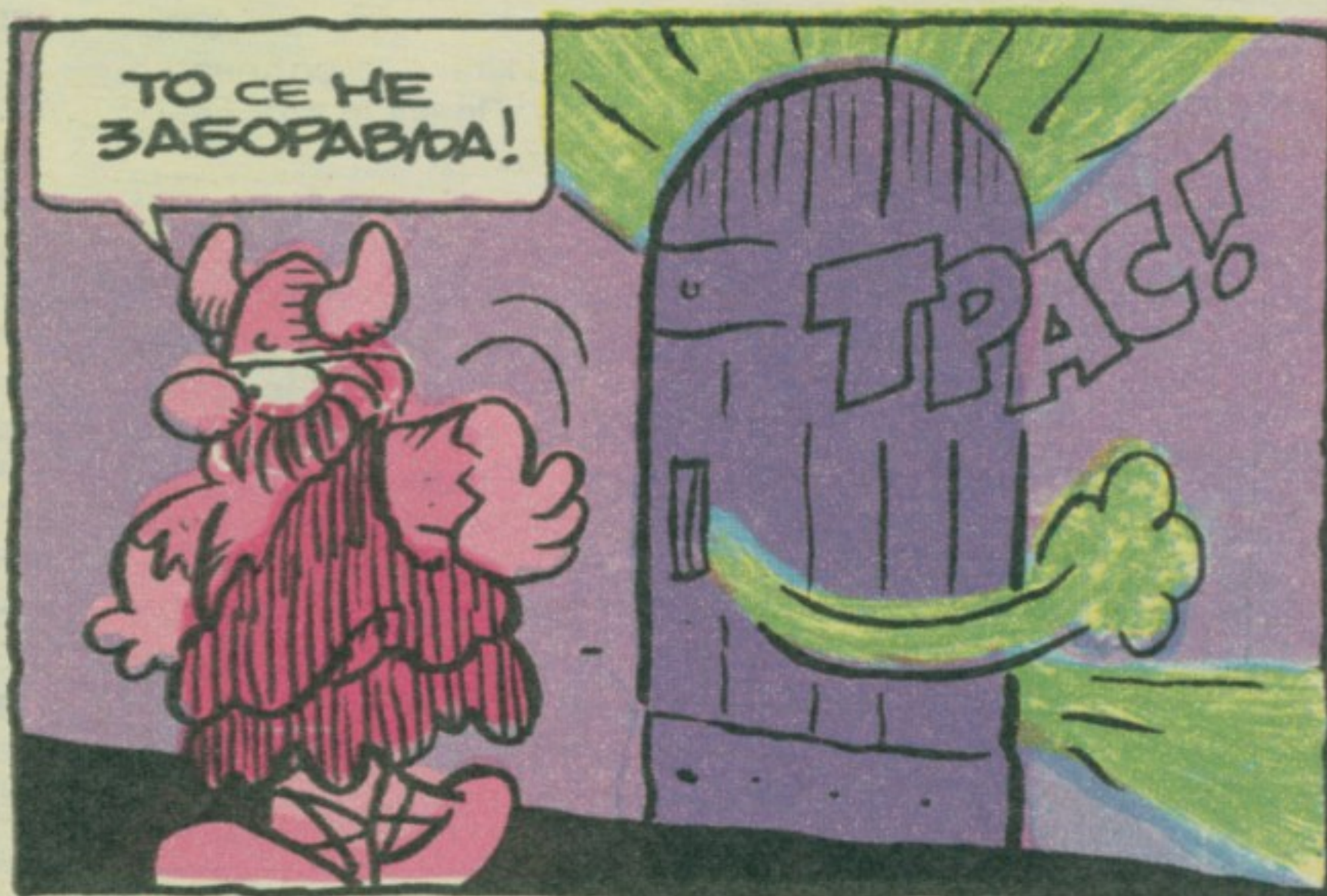
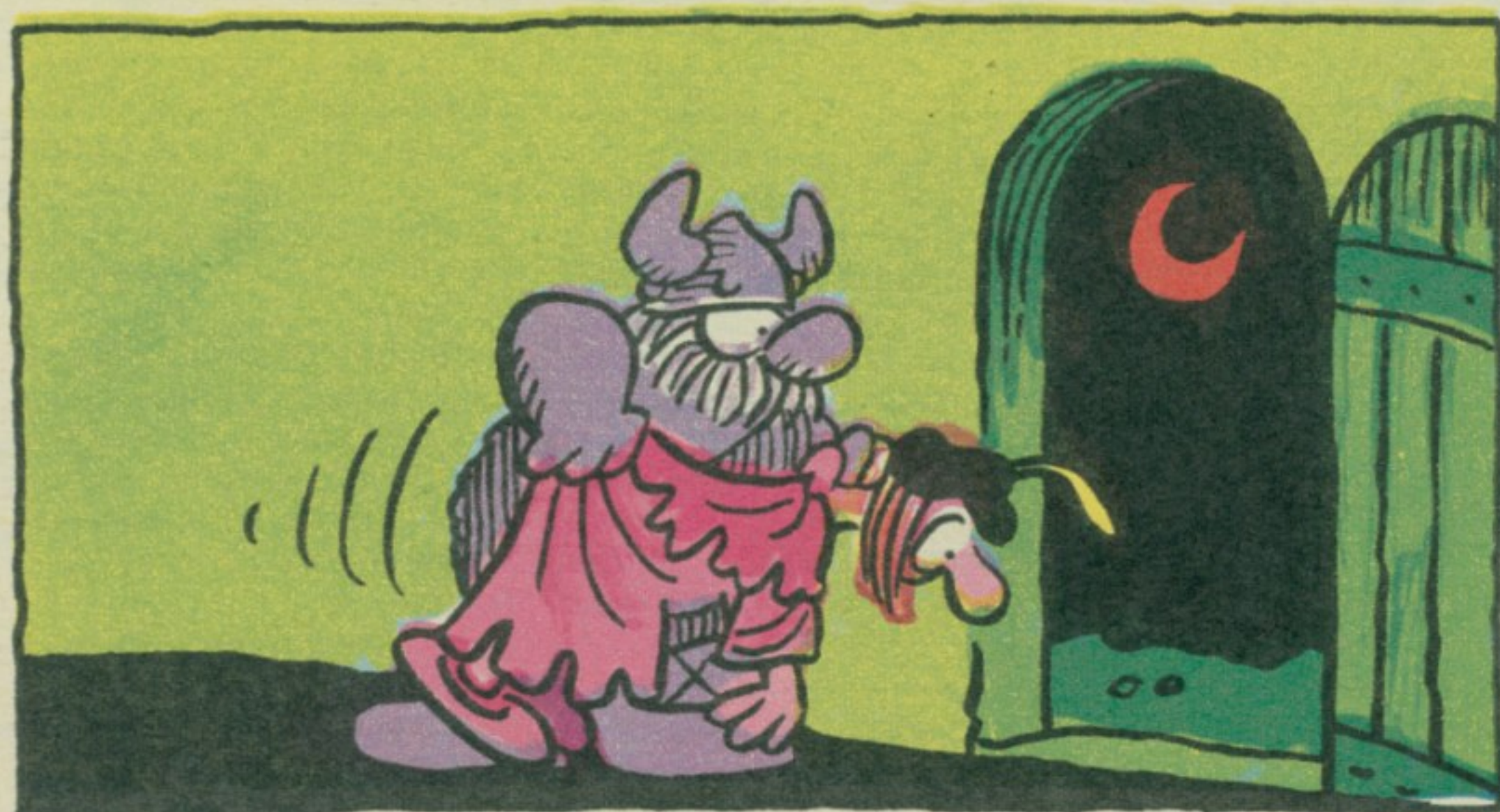
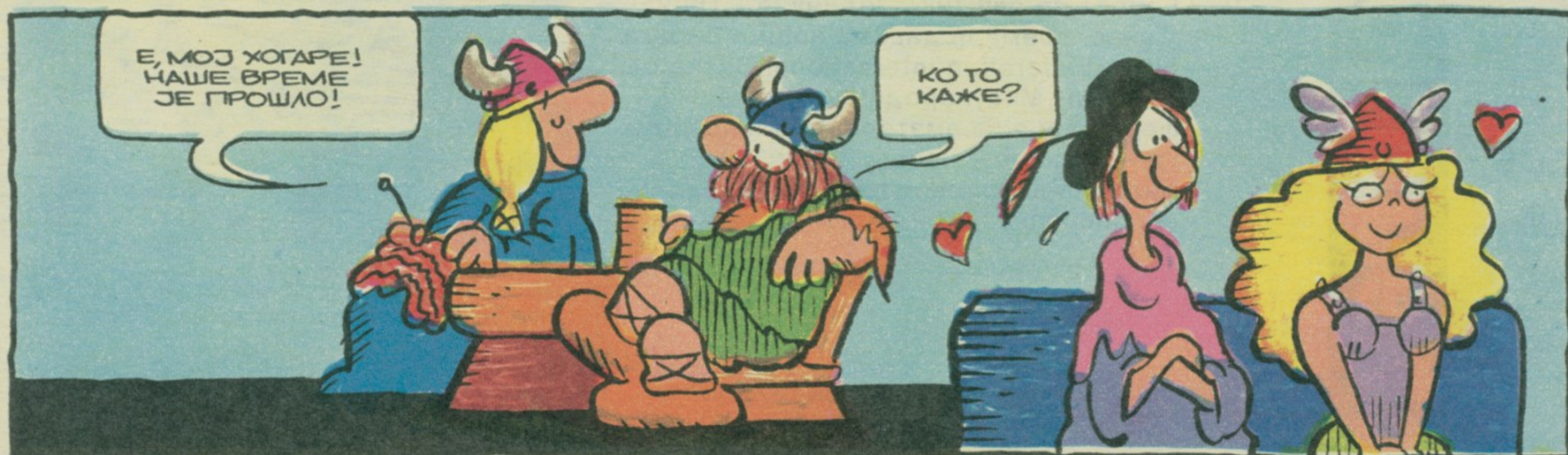
Сем Твајнинг открива и тајну због чега Енглези пију чај с млеком. Одговор је – из незнања. Наиме, када су први пут у Кини справљали чај, уплашили су се да чајник од танког кинеског порцулана не пукне од вреле течности. Зато су у чајник прво сипали хладно млеко. Тако је настала најчуднија комбинација која је прешла у легенду.

Компанија Твајнинг постала је једини снабдевач чајем британског двора у време краљице Викторије. Једном добијено право више нису испуштали. Штавише, приликом посета званичника британском двору служен је чај, што је била одлична реклама тако да је компанија за врло кратко време постала службени добављач чаја скоро свим крунисаним главама на свету. Бољу рекламу нису ни могли пожелети.

Предраг Нос

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

1 КОШ КОШ КОШ

Хоћемо још

„... То је најбоља игра од свих игара! Не, то је најгора од свих игара. То је игра уметности. Не то је игра шашавости. Она човека чини верником. Не, она потхрањује неверицу. Она у секунди времена пролази из пролећа наде у мрачну јесен очаја... Она нас уздиже у небеса, али нас и спушта у понор мрака. Укратко: њен свет је толико сличан данашњем, модерном добу, да је с правом „код куће“ у Америци сада, при крају двадесетог века...”

Ово је део текста који је о кошарци написао амерички новинар и публициста Леонард Копелт. Слажете ли се са њим? Готово у потпуности. За све је у праву, осим у последњој цитираној реченици, јер кошарка је „као код своје куће“ (осим у САД) и у Југославији, СССР, Шпанији, Италији, Бразилу, Аустралији, Кини... Првак Европе за ову 1987. годину је – Грчка! Данас, према подацима којима барата FIBA (Federation International Basketball Amateur), Међународна кошаркашка федерација за аматере, под кошевима трчи и скаче – између 120 и 150 милиона људи свих раса, боја, вероисповести и идеологија...

гимнастике, пењања уз конопац и склековима... Када дође пролеће моји играчи неће умети ни да трче, а камоли да играју на ливади...

– Видите, господине, ја сам још прошле зиме хтео да Вам предложим да у програм гимнастике унесемо нове игре током зиме у дворани. И ја сам свестан да нешто са рагбистима морамо урадити, па сам мислио...

И др Џемс Најсмит изложио је укратко какву је игру замислио за тренинг рагбиста преко зиме у дворани...

– Звучи прилично занимљиво, морам да признам – одговорио је Лутер Галик. – И кажете, од реквизита су вам потребне корпе које се користе за бербу бресака и округла лопта? Хм... И тако је рођена кошарка. Прича је већ свима позната.

Већ у децембру те 1891. године пастор Најсмит је у листу колеџа објавио 13 основних правила нове игре у дворани која је првенствено намењена рагбистима. Правило број пет: „играч не сме противника гурати раменом, ногом, руком или било којим делом тела. Прва последица доводи до кажњавања, а у случају да постоји очигледна намера за повреду

противника, или ако се грешка неколико пута понови, прекршилац бива искључен!”

Рагбисти су се мало бунили, јер они су током лета водили праве ратове на ливадама, а сада за тренинг „не смеш ни да пипнеш противника”.

– Трва је мекана госпо-до, а ове даске у дворани су тврде – објашњавао је наставник физкултуре др Најсмит...

Можда би кошарка заувек остала у спрингфилдском колеџу у америчкој држави Масачусетс, да сваког лета поткрај 19. века тамо није био рекреативни камп једне верске заједнице Y. M. C. A. (или у преводу Хришћанске заједнице младих људи). Наравно и у овој религијској чорби протестантски пастор и наставник физкултуре др Џемс Најсмит био је мирођија.

Како су у верски рекреациони камп долазили многи млади будући свештеници из целе Америке, Канаде, Европе, па и Азије, кошарка је добила изванредне поштаре који ће се убрзо размилети по целом свету, на свих шест континената.

Остало је записано да је извесни Ридо, млади свештеник, наравно по завршетку летњег кампа у

Спрингфилду, преко океана донео прву кошаркашку лопту у – Париз. У једној физкултурној сали где су се недељом иначе одржавали балови и игранке, Ридо је као и сваки ентузијаста, уз велику подршку Емила Тиса, секретара париске филијале Y. M. C. A., почео клинче из околних улица да учи кошарци. Било је то у јесен 1893. године, дакле само две године пошто је др Џемс Најсмит замислио нову игру.

А две године касније кошарка се већ играла и на улицама Тјенцина где ју је пелцовао опет један мисионар Y. M. C. A. Боб Гејли.

Као пожар светом је кренуо култ нове спортске игре...

Први сусрет Американаца и Руса

Кошарка тог доба и није могла да привуче више присталица јер је свака екипа имала специјалисту-пуцача на кош. У одбрани екипа Y. M. C. A. би једноставно направила полукружни „живи зид“ испод свога коша строго мотрећи на оног једног играча код кога је била лопта. Трчања је било мало, али је зато додавање било бесконачно и временски неограничено...

Један од већих и значајнијих корака, у својој краткој и бурној историји, кошарка је учинила 1905. године када је у царску Ру-

Отац кошарке др Џемс Најсмит

сију, тачније Петербург (данашњи Лењинград) позван Американац Ерих Моралер, да буде професор физкултуре на тамошњој Високој школи. Судбина је хтела да Моралер буде један од ватрених присталица протестанског пастора др Џемса Најсмита и његове нове игре. Није прошла ни година дана а спортско друштво „Марјак“ је већ имало четири кошаркашке екипе. Дуге руске зиме биле су као измишљене за спортове у дворанама.

Прва међународна утакмица у кошарци одиграна је у физкултурној дворани петербуршког спортског друштва „Марјак“ између, а кога би другог него Американаца и Руса. У Петербургу је, наиме те, 1909. године допутовала екипа Y. M. C. A. Остало је забележено само то да су победили Руси, а да је најбољи на терену био њихов капитен Стефан Васиљев. Резултат није сачуван за историју.

Капитен Васиљев, најбољи играч у свом тиму, увео је нешто другачији стил игре: он би изабрао најбољег играча противничке екипе и током целе утакмице би га једноставно јурио по терену кад год лопта не би била код тима „Марјака”!

НАЈЛЕПШЕ

ГУБЉЕЊЕ ВРЕМЕНА

Друга мушка гимназија у Београду. На њеном месту данас се налази зграда „Политике“ и наша редакција

ДА ЛИ ЈЕ НАЈСМИТ ОВО ЗНАО?

На бакорезу Белгијанца Дитриха де Бриса који је створен далеке 1603. године виде се Индуси како играју нешто слично данашњој кошарци. Доцније је Е. К. Штих записао у роману „Бели богови“ да домороци у Средњој Америци традиционално играју једну игру у којој је циљ да се лопта од каучука протурџу кроз рупу сличну оној на воденичном камену. Фит Герхард Урлих опет тврди да су се староседеоци са истог тог подручја силно одушевљавали гађајући играче око корпе исплетене од прућа и окачене на посебан стуб. Нека америчка издања, у тражењу исконских корена кошарке, наводе да су Ацтеци у 16. веку о светковинама играли игру звану „оламалицли“. Циљ је био убацили лопту у камено удубљење на крајевима правилног игралишта.

Да ли је протестански пастор др Џејмс Најсмит то знао? Појма немамо. Можда јесте, а можда и није. Но у сваком случају у њега нико не сумња да није отац кошарке. Очинство је доказано!

— То је пресинг! — ускликнуо је његов тренер Ерих Моралер. Тако је обогатена кошаркашка тактика.

Црвени крст нам доноси кошарку

Кошаркашка лопта појавила се први пут у Југославији (тачније у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца) у пролеће 1922. године у Београду. Путјујући представник „Црвеног крста“ Американац, Вилијам Вајланд, на пропутавању Европом узгред је заразио кошарком неке београдске гимназијалце.

Организација „Соко“ која је, како бисмо то данас рекли, била носилац спортских активности код нас, одмах је помогла Вилијаму Вајланду, а први заљубљеници у нову кожно лопту били су ученици Друге мушке гимназије — Светислав-Бата Вуловић и Стеван Ранчић. Они су превели једну књижицу кошаркашких правила с француског, коју им је дао Вајланд па су је чак и штампали 1924. године уз помоћ београдског „Црвеног крста“.

У Југославији је тако први пут заиграна кошарка у дворишту Друге мушке београдске гимназије. Данас се на том месту налази зграда „Политике“ и редакција вашег и нашег „Забавника“.

Уз велику подршку Мирка Поповића, директора ове гимназије и наставника гимнастике Ђорђа Илића, популарног чика-Ђоке, гимназијалци су по путама Вилијама Вајланда направили сами обруче, исплели мреже од канапа, па направили и табле за кошеве од дасака и окачили их за бандере.

У пролеће 1924. године одржано је и званично првенство школе у кошарци. Поуздано се зна да је екипа VIII/2 у финалу победила екипу VII/1. На

жалост и тај резултат је заборављен. Зна се, међутим, да су се међу осталим ученицима, пионирима кошарке истицали: Сениша Богдановић, Богдан Мушицки, Богдан Стевановић, Павле Станојевић, Љубиша Здравковић, Андрија Вајс... А најбољи кош-мајстор тог прапочетка наше кошарке био је већ поменути Светислав-Бата Вуловић...

А један тадашњи кошаркаш, касније познати београдски лекар и професор Медицинског факултета, Сениша Богдановић, аутору књиге „Све о кошарци“, Милораду Соколовићу, издиктирао је у перо: „Стратегија игре је била једноставна: крила су била навални играчи, дакле пуцачи, бекови су били одбрамбени, док је центар био играч који се кретао по целом терену, од нашег до противничког коша...“

Али кошарка није дуго царевала у каменитом дворишту Друге мушке београдске гимназије. Школске власти, тачније Министарство просвете Краљевине преместило је директора Мирка Поповића на нову дужност, а један антиспортиста постао је директор школе. Он је једноставно забранио кошарку као „глупо губљење времена, које одузима ученицима гимназије шансу да боље савладају латински, алгебру, филозофију, ботанику...“

Тај антиспортиста (е, баш да му у инат не помемемо име) био је крив што се на кошарку у Београду заборавило целих десет па и више година...

Касније ће у Загребу фискултурници „Сокола“, тачније његовог огранка „Загреб II“, поново превести правила игре и почети да играју...

Следећи пример загребачких сокола, у многим нашим градовима јављају се прве еипе: у Карловцу, Сиску, Зрењанину, Сушаку (источном делу данашње Ријеке, док је западни део града припадао Италији) па и поново у Београду...

Професор гимнастике, београдске гимназије на Дедињу, Емил Вукотић, одушевљен кошарком која је ушла у круг олимпијских спортова 1936. године, дао је да се направе метални рамови за кошеве са нагибом. Поставио их је у дворишту школе, а кошарку је увео у обавезне гимнастичке часове за дечаке... Е, лако је било Вукотићу да кошарку уведе у званични школски програм када је његов директор гимназије — забранио фудбал! Нешто се ипак морало играти...

С. З.

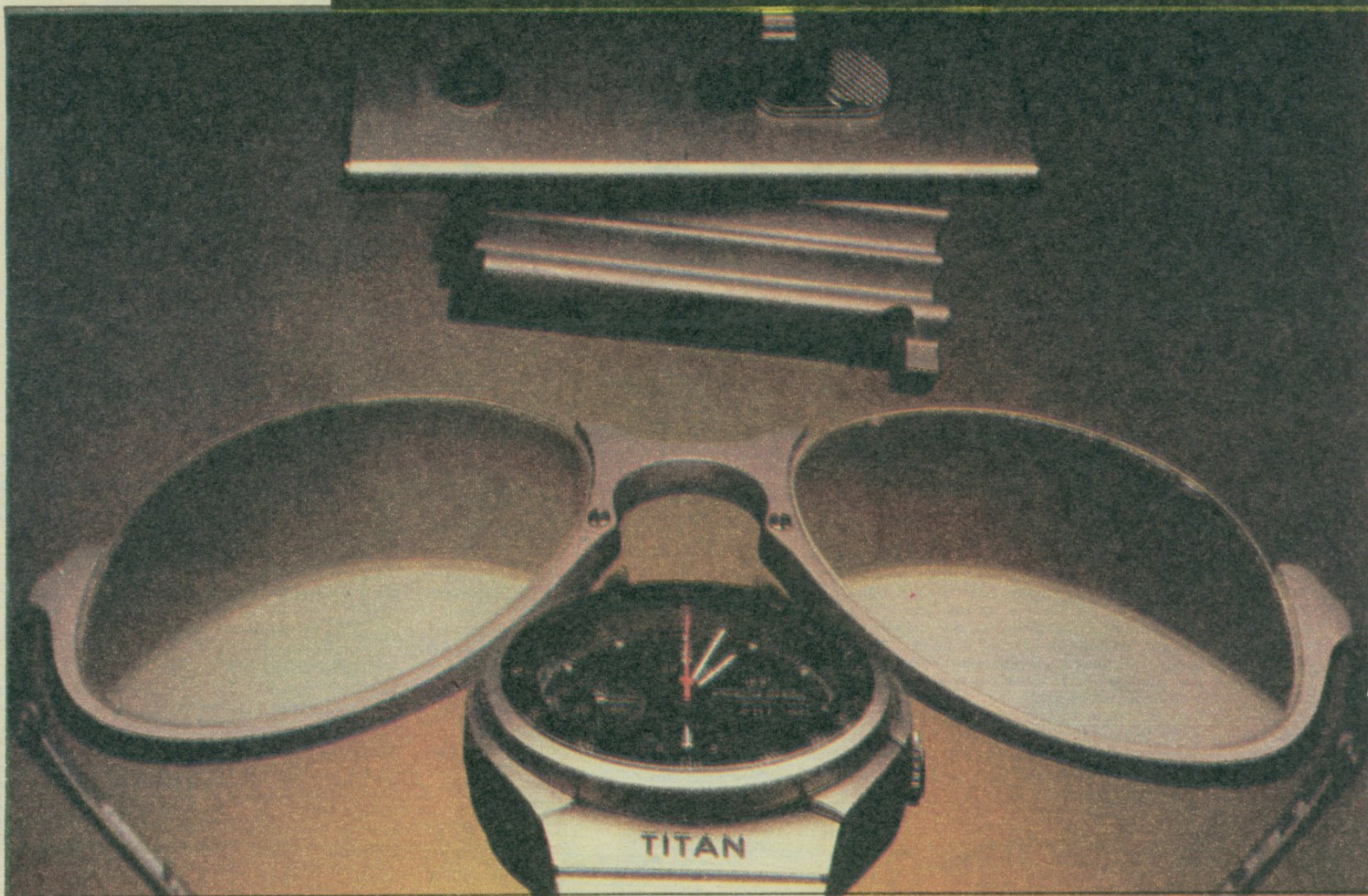

Илустровао Саша Живковић

МЕТАЛ КОЈИ ПАМТИ

ЗА ТИТАН СЕ ЗНАЛО
ОДАВНО, ГОТОВО ПРЕ ДВА
ВЕКА. ДУГО СЕ ОПИРАО
СВИМ ХЕМИЈСКИМ
ПРОЦЕСИМА КОЈИ БИ ГА
ИЗДВОЈИЛИ У ЧИСТОМ
СТАЊУ. АЛИ, ОНОГ
ТРЕНУТКА КАД ЈЕ
„СТВОРЕН”, ПОСТАО ЈЕ
НЕЗАМЕНЉИВ У МНОГИМ
ОБЛАСТИМА

ИЗ МИТОЛОГИЈЕ У ВАСИОНУ

Упаљач, наочари за сунце, сат... Лепо је имати све те ствари израђене од титана, али је, бар за сада, то још скупо задовољство

Мало је која прича о металу тако необична као она која говори о титану. Проучавајући минерал рутил, немачки научник Клапрот је 1795. открио нови елемент. Мислио је како да га назове и, имајући у виду његову природну снагу, посегао је за грчком митологијом. Сетио се Уранове и Гејне деце-дивова, првих синова и кћери Земљиних. ТИТАН.

Метал је те давне године добио име, логично је било очекивати да је сместа почео и да се користи. Разне мудре главе су годинама,

тачније од 1797. па све до 1910. настојале да издвоје овај елемент из рутила, већ поменутог минерала, и још једног – илменита (за који се, такође, утврдило да садржи титан). Без успеха. Непрекидно су добијали једињења титана с још неким елементом, азотом, на пример, или угљеником, кисеоником. Никако чист метал.

Амерички геолог Хантер је коначно, 1910. године успео да изолује чист титан. Али то није био крај (или, боље речено, почетак) титанове авантуре. Све до 1946.

овај див-метал представљао је само лабораторијски куриозитет, нешто као – још један у низу научних подвига. Праве примене није имао.

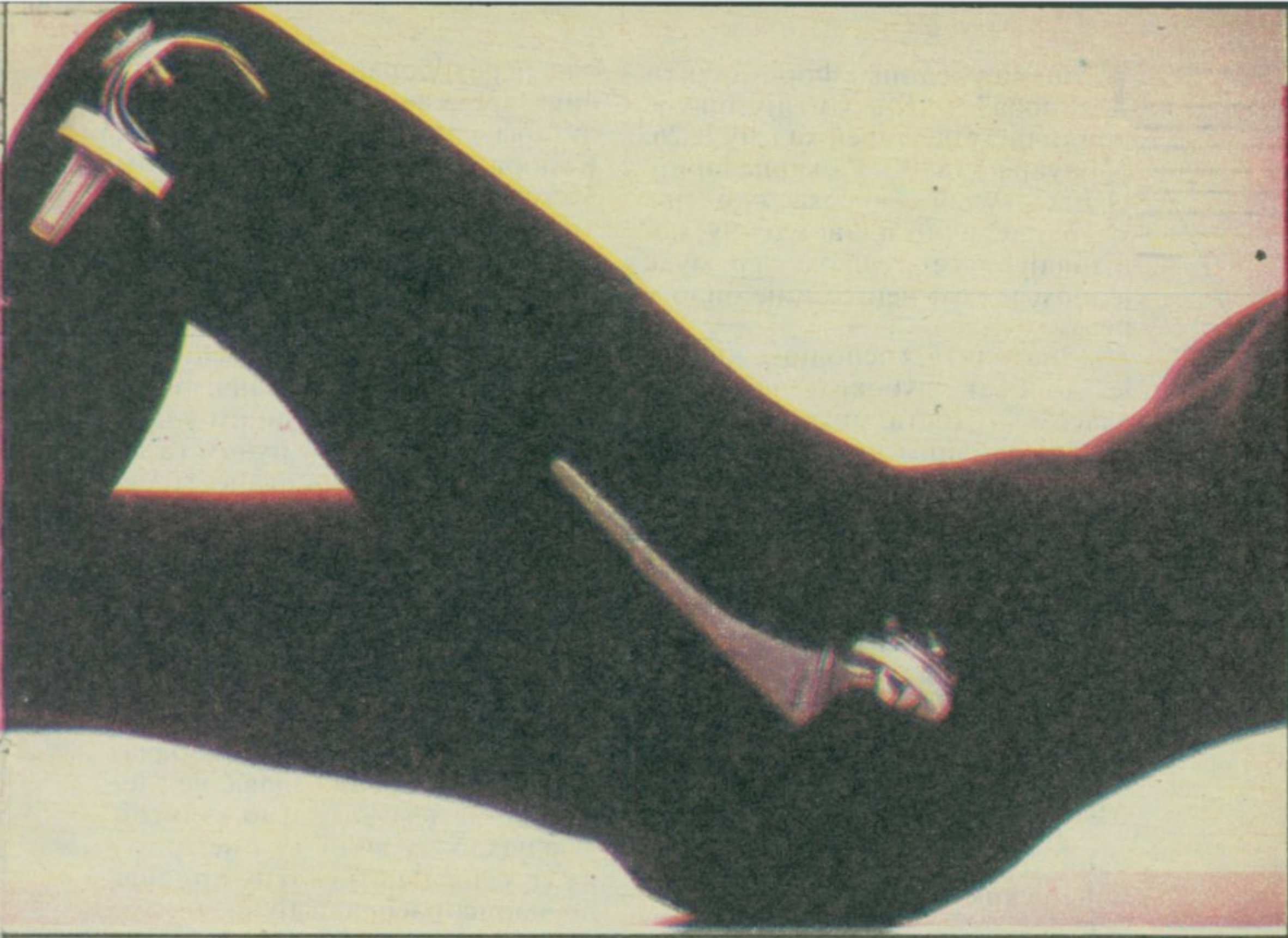
Американци су се коначно досетили и практично га употребили. Убрзо је нашао тако широку примену да се сада вероватно многи питају како се уопште могло без овог јединственог метала.

Споменик човеку и металу

У елементарном стању титан је обично у облику црног или сивог

металног праха, што ће рећи – кад се минерал рутил или илменит распадне, титан остаје као талог песка. Значи, лаички речено, од песка треба створити један од најотпорнијих, уједно и један од најлакших метала.

Из песка се у гравитационим и електростатичним сепараторима прво издваја што концентрисанији титан који, уз додатак хлора, ствара једињење титан-тетрахлорид, провидну течност. Та течност се, кроз уске отворе сипа у неку врсту резервоара од нерђајућег

Чудесан метал
наша је примена
у ортопедији:
вештачки зглоб
или нук.
Титан је
идеалан
јер је лан,
јак
и организован
га одлично
„прихвата“

Радници
користе
нарочите бушмлице
и чекиће
да би
скинули
наталожен
титан-сунђер
са зидова
резервоара

челика у коме се налази магнезијум или натријум. После отприлике два дана топљења и загревања, титан се накупи на зидовима резервоара у облику, условно речено, огрубелог сунђера. Онда се резервоар отвара и титан-спужва „скида“ огромним чекићем.

Процес издвајања титана је отприлике овакав, да сад не улазимо у све детаље. Као што је тешко доћи до чистог метала, ништа мање није сложен ни начин да се титан „прилепи“ преко неког другог метала. Поступак је заправо врло

тежина и изузетна отпорност на корозију.

Да није откривен титан, ко зна како би изгледала свемирска истраживања. У изградњи васионских бродова овај метал је незаменљив. Зато није никакво чудо што је статуа Јурија Гагарина, висока 12 метара, првог човека који је летео у космос, подигнута у московској авенији Лењин, направљена од титана. Споменик најважнијем човеку најзначајнијем металу васионе.

Титан је у ваздуху, подједнако се башкари и у води. Најпознатије светске подморнице такође су „обучене“ у дивовски антимагнетни метал који је практично немогуће открити уобичајеним инструментима. Исто као и на летелицама, ни на подморницама, у додиру с неким киселинама, не може да дође до корозије или других оштећења. Зато се француске подморнице „наutilus“, јапанске „шинкаи 2000“, америчке „морски гребен“ и „алвин“ сада производе углавном од титана. „Алвин“ је недавно направила подвиг у откривању „Титаника“. Подморница се спустила на дубину од 3800 метара.

И Совјети имају врло моћне подморнице. Њихова „Алфа“, с дуплом „шкољком“ израђеном, наравно, од титана, може да зарони више од свих осталих.

Месо за вештачке људе

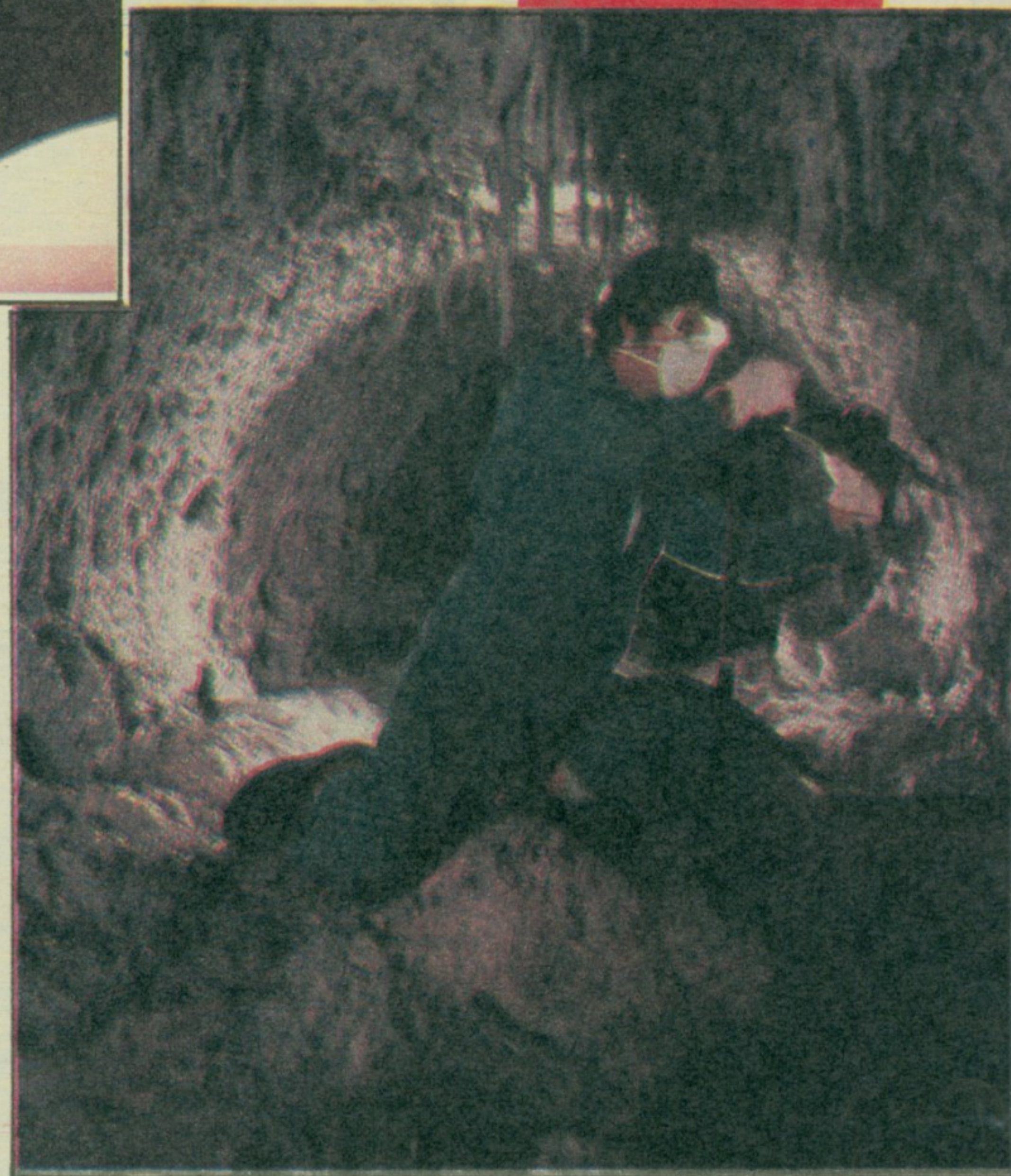
Да ли је све ово довољно да би се титан издвојио као апсолутно најчудеснији метал? Вероватно није.

Има још аргумената који га издвајају од свих осталих.

Нитинол, легура титана, израђена је 1958. године у наутичкој лабораторији у САД. Названа је „легура с меморијом“. Мало необично да се, када је реч о метал, говори о његовом памћењу. Опште је познато да је ова особина резервисана за људе, животиње или сложене рачунаре.

О чему се заправо ради?

Жица се савија у оном облику који је потребан, потом се загрева на високој температури, хлади и исправља. Оног тренутка кад се та иста жица поново загреје, попр-

миће облик који смо сами одредили на почетку.

Ова карактеристика да ће метал „запамтити“ одговарајући облик идеална је за медицинске сврхе. Зато се нитинол може искористити код оболелих артерија, тачније код анеуризма (отеклих артерија). Уз помоћ катетера убациваће се танка жица нитинола која ће „придржавати“ оболелу артерију.

Поред ових чисто медицинских намена, роботичари већ задовољно трљају руке. Легуру титана планирају у изради „вештачких људи“. Роботи будућности имаће мишиће и зглобове направљене од нитинола.

Да споменемо и мање „узвишене“ намене нитинола. Већ се примењује у производњи женских прслучића, као „потпора“. Кад се загреје на женском телу, добијаће управо жељени облик.

Вратимо се поново чистом титану. У домену медицинских наука идеалан је за израду најфинијих инструмената. Хирурги-офталмо-

лози имају сигурне инструменте за операције очију који, пре свега неће рђати, друго биће лаки што је веома важно кад се зна да поједине операције могу да трају и сати-ма. Хирургу ће теже да задржи руку ако у руци држи лакши инструмент.

Титан такође налази примену и у ортопедији – вештачки зглобови.

Има ли још? Замислите, да.

Титан-диоксид који је у чистом стању потпуно бео (на високим температурама – жућкаст) прах, нерастворив у води и киселинама користи се као најквалитетнији бели пигмент (такозвано титанско бело) у бојама, лаковима, затим у керамици, чак и у козметици и као додатак каучуку и пластичним масама.

Дакле, као што смо рекли, свуда га има. Зато се све чешће по часописима рекламирају најквалитетнији сатови, упаљачи, наочаре израђени од титана. Није штос имати злато, треба бити у „фазону“ и носити – титан.

В. Софреновић

СВА ТИТАНОВА БРАЋА И СЕСТРЕ

По грчкој митологији Титани су деца Урана (неба) и Геје (земље). У почетку је било 12 Титана: Океан, Коеј, Криј, Хиперион, Јапет, Крон, и Теја, Реја, Мнемозина, Феба, Темида и Тетија. Ова дивовска деца збацила су с престола свога оца и предала власт најмлађем Титану Кроносу. Међутим, Кроносов син Зевс, оковао је свог оца. У тој борби против осталих Титана (из које је потекла трећа династија богова) помогли су му Аполон, Посејдон, Плутон, Атина и Хера, сви богови неба, океана и подземља.

експлозиван (ово буквално схватите, заиста се користи експлозив).

Што се тиче залиха на Земљи, титан се налази на четвртом месту по распрострањености. Само у САД је током 1985. употребљена 991 хиљада тона овог метала, једна трећина је „отишла“ на разне врсте летелица. Тако је, на пример, читава конструкција америчког авиона „СР-71 Црна птица“, који се сматра најбржим авионом на свету, „обучена“ у титан. Разлог је његова мала специфична

БИЛО
ЈЕДНОМ
НА ДИВЉЕМ
ЗАПАДУ

ГОЛТИ ЈАХАЧ

КОЛЕЦ ХИТУ

КЛЕЈА АЛИСОНА СУ
НАЈВИШЕ ЉУТИЛЕ ШАЛЕ
НА РАЧУН ЊЕГОВИХ
МАЛИХ ШАКА. ПОСЛЕ
ЊЕГОВЕ СМРТИ У
НЕКРОЛОГУ ЈЕ ПИСАЛО:
„НИКАДА НИЈЕ УБИО
НИКОГА КОГА НИЈЕ
МОРАО ДА УБИЈЕ!”

Главни уредник „Форд Каунти Глоба” у Доу Ситију био је прилично узнемирен кад му је 26. фебруара 1880. у канцеларију упала људина висока око два метра, челично плавих очију, поштапајући се пушком, јер му с једном ногом нешто није било у реду.

— Знате шта, господине — почео је дошљак дубоким претећим гласом. — Доста ми је да по ва-шим и сличним новинама читам приче о себи од којих се диже ко-са на глави! О мени могу да пи-шу само они који су заиста виде-ли како се служим оружјем, а о-стала пискарала нека престану да блебећу којештарије! Ево, можете да штампате ово што сам донео, а можете то и да баци-те — рекао је хроми грмаљ и трес-нуо пред уредника лист исписане хартије.

— Ако ово не штампате, ја ћу наћи други начин да зачепим гу-бице неких лажова!

Као што је изненада ушао, та-ко се див и изгубио, окренувши се око здраве ноге и млатарајући пушчетином.

Уредник је прочитао задовољ-но се осмехнувши, одмах послао у штампарију донето писмо, та-

лац и ратоборан момак, још од оних времена кад је после дугих лутања Мисуријем, Канзасом, Колорадом, Аризonom и Новим Мексиком са братом Цоном по-дигао мали ранч на реци Ваши-ти. Алисон није могао да устане са столице без поштапања, а за ту сврху служио се увек својом пушком. На коњу је, међутим, био окретан као Команч, а ре-волвер је потезао брзином удара звечарке и могао је у пуном гало-пу да погоди јаје на двадесет ме-тара.

Презирао је мекушце са севе-роистока и подсмевао се лице-мерју њиховог пуританског мо-рала. Од себи сличних момака чуо је да су побожни грађани Ко-леу Хила наредили својим жена-ма и кћеркама да улицом корача-ју смерно оборених глава, не гле-дајући ни лево ни десно. Алисон је одјахао да види ту смејурију, па се у локалном салону прилич-но напио расправљајући о том, за њега, лажном понашању. Да би доказао да је у праву, одјед-ном се скинуо го голшат, остају-ћи само у чизмама и, разуме се, са опасачем и револверима, а он-да је на коњу неколико пута про-тутњао главном улицом Колеу

ко да се оно појавило већ у на-редном броју „Форд Каунти Гло-ба”:

„Прича се да сам досад поуби-јао петнаест људи. На те бљувотине не могу да одговорим само да су потпуно лажне и да стојим на располагању било коме, у би-ло које време и на било ком мес-ту сваком ономе ко о томе жели да поведе истрагу. Никог нисам убио без разлога и пре него што сам му пружио шансу да и он ме-не упљеска. Онај ко тврди суп-ротном, нека дође у Вашиту, Ко-лорадо, па нека ми то каже у ли-це, а у противном нека држи је-зик за зубима.

Клеј Алисон, лично”.

Спасоносне мале шаке

Клеј Алисон рођен је 1840. у Вејн Каунтију, у Тенесију. Као момчић ранио се сам у десно сто-пало док је вежбао брзо потезање револвера. Био је то чест случај у оно време кад су се западњаци служили пуцаљкама у чијем је буренству било места за пет ме-така и кад је требало пазити да се, приликом враћања у футролу, ударна игла спусти у празну ко-мору.

Но, те вежбе нису биле узалуд. Прочуо се као непогрешив стре-

Хила, подврискујући као Индија-нац.

Узрујани пуританци одмах су се окупили да протестују испред шерифове канцеларије.

У новинама из оног времена имамо описано финале овог скандалозног случаја:

„Затим је Алисон објаснио час-ним грађанима да нема од чега да се зграђају, јер њихове кћерке и жене ионако никад не дижу нос из прашине, па сигурно ништа нису ни видели!”

Није био лош момак, наравно, изузев кад претера у пићу. Мно-ги који су с њим у таквом стању заподевали кавгу никад то не би учинили да су знали како ће из-вући дебљи крај. Највише су га љутили примедбе на рачун њего-вих несразмерно малих шака. После грађанског рата, који је провео као војник Југа, био је за-робљен и окован лисицама. Ус-пео је да извуче обе руке, да убије двојицу изненађених стражара и нестане негде у Новом Мексику.

Здрав зуб је незамењив

Према људима груб, Алисон је према женама био галантан као неки гроф и заиста је у сваком тренутку био спреман да им по-

могне или да их заштити. Нашавши једном на улици у Роузвелу, у Новом Мексику, жену која се превијала од болова, Алисон јој приђе нудећи помоћ. Кукајући жена му исприча да је попила чудотворни индијански лек против равних табана који је на тргу продавао „професор Ксенофон Цоунс, лични лекар великог руског кнеза-престолонаследника“.

Алисон затече „професора“ баш кад је гомили радозналаца неразумљивим латинским речима описивао својства својих „водица“. Вративши му бочицу што је за осам долара продао оној несрећној жени, Алисон подвикну:

– Враћај лову, битанго! И да си се одмах изгубио одавде, смрдљиви тровачу!

„Професор“ је оклевао. Онда га Алисон зграби за ревере, а под нос му тутну „колт“ и натера га да ту на лицу меса попије равно четрнаест бочица „лека против равних табана“. Кад се варалица срушио на земљу, грчећи се од болова у стомаку, Алисон заурла:

– Кажи шта си овде смућкао, или ћеш попити све што је преостало!

– Шпиритус за кување са зеле-

ном бојом и крвавом балегом – признао је „професор Ксенофон Цоунс“, а Алисон, пошто му је узео осам долара, награди га ударцем чизме у стражњицу.

Ни неки зубар у Доу Ситију није прошао много боље. Алисон је код њега бануо с отеченим образом и замолио да му извади болестан зуб. Лекар затражи два долара за услугу, и то унапред. Алисон је платио, али му зубар, који је такође био надрилекар, извади погрешан и то здрав зуб.

– Свако може да погреша – правдао се пред побеснелим Клејем Алисоном.

– Ако је тако – рече пацијент пљујући крв – онда седи да ти ја покажем.

Зграбио је зубара, посадио га у столицу, узео клешта и ишчупао му четири здрава зуба.

– Мислим да сте сад схватили да је здрав зуб незамењив – рекао је залупивши врата.

Једне ноћи нашао је не-баш познатог револвера Чанка Колберта док је вечерао у Клифотонском ресторану у Ред Ривер Стејшну. Колберт је раније убио једног Алисоновог пријатеља, а Алисон је, опет, у једној тучи ножевима усмртио Колбертовог ујака. Сада је сваки од противни-

ка одмах помислио да је најбоље да одмах револверима рашчисте рачуне.

Алисон је после причао да је чуо како Колберт испод стола барата својим револвером, па је истовремено одгурнуо своју столицу и упутио једно зрно право у главу Чанка Колберта... То се, наине, десило кад је и Алисон сео да вечера и очевици су касније причали да је мирно завршио са јелом док су Колберта износили службеници погребног предузећа.

Као прави сточар Клеј Алисон је највише мрзео крадљивце стоке. Новине из оног времена су писале да такви у Алисоновој близини не живе дуго...

Одери га, којоте!

Једном је Клеј приметио да се стадо његовог мексиканског суседа Хуана Чавеза на чудноват начин брзо увећава. Обојица су жигосала своју стоку, али је Мексиканчев жиг био доста сличан Алисоновом. Због тога је спретан сточар могао преко његовог да утисне Чавезов и да све изгледа у реду.

Клеј је данима мотрио шта ради Чавез и једном приликом бануо је баш кад је са својим људима оборио једно Алисоново јуне и ставио му нови жиг. Без речи подигавши пушку, Клеј уби говече, а затим уперу цев у Мексиканца и заурла:

– Одери га, којоте!

Нико од Мексиканчевих људи није смео да се помери, јер су се плашили Клеја, а уз њега су била и његова двојица помоћника. Чавез извади нож и учини што му је наређено. Кад су изврнули кожу, изнутра се лепо видео стари Алисонов жиг.

– Сретан ти пут у пакао! – рече Клеј и испати неколико метака у запањеног Чавеза. Онда је сјахао и уз помоћ својих момака замотао мртваца у говећу кожу и пресамитивши га преко седла, одјашао право пред шерифову канцеларију у град. Ту је бацио свој товар и рекао шерифу и окупљеним знатижељницима:

– Овако ће проћи свако ко дирне моју стоку! Ево, сахраните га на мој трошак!

Шериф је заиста обавио посао с гробарима наредивши да се стави надгробни натпис:

„Овде почива Хуан Чавез који је извршио самоубиство фалсификујући жиг Клеја Алисона.“

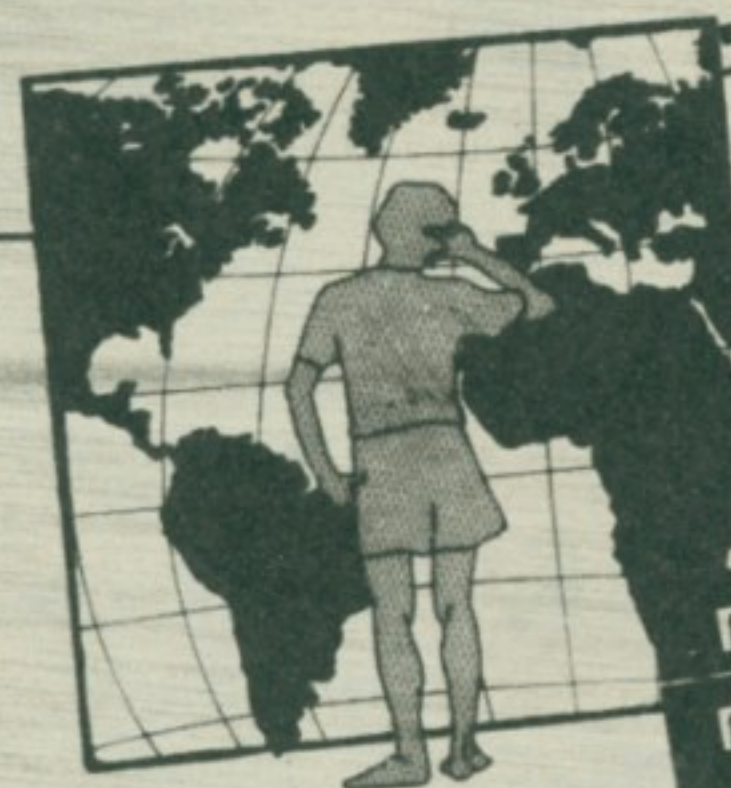
Једна од легендарних личности Дивљег запада Клеј Алисон умро је 1. јула 1887. године на начин који никако није одговарао репутацији пргавог каубоја-револвераша. Враћајући се колима, натовареним провијантом за два месеца, после подуже пијанке која је претходила, пао је с кола и два тешка точка прешла су преко њега сломивши му кичму.

Већ поменути „Форд Каунти Глоб“ објавио је подужи некролог који се овако завршавао:

„Клеј Алисон није знао за страх. Стећи његово непријатељство било је исто што и смртна пресуда. Ипак, никад није убио никога осим оних које је морао да убије, у нужној одбрани.“

Д. Брандон

Илустровао Брана Јовановић

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ПУТУЈЕМО НА МАРС

Данашња свемирска истраживања све више напредују. Зато ће, ускоро, узбудљиво и ризично путовање на планету Марс постати стварност. За-

вих зрака. За овакав подухват мора се направити посебан систем за одржавање живота.

Прве три посете биће посвећене откривању дела Марса који би највише одговарао за сталну свемирску базу. Једно од

мислите путовање дуго десет месеци: одредиште – Марс – црвена планета. Место са неравном, ужасно хладном површином и јаком радијацијом сунче-

места које се за то предвиђа налази се око највећег вулкана у Сунчевом систему. Свако наше ново сазнање о овој планети биће драгоценост.

МУЗЕЈ ЖЕНСКЕ УМЕТНОСТИ

Музеј посвећен женама уметницама које су углавном запостављене у главним уметничким галеријама, откривен је 2. априла ове године у Вашингтону, а наишао је на велико одобравање. Национални музеј званично је отворен 7. априла изложбом под називом АМЕРИЧКЕ УМЕТНИЦЕ ОД 1830. ДО 1930. Вилхелмина Холидеј, која је дошла на ову бриљантну идеју и посветила уметничку галерију искључиво женској уметности, каже да је отварање музеја било од велике важности зато што је до сада прикази-

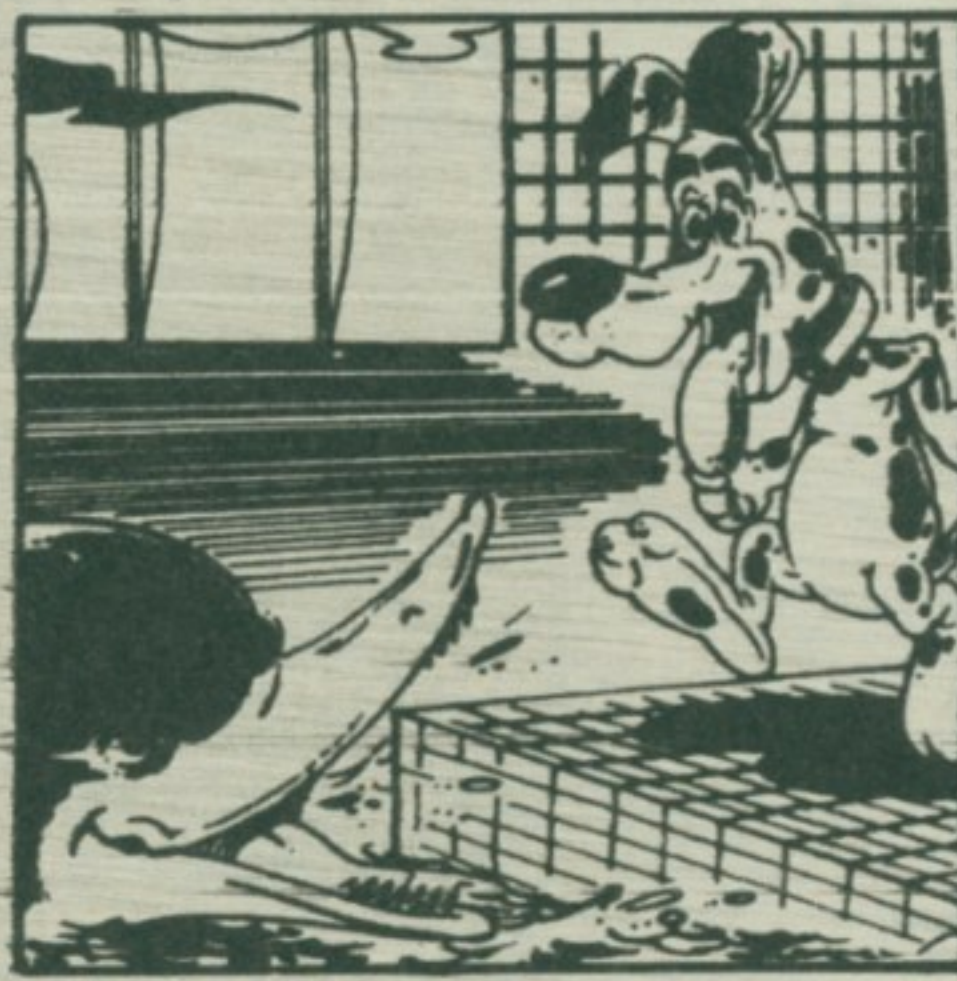
но само 5 процената уметности коју су створиле жене. Холидеј је током 20 година сакупила вели-

ку колекцију слика и скулптура. Новац за овај подухват стиже из свих крајева света.

ПАС КОЈИ МИСЛИ ДА ЈЕ ДЕЛФИН

У Епкот центру у Дизниленду постоји пас који мисли да је делфин. Име му је Каја. Први пут када је видео делфине скочио је међу њих, и за дивно чудо, они су га тако добро прихватили, да кад год јурне у воду, сви делфини се утркују ко ће пре до њега.

Илустровао Димитрије Костић

ЖИВОТ

ПИШЕ

ДРАМЕ

ТАТА, ЈА СЕ БОЈИМ!

ИМАО ЈЕ ДВЕ МОГУЋНОСТИ. ДА ОСТАНЕ У ГОВОРНИЦИ И НАДА СЕ ДА ЋЕ ИХ УРАГАН ПОШТЕДЕТИ ИЛИ ДА ПОКУША ДА СЕ ДОМОГНЕ АУТОМОБИЛА И ТАКО, МОЖДА, СПАСЕ ПОРОДИЦУ

На плажу је одједном пала циновска сенка. Погледао сам према заливу и удаљеним острвима на Атлантику. На четрдесет, можда педесет километара даљине угледао сам тамну масу облака која се несхватљивом брзином котрљала ка копну носећи кишу.

Морнар сам и требало је да одмах схватим шта се спрема. Освестио сам се тек када су, једно за другим, острвца почела да нестају иза километарске кишне завесе.

Идемо, народе! Ако овога часа не побегнемо одавде покиснућемо као мишеви – довикнуо сам жени и деци.

У себи сам помислио: „Камо среће да је реч о обичном пљуску!”

Сју, погледај!

Све се одвијало нестварно брзо. Ветар који је до малопре био готово врео одједном је постао хладан и из трена у трен дувао је све јаче.

Моја жена Сју била је у води. Чула ме је и запливала назад, али је наомак обале, запрепашћена, стала. По површини су плутале њене пластичне сандале. А оставила их је на плажи, на метар, метар и по од воде. Невреме је променило правац плите и осеке!

Мада нас је од каквог-таквог закљона делило свега стотинак метара, знао сам да немамо много времена. Можда је већ и прекасно. Већ сам и по ветру могао да оциеним да нам се невреме приближава застрашујуће брзо. По мојој процени, ветар је достигао јачину од око шест бофора, отприлике 50 километара на час. Телефонске жице су звиждале, гране се махнуто повијале.

Као што сам се и надао, Сју и мој најстарији син, шеснаестогодишњи Јан, схватили су да није у питању обично невреме. На брзину су бацали пешкире, лосионе, играчке и одећу у торбе. Зграбили смо малишане, шестогодишњег Крега и четворогодишњег Мајкла за руке и трчећи кренули ка шеталишту. На плажи се готово ништа није видело: ветар је дизао песак и стварао ковитлаце.

Завијање ветра постало је заглашујуће.

– Сју, тамо! – крикнуо сам показујући на хотеле

на супротном крају залива, удаљене два или три километра. Вишеспратнице, неке и са по четрнаест спратова, нестајале су у завеси кише, морске пене и песка. Кроз ваздух су летели столови и столице из ресторана, клупе са шеталишта... право пут неба, по стотинак метара увис! Више није било сумње. Био је то ураган.

Вероватно сам погрешно што сам и на трен застао, јер смо се у следећем часу ми нашли на удару урагана. Данас ни приближно не могу да опишем оно што смо потом преживљавали. На махове нам се чинило као да се рвемо са некаквом свесном, злочиначком силом која је махнуто налетела на нас да нас обори, чупала нам косу, отимала торбе, пешкире, децу из наручја. И при том урлала тако страшно да више нисмо чули једно друго.

Чекајте ме овде

Касније сам из новина сазнао да је ураган који је тог 7. јуна ове године погодио северну обалу Шпаније и Ортигејру у којој смо се тада налазили достигао јачину од невероватних 240 километара на час. „Наш” ураган постигао је светски рекорд: био је 60 километара бржи од званично „прописане” јачине урагана...

Првобитно сам намеравао да Сју и децу склоним у аутомобил, али сам врло брзо одустао од те замисли. За то више нисмо имали времена. Повео сам их према двема телефонским говорницама делимично заклоњеним једним зидићем и високим жбуњем. Нису имале врата, али су пружале какво-такво уточиште.

Утрчали смо унутра. Ако ништа друго, деца су коначно могла да дишу. Напољу је то било готово немогуће због ковитлаца песка, морске пене и отпадака.

– Чекајте ме овде! Идем по кола! – продерао сам се.

Могао сам само да се надам да нећу зажалити због те одлуке. Имао сам две могућности. Да останем ту где сам и надам се да ће нас ураган поштедети или да покушам да се пробијем до кола. Нисам се бојао за себе. Страховао сам за Сју и децу. Шта

ако ураган баца на говорнице неки сто или клупу? Њихови закљони сложили би се као куле од карата... Само, ни да останем с њима, то нисам могао да спречим. Овако сам им бар пружао некакву шансу да се извуку.

Чак и кроз ковитлаце песка и свакојаким отпадака видео сам кола, али је ветар био тако јак да ме је већ на првом кораку замало оборио на земљу. Више нисам био сигуран да ћу успети.

Улица која је до пре само десетак минута врвела од живота сада је била пуста. Грчевито сам се хватао за бандере, зидове зграда, друга возила. Коначно сам стигао и до нашег аутомобила. Чини ми се да ми је требало исто онолико времена да отворим врата колико да пређем раздаљину од говорнице догле. Али сам на крају ипак успео, нагазио на гас и у највратоломнијој војњи свог живота зачас се поново створио пред говорницама.

Остала је пустош

Израз олакшања на лицима деце и Сју када су ме угледали уверио ме је да сам донео правилну одлуку. Малишани су још плакали док сам их убацивао у кола, али смо коначно сви ипак били у затвореном, заштићеним од ураганског ветра и несносног песка. Заштићени, али не и безбедни.

Седели смо у колима, неми, и чекали. Само је мали Мајкл неколико пута, када би се кола под налетом ветра злосутно затресла, вриснуо: „Тата, ја се бојим!” Онда је, мало помало, невреме почело да јењава. Од тренутка када смо побегли с плаже до часа када је ветар коначно ослабио није прошло више од сат времена. Ураган је прохујао, али је за собом оставио стравичну пустош.

Прекинули смо летовање и вратили се кући у Велику Британију. Крег и Мајкл се и дан-данас уземуре кад год се навуку тамни облаци, али мали су, проћи ће их то.

Ми смо имали среће. Преживели смо. Педесетогодишња Хуста Пинело Англо није. Живот је изгубила и једна седмомесечна беба. На стотине људи је рањено, хиљаде су изгубиле кров над главом.

Мајкл Меклолин

КУНГ-ФУ ДИВЉИ КАО ОЛУГА

РИЧАРД ЗВАНОГ
ЗМАЈ И ЊЕГОВОГ
ДРУГА БЕНЦАМИНА
ВЕЗУЈЕ ПРИДАТЕЉ-
СТВО ЗАСНОВАНО НА
БОРИЛАЧКИМ ВЕ-
ШТИНАМА...
ОНИ СУ СЕ ОДРЕК-
ЛИ ЖИВОТА ОБИЧ-
НИХ ЛУДИ И ЗАМЕ-
НИЛИ ГА НЕИЗ-
ВЕСНОШЋУ...

РИЧАРД И
БЕНЦАМИН
ПОЗНАЈУ СВЕ
БОРИЛАЧКЕ
ВЕШТИНЕ. СА-
ВЛАДАЛИ СУ
КАРАТЕ,
АИКИДО
ЏИУ-ЏИЦУ...

АЛИ, У ЈЕДНОМ ОКРША-
ЈУ, БЕНЦАМИН ЈЕ РА-
ЊЕН И РИЧАРД МОРА
ДА СЕ БОРИ САМ...

ПРЕМА НОВЕЛИ ЏИМА ДЕНИСА (JIM DENNIS)
ПРИРЕДИО ДЕНИ О'НИЛ (DENNY O'NEIL)
① ЦРТАЈУ: РИК ЕСТРАДА (RIC ESTRADA) И ВЕЛИ ВУД (WALLY WOOD)

У ДВОРИШТУ НА МЕНХЕТНУ ВЛАДАЛА
ЈЕ ТИШИНА. ЧУЛО СЕ САМО УБРЗАНО ДИ-
САЊЕ... ОНДА СЕ ЗАЧУО БЕНЦАМИНОВ
ГЛАС...

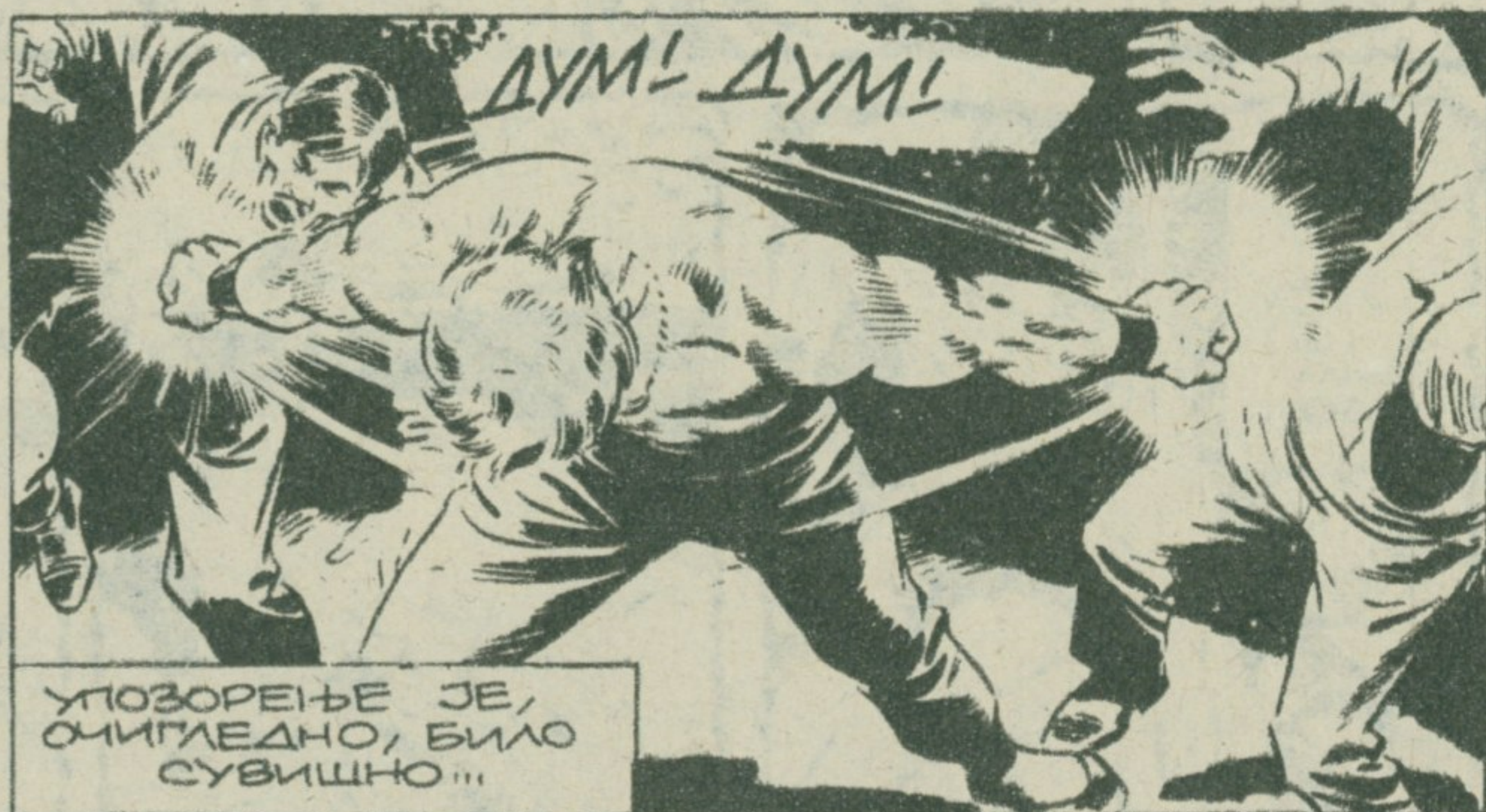
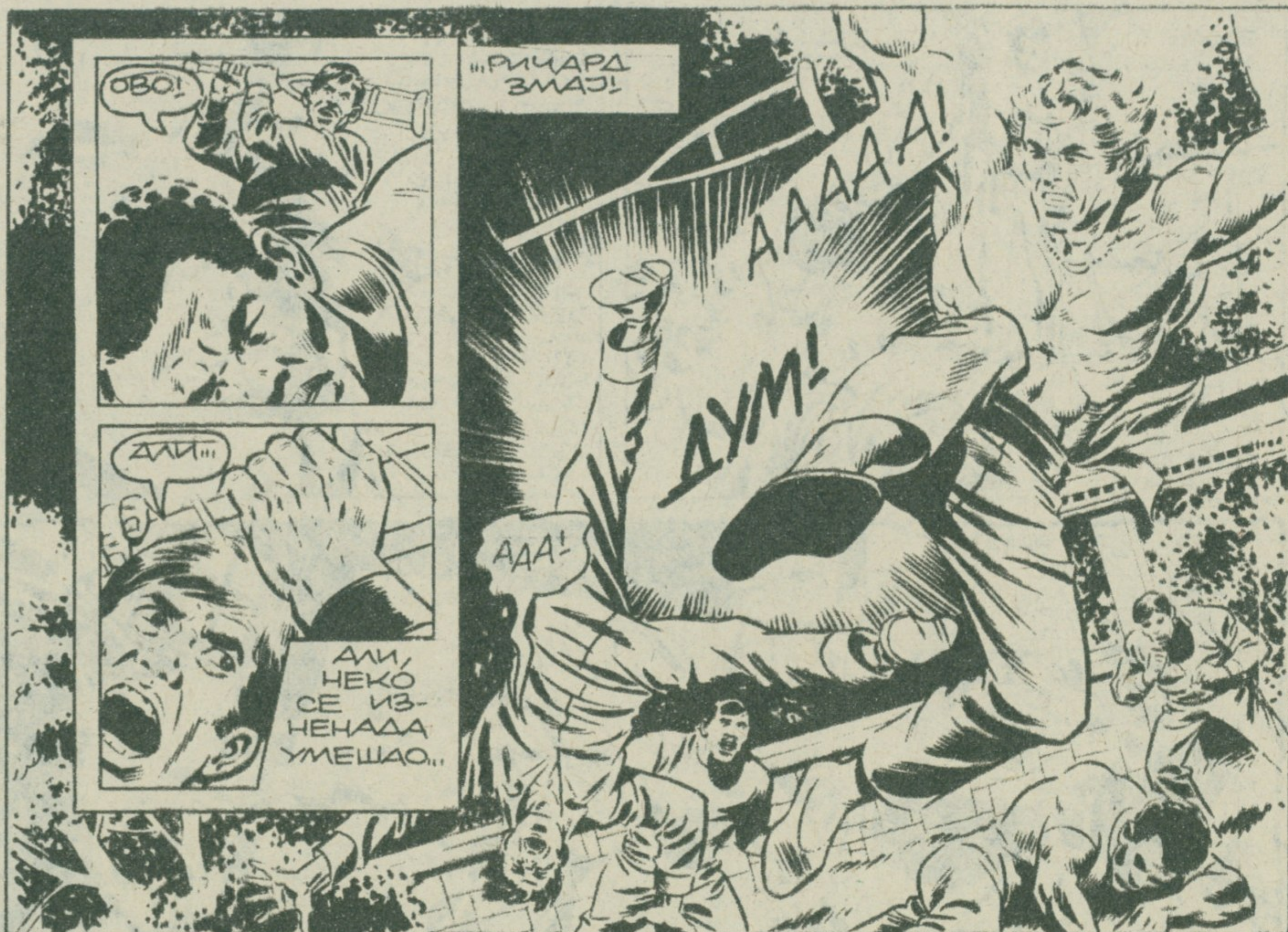

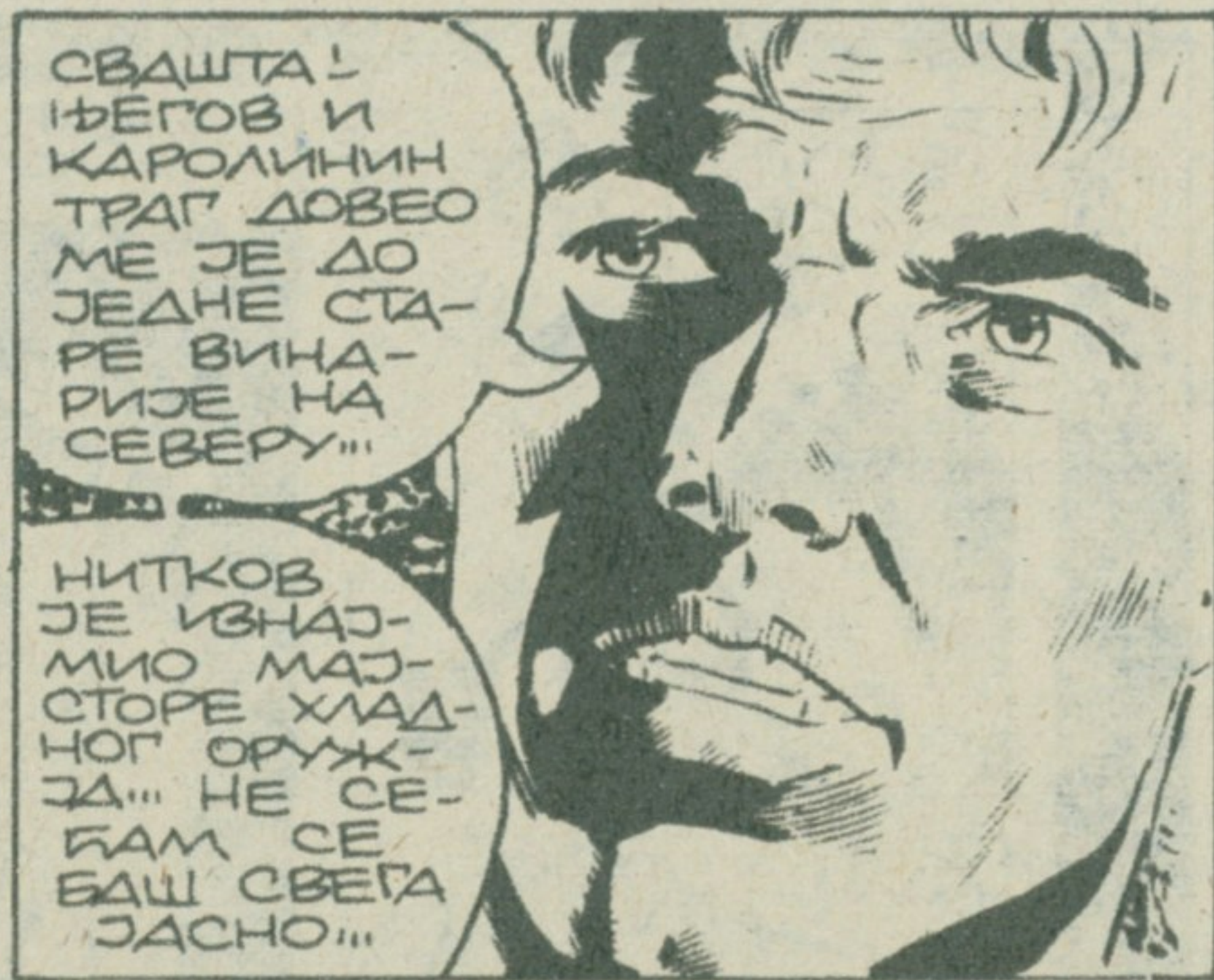
ОХ, НЕ!
ИЗГЛЕДА
ДА НИСТЕ...

СУРОВИ, НЕМИЛОСРДНИ УДАРЦИ СУ ПЛОУШ-
ТАЛИ... БЕН НИЈЕ НИ ЗАЖУНО...

CONTINUED ON 355 PAGE FOLLOWING

УСПЕО САМ ИПАК ДА
СЕ ИЗВУЧЕМ!!!

МЕЂУТИМ,
ШВАЈЦАРАЦ ЈЕ
ПОБЕГАО СА
КАРОЛИНОМ!

РИЧАРДЕ, ЗАР ТИ
СЕ НЕ ЧИНИ ДА
ТРЕБА НЕКАКО
ДА ГА НАМА-
МИМО?

НЕ! СЕТИ
СЕ РЕЧИ НА-
ШЕГ УЧИТЕЉА
О СЕНСЕНАЗ

СВЕ ДОК НЕ
ПОСТИГНЕШ
ЈЕДИНСТВО
СА ЦЕЛОМ
ВАСИОНОМ,
ТВОЈА ЧАСТ
ТИ ЈЕ НАЈВЕ-
ЋЕ БОГАТСТВО!

ЈОШ ОМО ДАЛЕКО ОД
САВРШЕНОГ ДУХОВНОГ
СТАЊА! ЗНАЧИ, МОРАМО
ДА ЧУВАМО ЧАСТ!!!

А КАРОЛИНА ЈЕ
НАША БРИГА ОТКА-
КО ЈУ ЈЕ ШВАЈ-
ЦАРАЦ ОТЕО!

ДА...
МИ
БЕМО
ЈЕ ИЗ-
БАВИ-
ТИ МИ
БЕМО
ЈЕ ОСВЕ-
ТИТИ!

У ПРА-
ВУ СИ,
МАДИ-
БУ!

БАРНИ
ЛИНГ?

ОТКУД
ТИ?

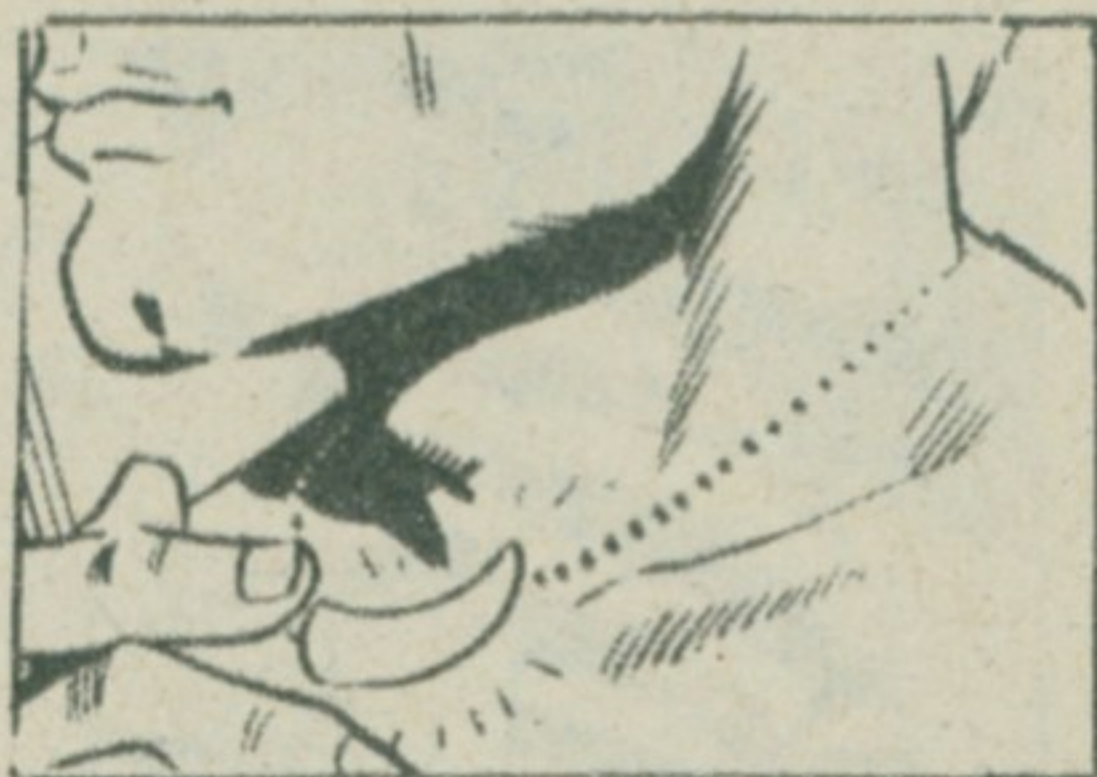
ПОЗДРАВЉАМ ВАС,
ГОСПОДО, И ОДМАХ
ПРЕЛАЗИМ
НА СТВАР!

ОНДА ЈЕ ДУГО, НЕПОМИЧНО СЕДЕО...

ЊЕГОВИ
ПРСТИ ДОТАКЛИ
СУ ДРАГИ
КАМЕН
-ЗМАЈЕВУ
КАМЧУ-
РИЧАРД СЕ
ПРИСЕТИО РЕ-
ЧИ СВОГ
УМТЕЉА...

ИМА ТРЕНУТАКА КАД ТРЕБА
БИТИ ЧВРСТ КАО СТЕНА... МИ-
РАН КАО ВОДА... ДИВЉИ КАО
ОЛУЈА...

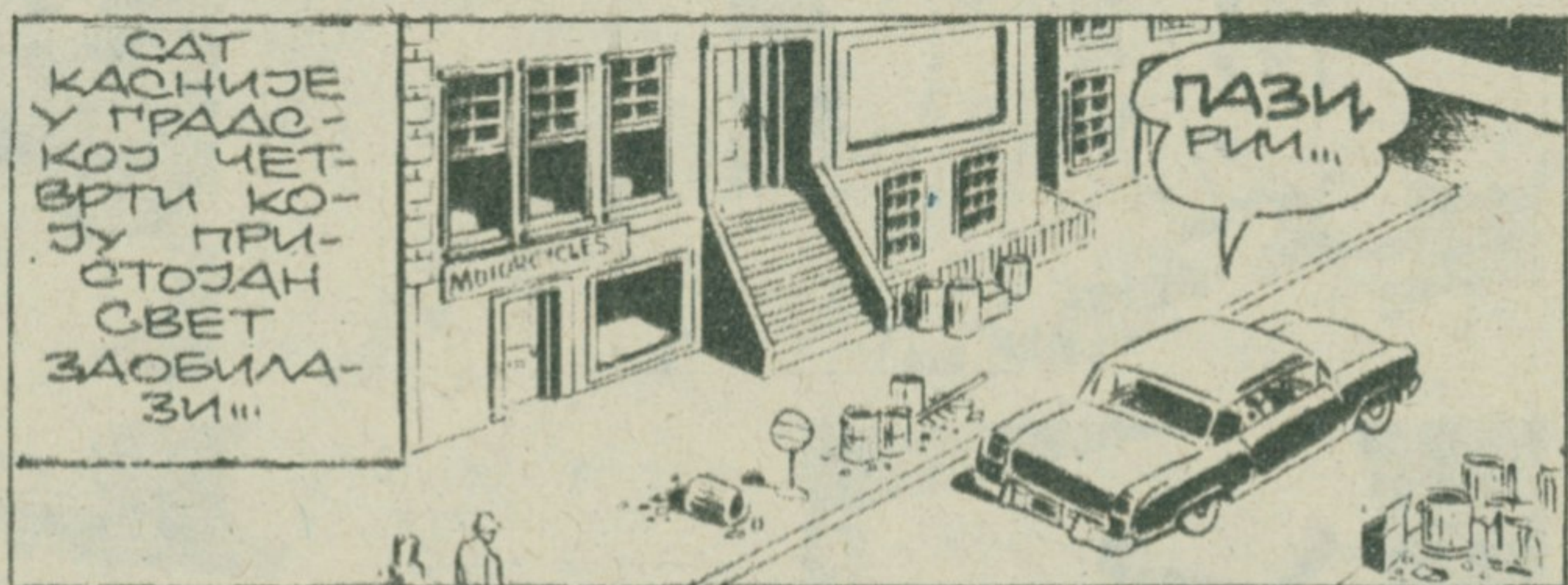

РИЧАРД ЈЕ
НАЈЕДНОМ
УСТАО...

ДИВЉИ
КАО ОЛУ-
ЈА!

САД
КАСНИЈЕ
У ГРАДС-
КОЈ ЧЕТ-
ВРТИ КО-
ЈУ ПРИ-
СТОЈАН
СВЕТ
ЗАОБИМ-
А...

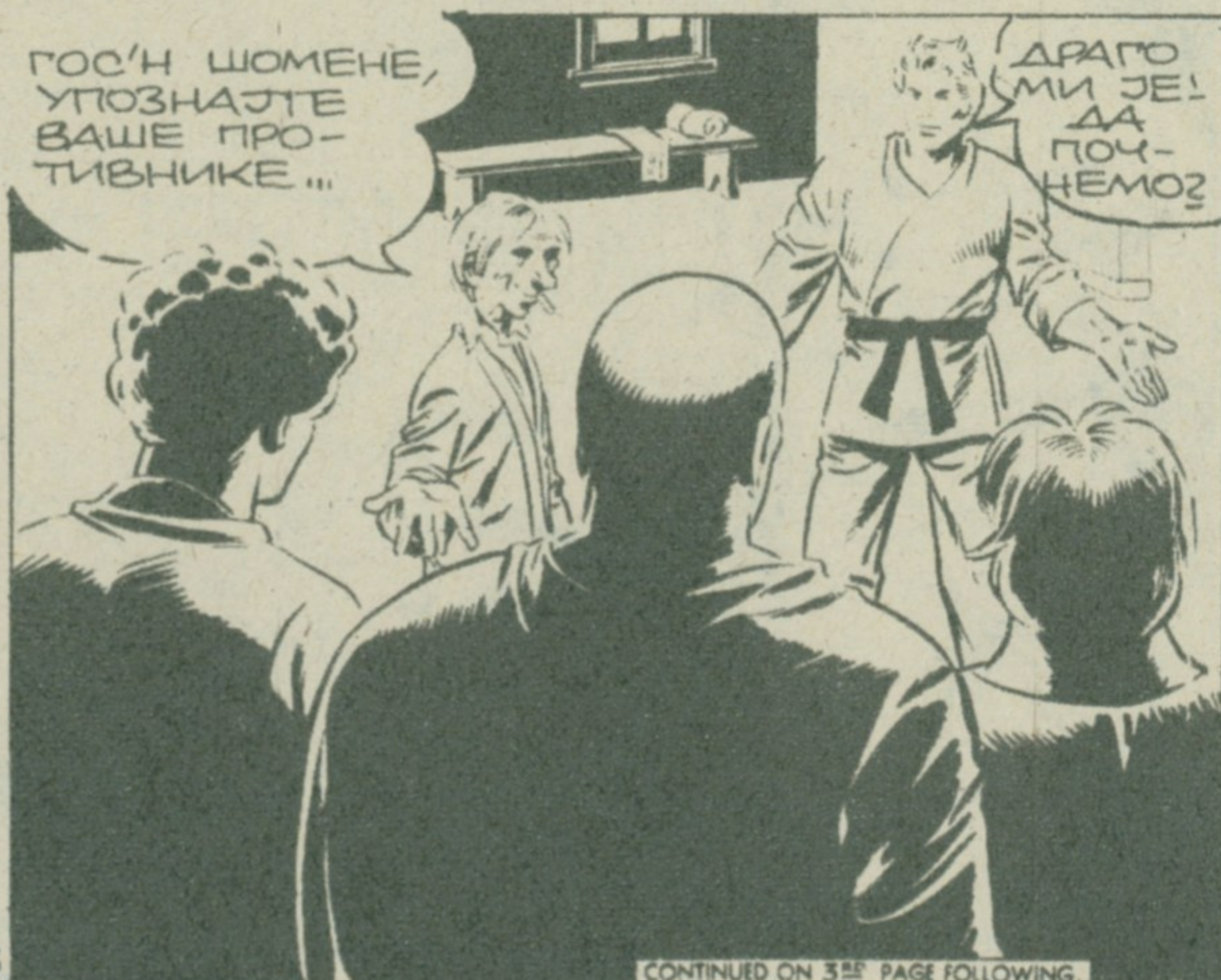
УНУТРА
ВРЕБА-
ЈУ
ЗМИЈЕ
ОТРОВ-
НИЦЕ!

НЕ
БРИНИ!
ИДИ КУ-
РИ И
БУДИ
КРАЈ
ТЕЛЕ-
ФОНА!

УНАКОЛО
СЕ ШИРИО
ЗАГУШЉИВ
МИРИС
ДИМА...
ДОЛЕ ИЗ
РАДЊЕ ЗА
ПРОДАЈУ
МОТОЦИК-
ЛА ЧУЛО
СЕ БРУ-
ЈАЊЕ
МОТОРА...

CONTINUED ON 3RD PAGE FOLLOWING.

РИЧАРД ЗМАЈ ЈЕ
СКОЧИО КАО ДА ГА
ЈЕ ДИГЛА НЕКА НЕ-
ВИДЉИВА РУКА!!!

... А ОНДА ЈЕ
ЗАУЗЕО СТАВ
ПОПУТ ЛЕО-
ПАРДА!!!

ВЕШТ
ЈЕ!

И БРЗ!

НИ-
СМО
НИ МИ
ЗА БА-
ЦАЊЕ!

А НИ
БОЛЕ-
ЉИВИ!

ЖЕЛЕО САМ ЧАСНУ
БОРБУ... АЛИ, ОЧИГЛЕД-
НО, ВИ ЈЕ НЕБЕТЕ!

ДУМ!

ДУМ!

УСПЕО
САМ!

ПОВРЕ-
ЂЕН ЈЕ!

БОЉЕ
ДА
ПРЕКИ-
НЕМО!

ДА... ПОМО-
ЗИ НАМ ДА
ГА ОДВЕДЕ-
МО ЛЕКАРУ!

КАД СЕ САГНУО
ДА ПРИДИГНЕ
СВОГ ПРОТИВНИКА,
ЗМАЈ ЈЕ КРАЈИЧКОМ
ОКА УГЛЕДАО ШАКУ...

9

9

CONTINUED ON 5TH PAGE FOLLOWING

НАГОНСКИ СЕ ИЗМАКАО...

АЛИ СЕ НАЦАО У ЊОЈЊЕВОМ ЗА-
ГРБАДУ...

ДРЖИ ГА
ДОБРО!
БАЦИ ГА
НА ЗЕМ-
ЉУ!

ОЧИГЛЕД-
НО ЖЕЛИ-
ТЕ ДА НА-
СТАВИМО!

УМЕСТО ОДГОВОРА, НИКОЛИ ЈЕ
ЗАМАХНУО, АЛИ ЊЕГОВА РУКА
ЈЕ ЗАУСТАВЉЕНА...

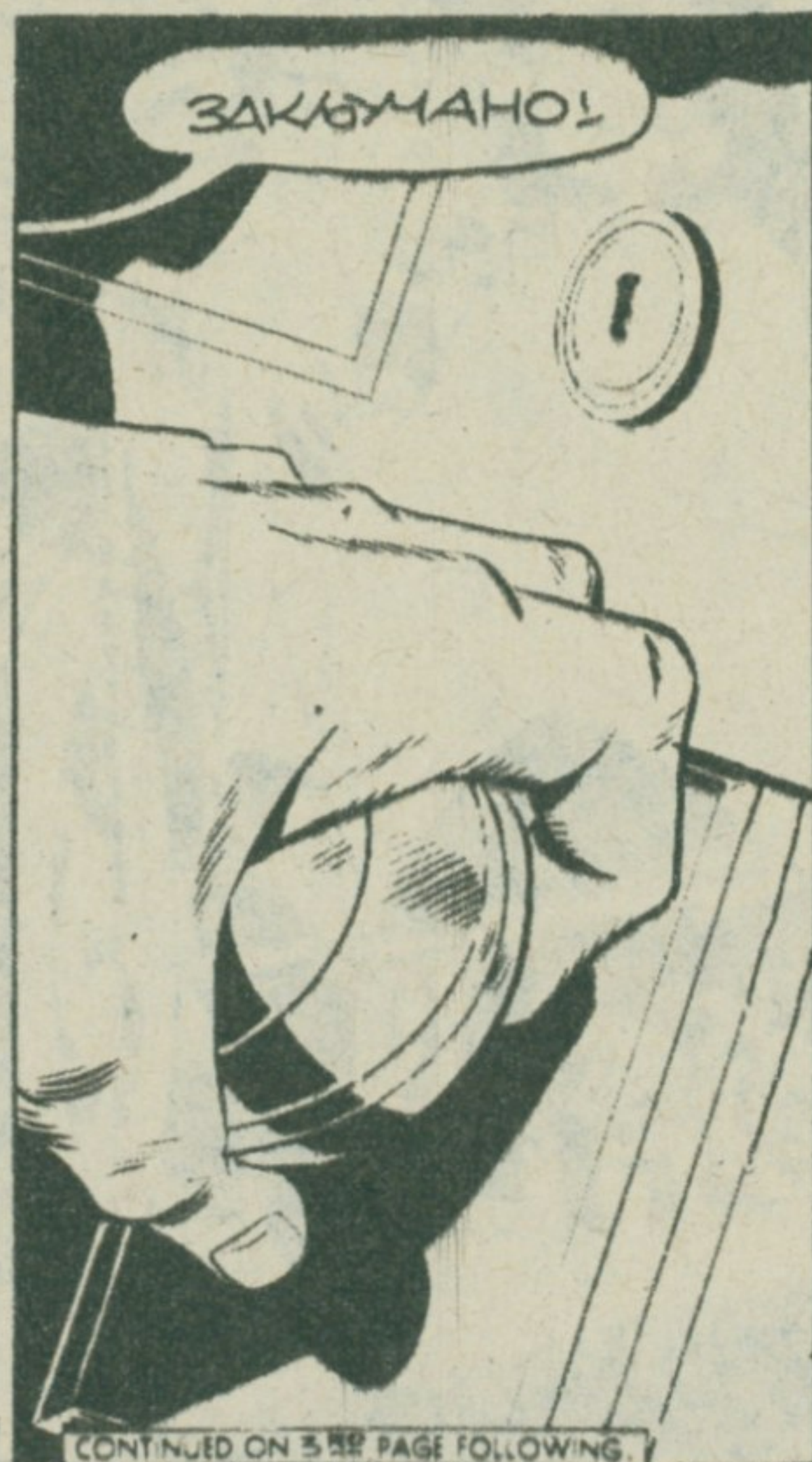

ЗМАЈЕВИ
САВИЈЕНИ
НОЖНИ
ПРЕТИ УДАРИ-
ЛИ СУ ПО НИ-
КОЛДОВИМ
БИЦЕПСИМА...

А ОНДА ЈЕ УСЛЕДИО САВРШЕН ИПОН СЕОНАГЕ - ЈЕДАН ОД
НАЈСКЛАДНИЈИХ ЗАХВАТА У ЋУДОУ...

CONTINUED ON 3RD PAGE FOLLOWING.

УСЛЕДИО ЈЕ САВРШЕНО ПРЕЛИЗАН И СНАЖАН УДАРАЦ... МЕТАЛ И ДРВО СУ СЕ РАСПАЛИ У ПАРАМПАРАД...

ЗА ТРЕНУТАК, РИЧАРД ЈЕ ЗАСТАО... МИРИС БЕНЗИНА И УГА ШТИПАО ГА ЈЕ ЗА НОЗДРВЕ... ПОКУШАВАО ЈЕ ДА НАЗРЕ ШТА СЕ КРИЈЕ У ПОМРЧИНИ...

ОНДА СУ ЗАШКРИПАЛА НЕКА ВРАТА И ЗАСЛЕПИЛА ГА ЈЕ СУНЧЕВА СВЕЛОСТ... ЗАБРУЈАО ЈЕ СНАЖНИ МОТОР...

ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА ЗАУСТАВИ ШВАЦЦАРЦА...

И ДОК ЈЕ ЗА ЊИМ ЈУРИО НА МАЛОМ МОТОЦИКЛУ, У УШИМА СУ МУ ОДЗВУЧАЛЕ РЕЧИ О СЕНСЕА...

САМО БЕ ТЕ ВЕРА ДОВЕСТИ ДО ПРАВДЕ...

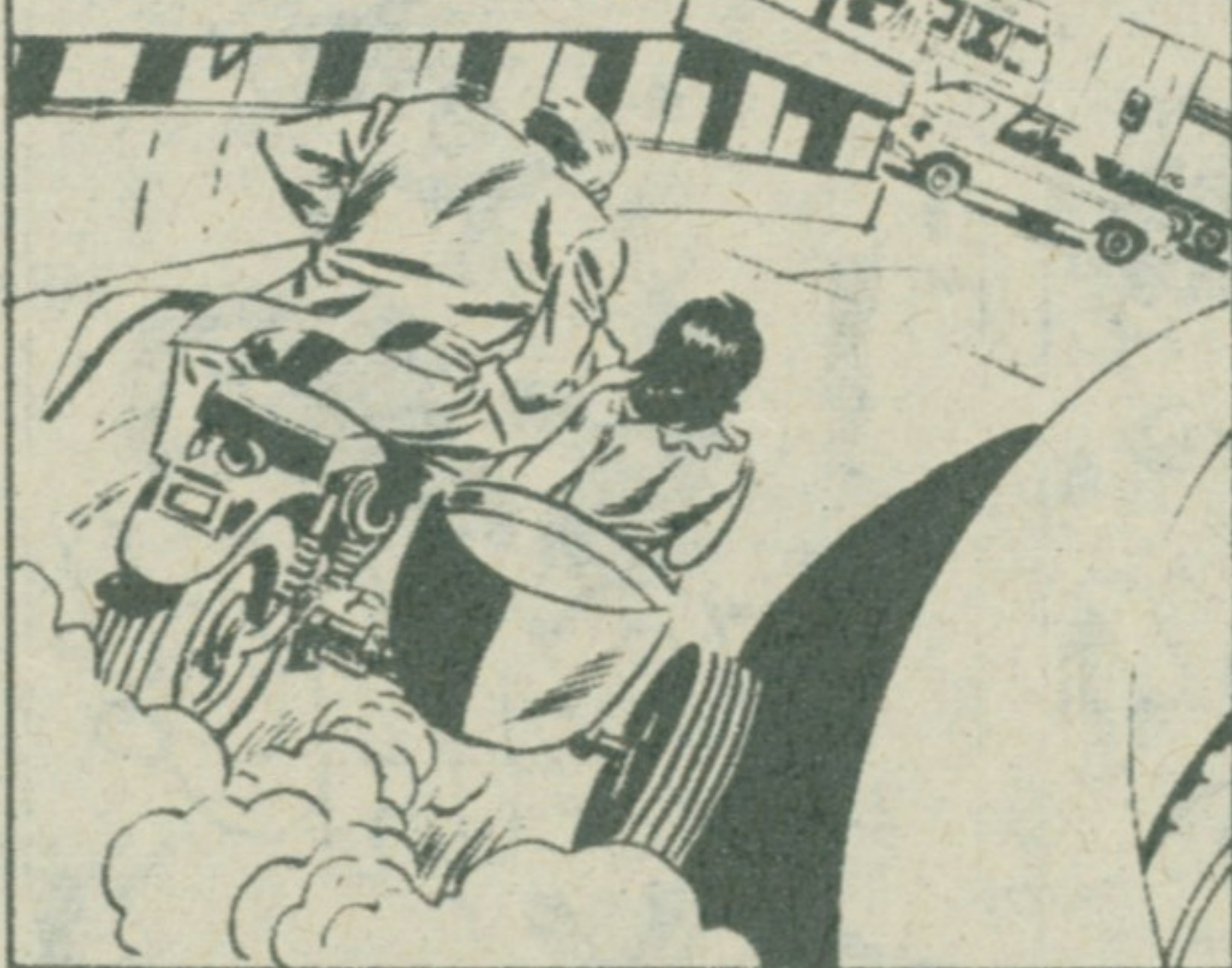
ЗА ТО ВРЕМЕ...

УСКРО БЕМО ИЗАГИ НА АУТО-ПУТ, ГА ОНДА ПРЕКО ГРАНИЦЕ ДО МЕСТА НА КОМЕ МЕ ЧЕКА АВИОН...

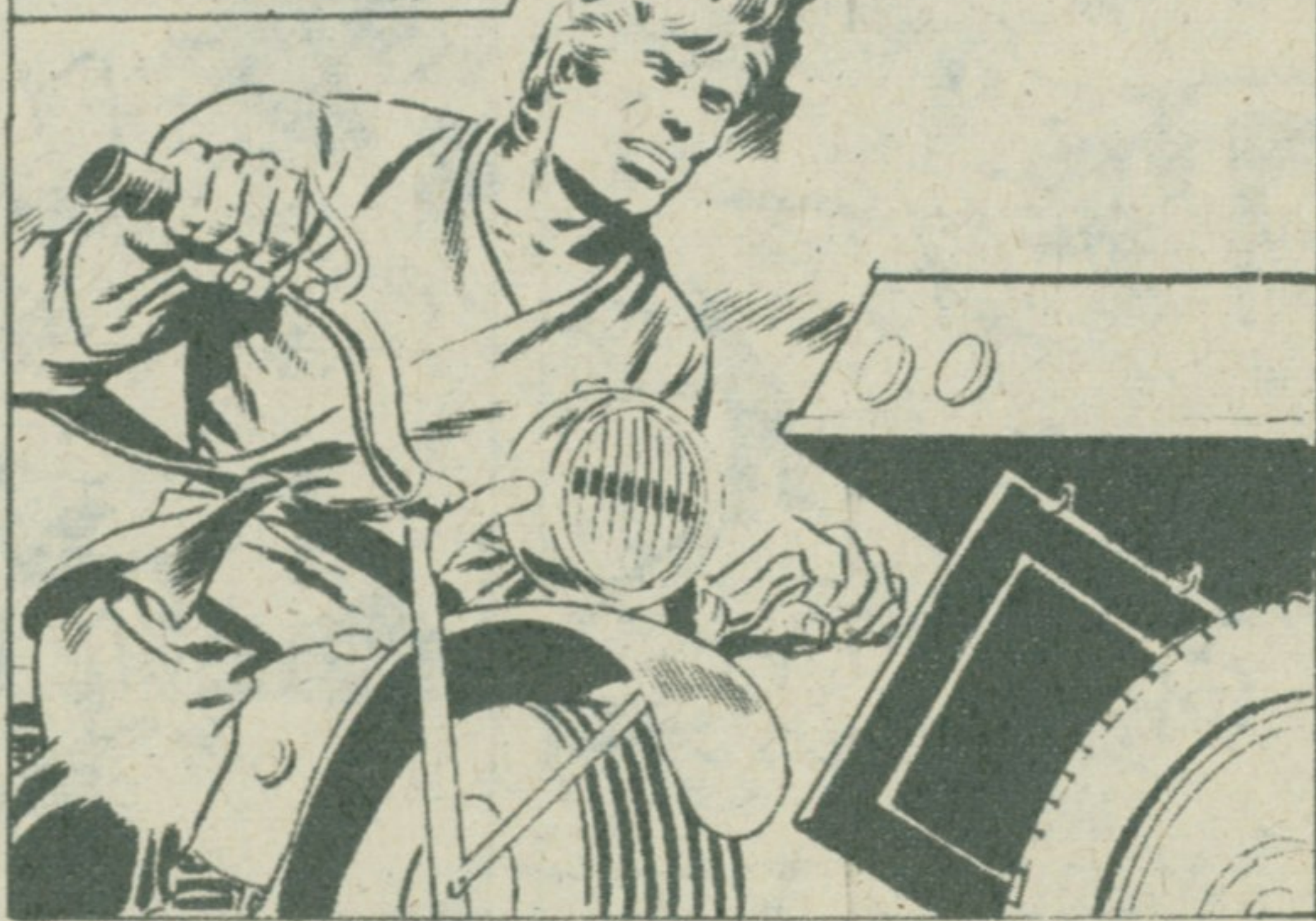

ДОЈАДИЛА МИ ЈЕ ОВА ПРОЗНА ЗЕМЉА!

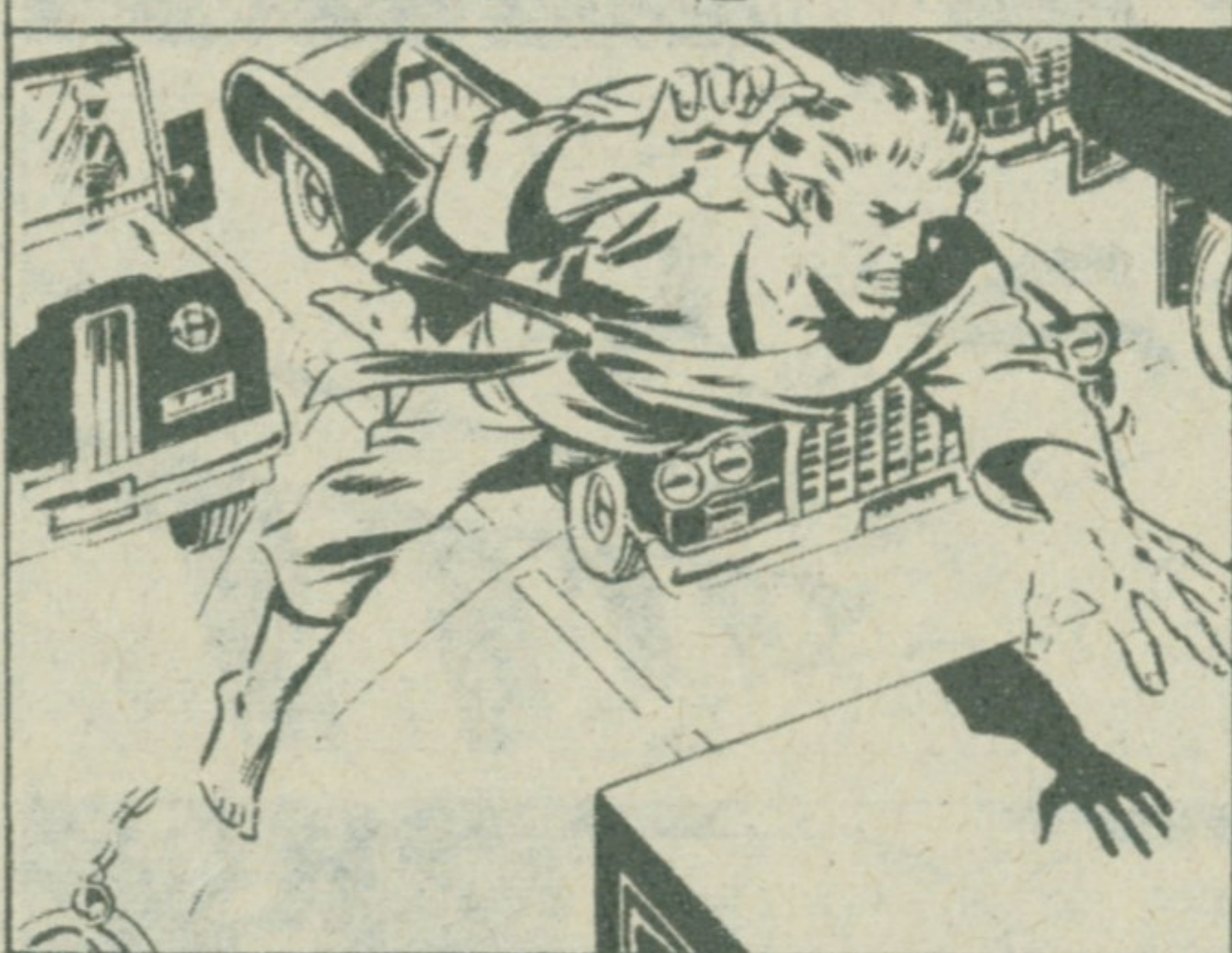
ПРОШЛИ СУ ГРАНИЧНУ РАМ-
ПУ ИЗМЕЂУ ДВЕ АМЕРИЧ-
КЕ ДРЖАВЕ... ШВАЈЦАРАЦ ЈЕ
ОЧИГЛЕДНО НАМЕРАВАО ДА
СЕ ИЗГУБИ У САОБРАЋАЈ-
НОЈ ГУЖВИ...

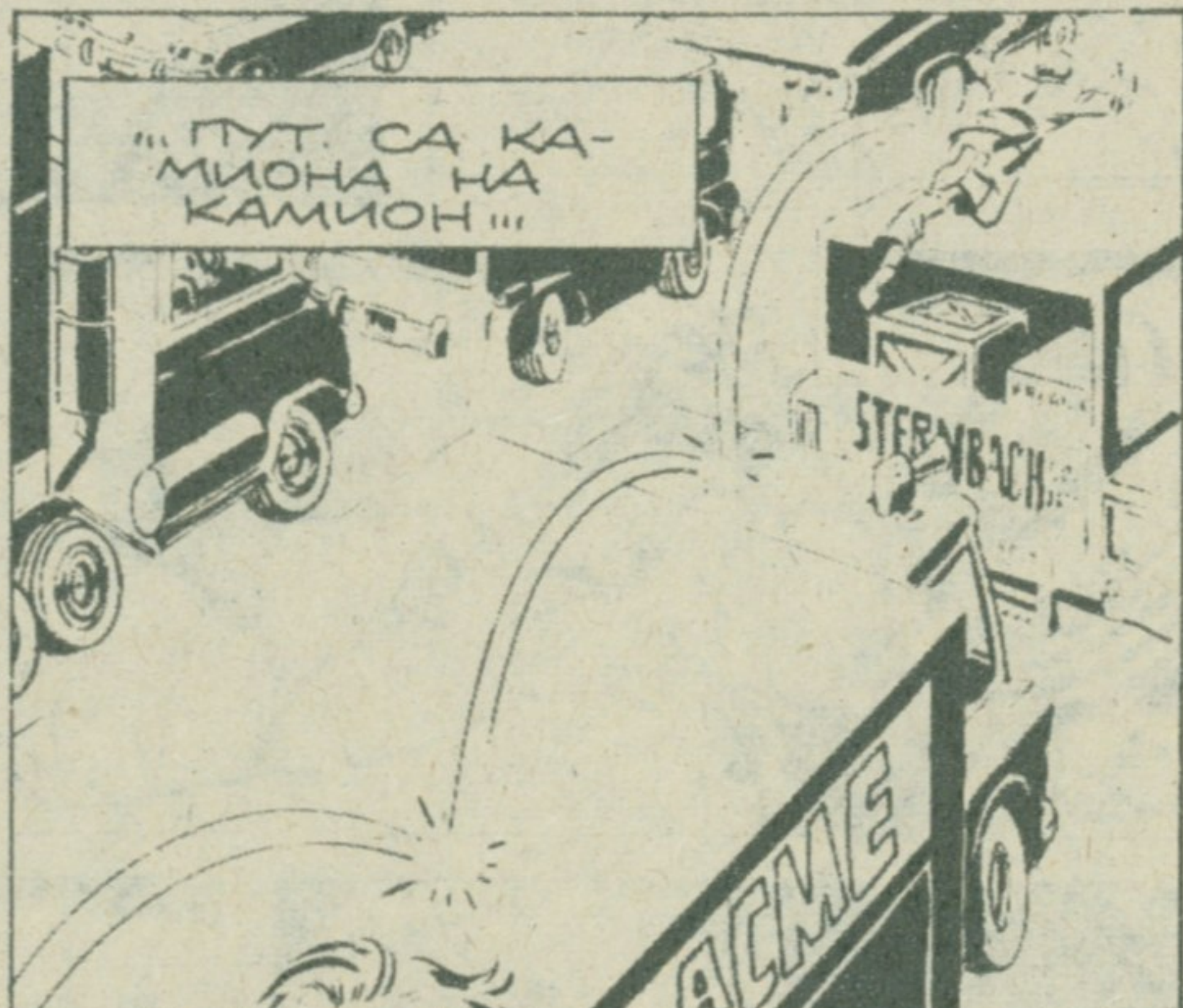
РИЧАРД ИХ
ЈЕ ПРАТИО
У СТОПУ...

СХВАТИО ЈЕ ДА ПОСТОЈИ СА-
МО ЈЕДАН ЈЕДИНИ НАЧИН
ДА ИХ СТИГНЕ...

... ПУТ СА КА-
МИОНА НА
КАМИОН...

А ОНДА...

ШВАЈ-
ЦАРЦЕ!

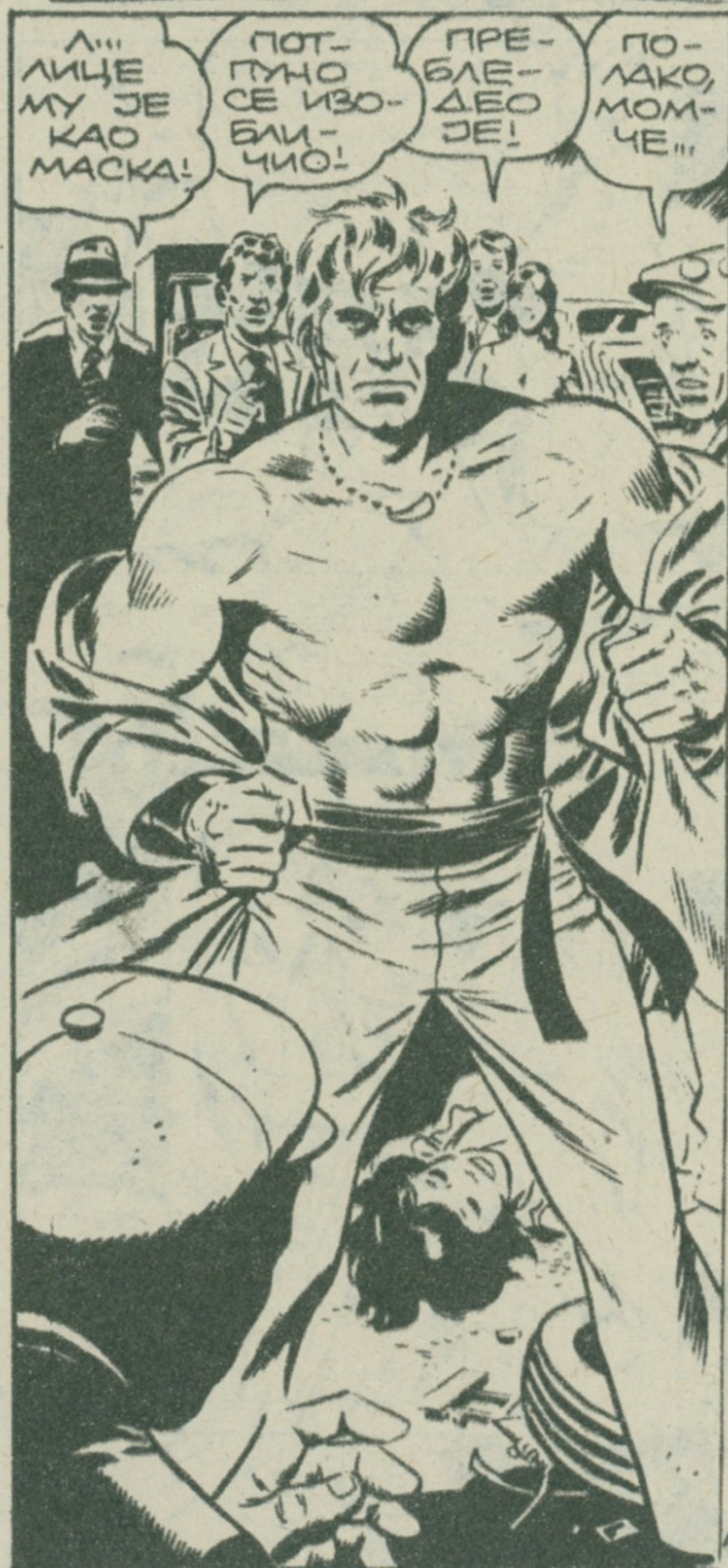
ЗМАЈ!?
ПА ТО ЈЕ
НЕМО-
ГУЉЕ!

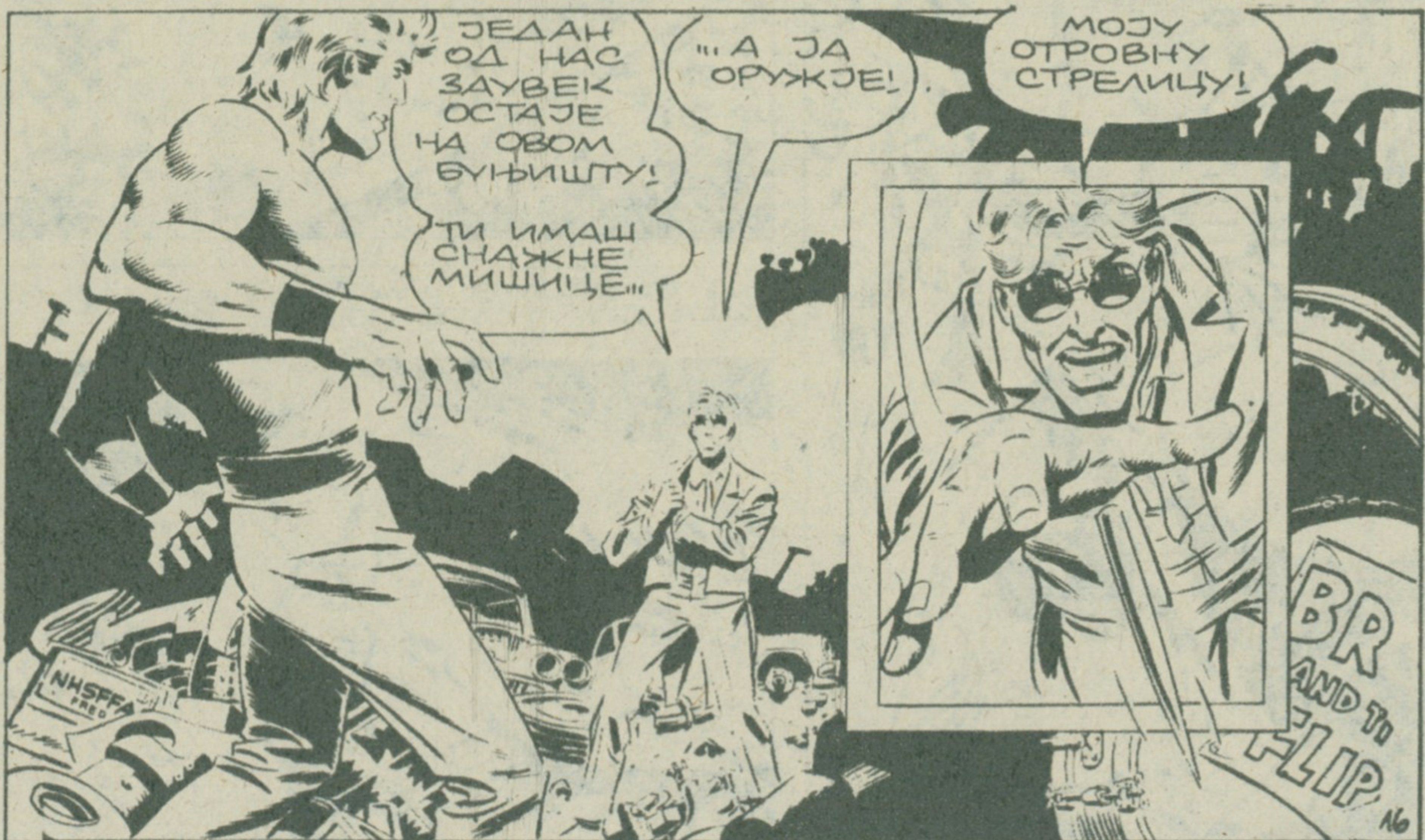
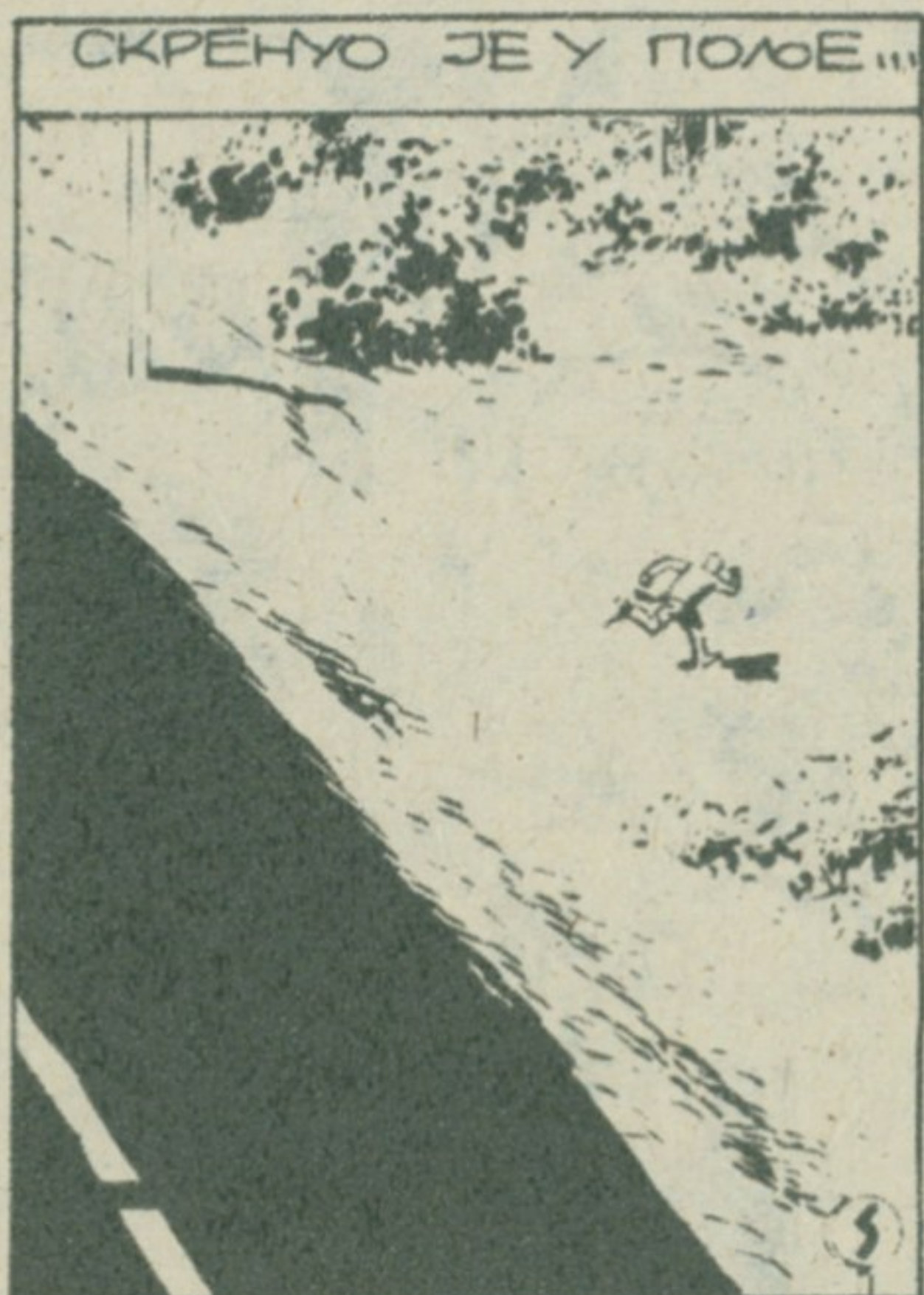

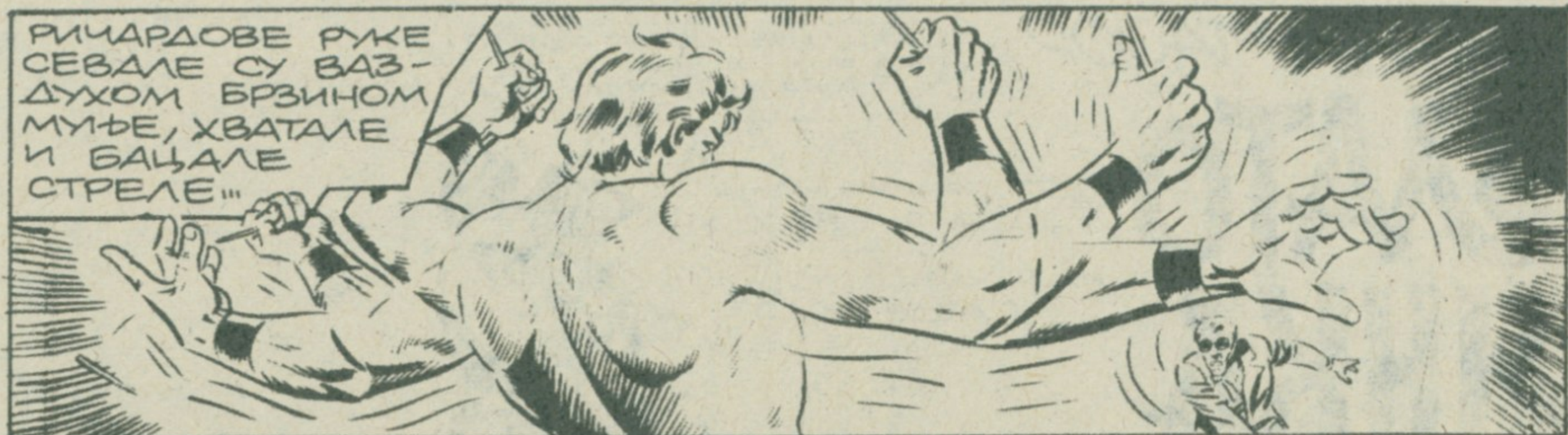

ШВАЦАРАЦ ЈЕ ПА-
НИЧНО ДАО ГАС И
КРЕНУО ИЗМЕЂУ
КАМИОНА И ИВИЦЕ
ПУТА...

АЛВАР МАЈОР

ЗЛАТО ИНЖА

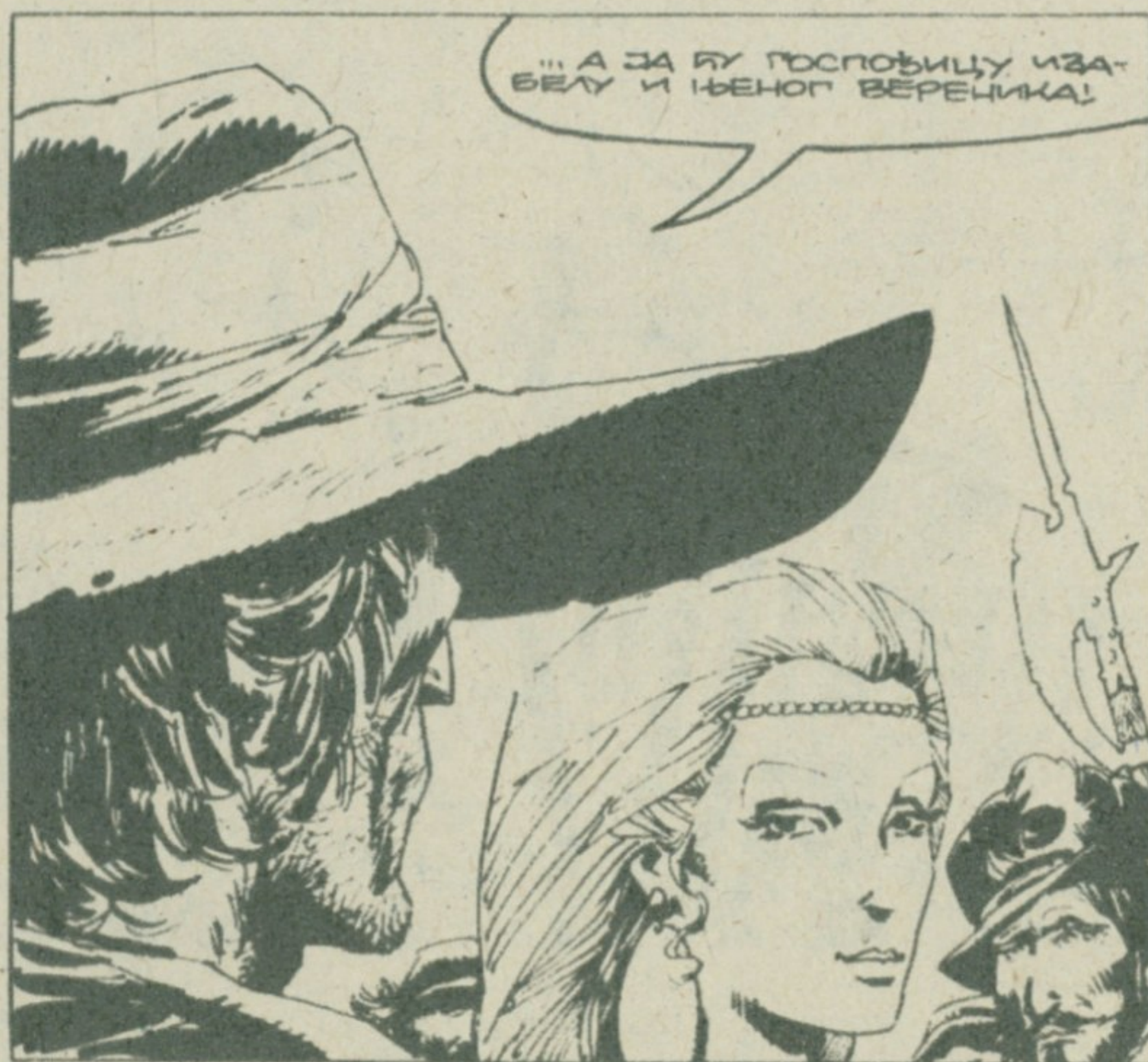
ДОПАДА МИ СЕ ТАЈ АЛТЕМ-
КИ МАЧ ОД КОГА СЕ НЕ
ОДВАЈАШ, ТИХУО!

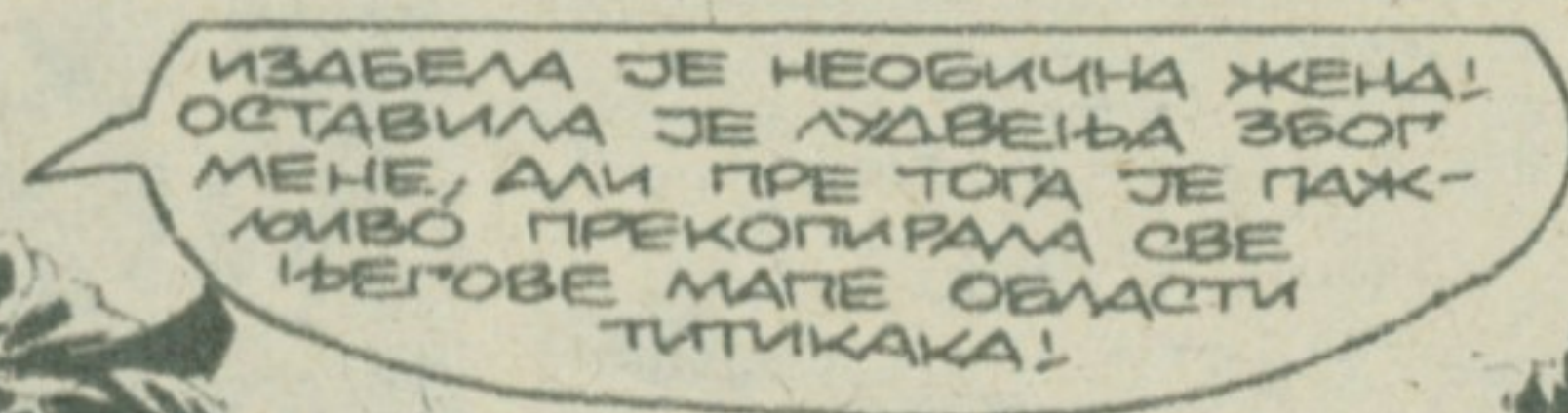
ЦРТА: ЕНРИКО БРЕЧА
(ENRIQUE BRECCIA)

ПИШЕ: КАРЛОС ТРИЛО
(CARLOS TRILLO)

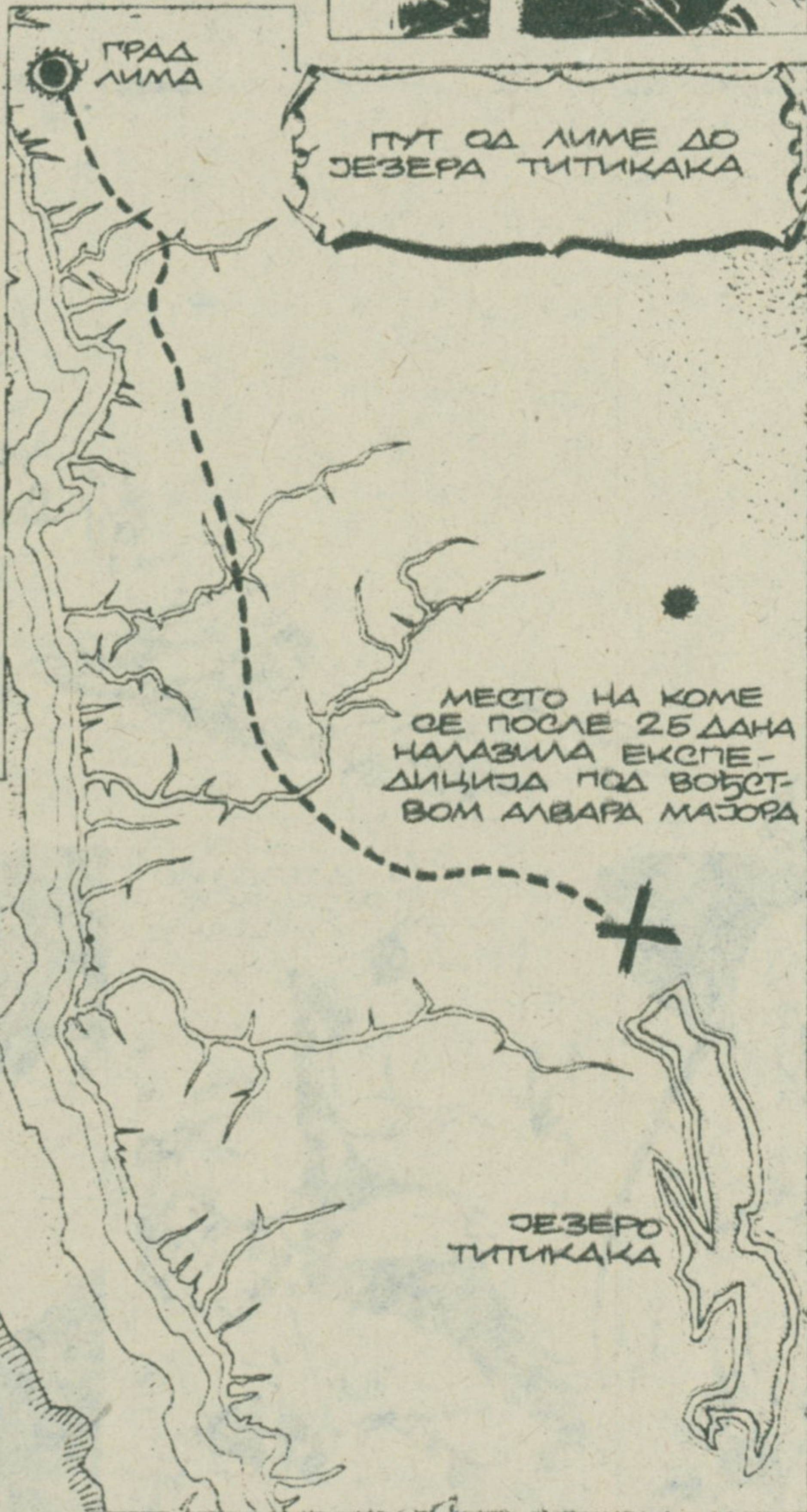

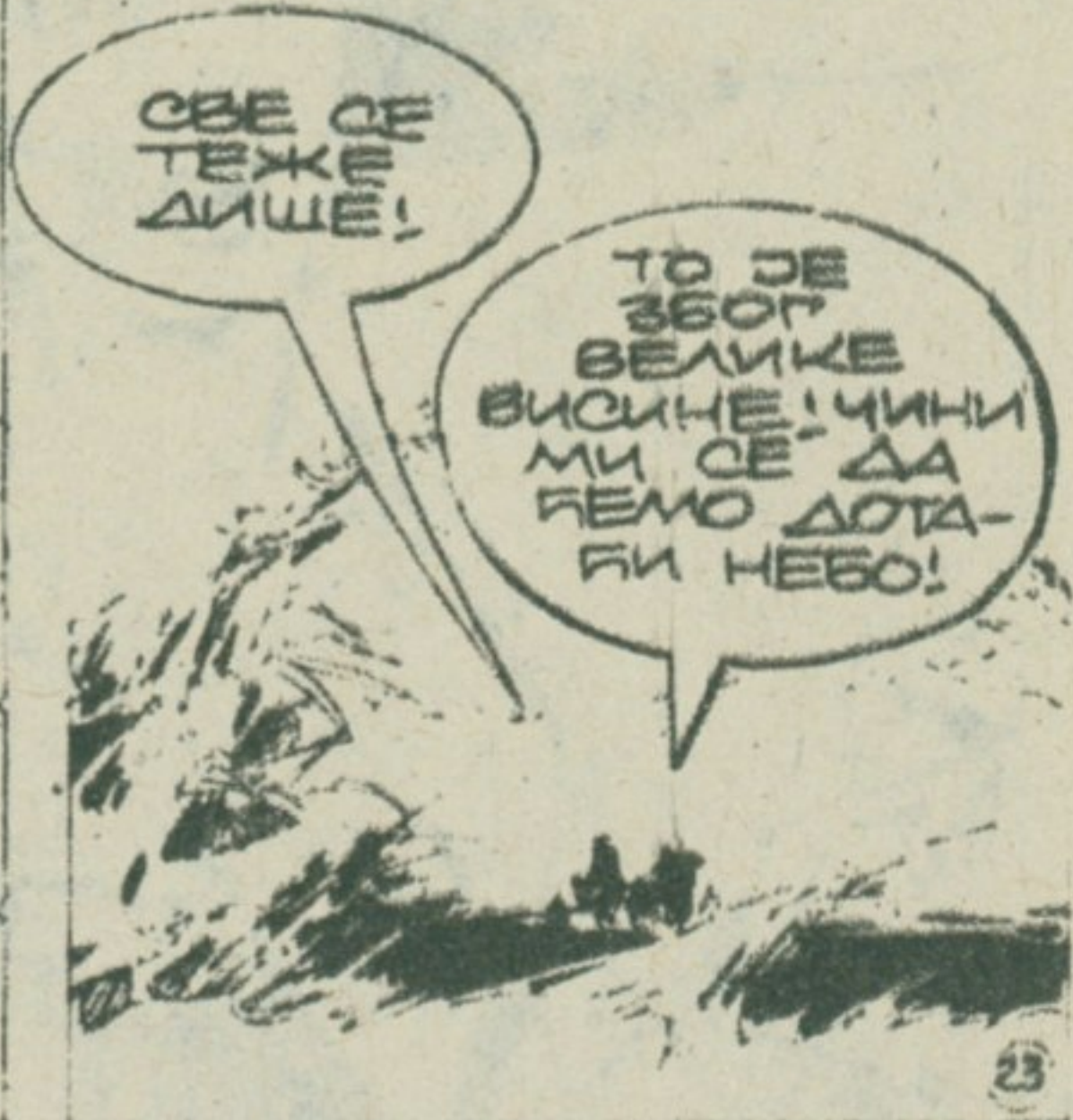

ДВАДЕСЕТ ПЕТ ДАНА
КАСНИЈЕ...

ЈЕЗЕРО ТИТИКАКА!

ЖИВЕЛА
ИЗАБЕЛА!
ПОНЕЛИ СТЕ
ИЗВРСНО
ВИНО, А НИШТА
НАМ ЧИСТЕ
РЕКЛИ!

ЖЕЛЕЛА
САМ ДА
ВАС ИЗ-
НЕНАДИМ!

АЛВАР ЈЕ
УГЛЕДАО
ХУАНА КАКО
ПРОСИГА
ВИНО ИЗ
СВОЈЕ ЧАШЕ...

БОГАТИ СМО!
ЖИВЕЛО БЛА-
ГО ИНКА!

КАКАВ
УДАН
МИРИС...

ОХ...
ШТА
МИ
ЈЕ...

МУКА МИ ЈЕ...
СТОМАК МИ ГО-
РИ...

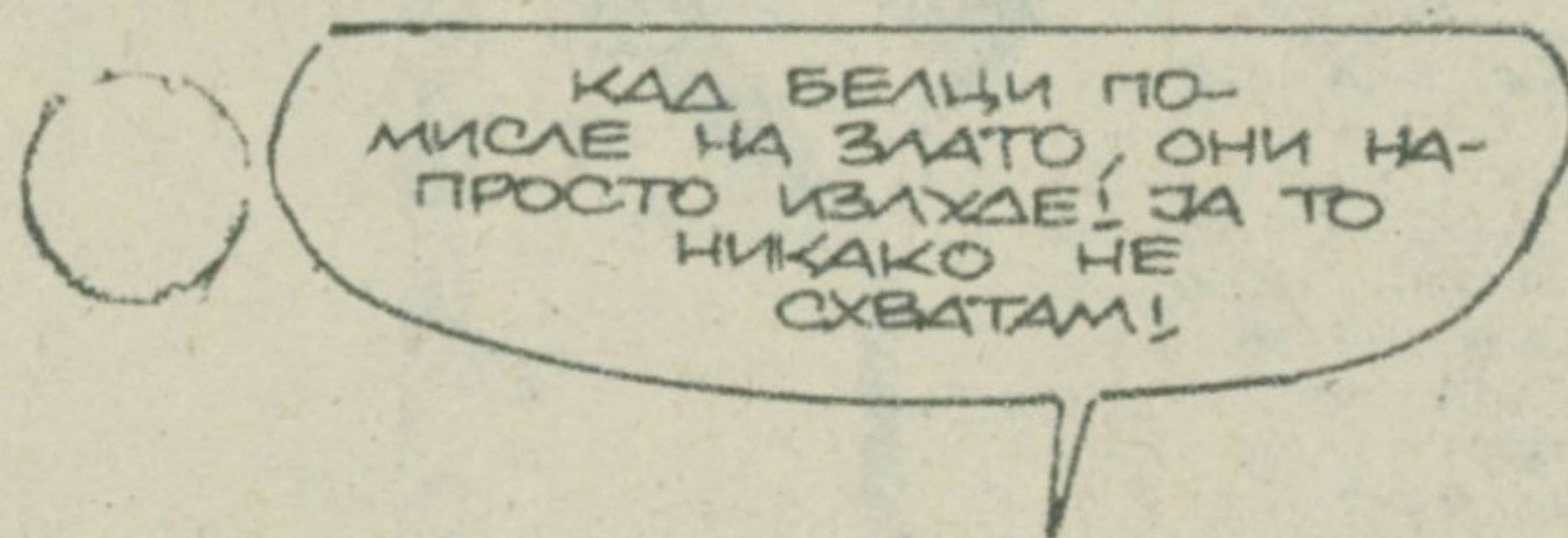

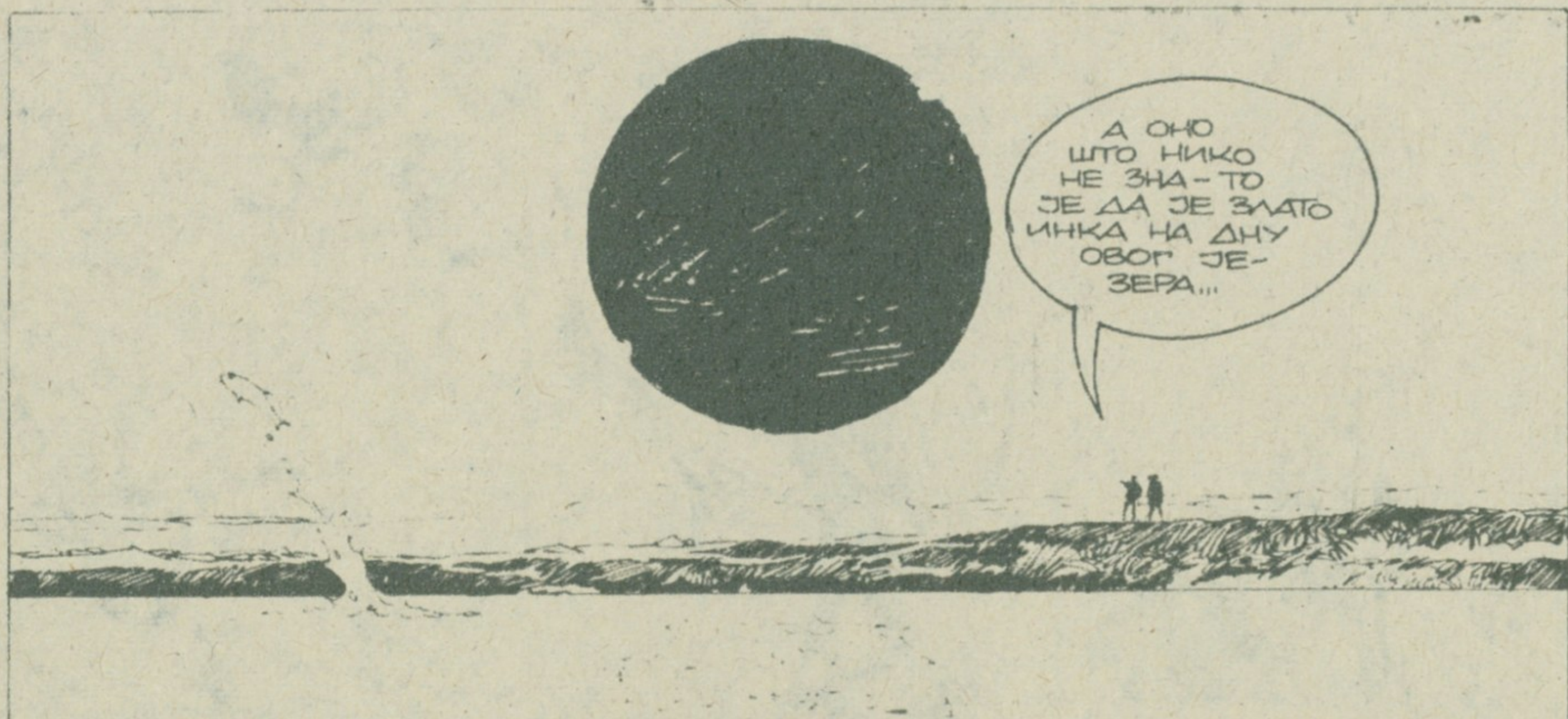
ААААХ!

УСКОРО СУ СЕ СВИ, СЕМ
АЛВАРА, ВАБАЛИ ОД
БОЛОВА...

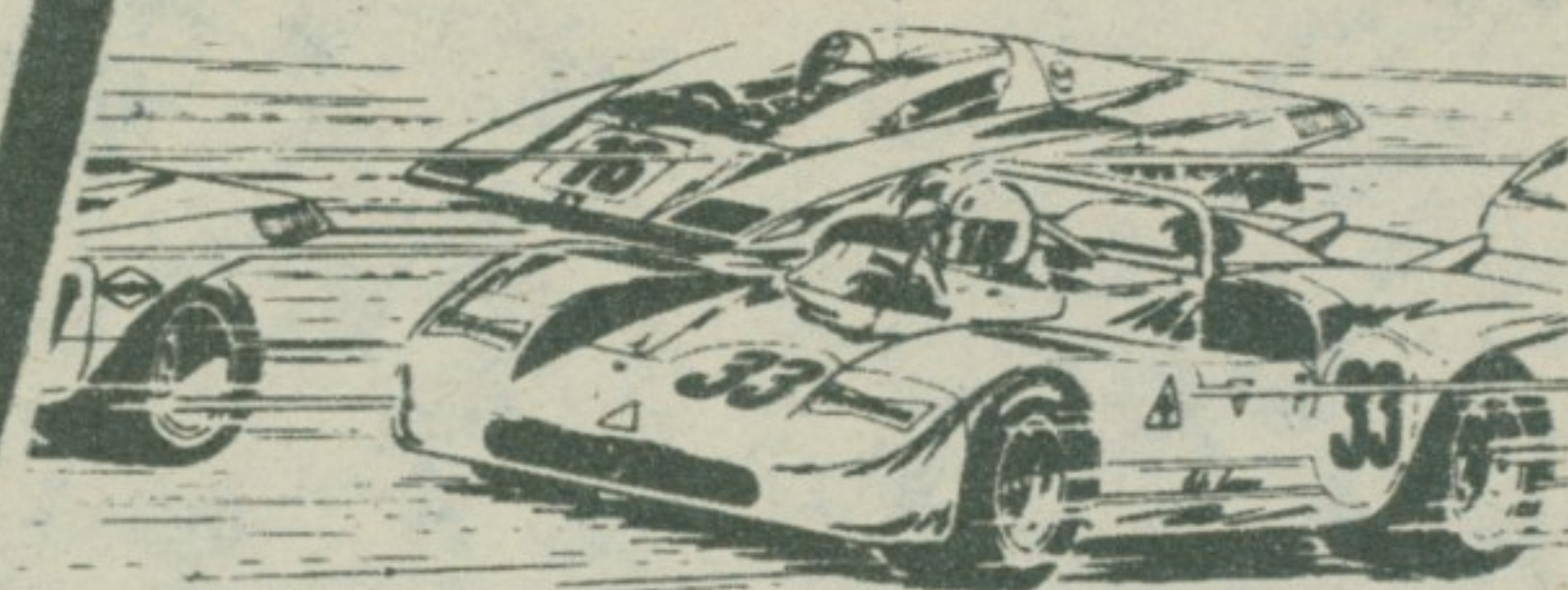

Конкурс за стрип

СТРИПАЦИ ЈЕ ПАЖЊА

**„Стрип арт” и „Политикин забавник”
расписују конкурс за стрип
под следећим условима:**

1. Стрип треба да садржи укупно 4 до 6 страна, са по 6 до 10 слика по једној страни, и да буде намењен читаоцима од 9 до 17 година. Жанр и тема стрипа су потпуно слободни, али се у обзир неће узимати такозвани алтернативни, авангардни или новоталасни стрипови, што значи да се тражи стрип, без претераног насиља, без секса, бруталности и филозофирања.

2. Стрип треба да буде нацртан у црно-белој техници, а потребно је да цртеж буде чист, јасан, потпуно одређен и намењен бојењу; што значи да треба да буде ослобођен непотребног шрафирања и насилног попуњавања површина. За величину странице оригинала може да се користи један од следећих формата: 26 × 35 cm, 29 × 39 cm, 32 × 43 cm или 35 × 47 cm.

3. Све радове који пристигну на конкурс прегледаће и прочитаће жири састављен од двојице аутора стрипова: Херман (Церемја, Торњеви) и Мартин Лолевајк (Агент 327, Стом, Зетари), и од тројице уредника: Жорж Перна (Едисон Ломбар), Зефирино Граси (Политикин забавник) и Ервин Рустемагић (Стрип арт). Откупљени стрипови биће објављени на српскохрватском и словеначком језику у „Политикином забавнику”, на француском језику у ревији „Tintin” и на холандском језику у ревији „Kajf”.

4. Првонаграђени стрип биће откупљен по цени од 100.000.- динара по једној страни, а другонаграђени стрип по цени од 70.000.- динара по једној страни, док ће један или више трећенаграђених радова бити откупљени по цени од 50.000.- динара по једној страни. Сви неоткупљени радови ће бити уредно враћени ауторима.

5. На конкурс могу учествовати сви познати и непознати аутори стрипова. Рок за слање радова је 30. 11. 1987. године. У објављених стрипова на првој страни стрипа треба написати име и адресу аутора. Оригинал стрипа треба добро упакovati, заштитити картоном и послати препорученом поштом на адресу: СТРИП АРТ, п. п. 38, 71210 ИЛИЦА.

Свим учесницима конкурса 26. 12. 1987. године биће послато писмено обавештење о резултатима конкурса.

Сећате ли се оне језиве сцене из филма „Предсказање“? Грегори Пек на гробљу окружен крволочним псима спременим да га сваког часа растргну. Изгледа да су се слични при-

Пит бултеријер

зори преселили и у градове САД.

Једна седамдесетогодишња жена недавно је нападнута у месту Стоун Маунтин у држави Џорџија. Побеснели пас је скочио на унезверену жену, вукао је путем и изгризао је на више од сто места. Слично се догодило и једном незапосленом раднику који је 4. јула посматрао ватромет у Рочестеру. Човек је сместа пребачен у болницу, али је после недељу дана издахнуо. У Атланти и Рамзеју пси су напали сасвим малу децу. Да не улазимо у детаље шта су им урадили.

Продужена рука зла

Реч је о посебној врсти пасмине, такозваном пит бултеријеру који има здепасто, али мишићаво тело и невероватно јаку вилицу (за власнике је овај детаљ и најважнији). Пит бултеријер је далеки потомак булдога који су се у 19. веку користили у борбама паса у Великој Британији. Овај четвороножац се уписао у књигу неславних рекорда: у последње две и по године одговоран је за смрт шеснаесторо људи, шест само у прошлој години. С обзиром да власти у многим америчким савезним државама изгласавају закон по коме је забрањено држати пит

бултеријера, власници се на све начине сналазе да набаве ову пасмину. Сматра се да сада има бар 500 хиљада нерегистрованих „четвороножних убица“.

Није чудо да су пит бултеријери стекли веома лошу репутацију. Ако имате овог пса као љубимца, не постоји начин да неког убедите да ваш није „убица“. У ту расу више нико нема поверења.

На то њихови власници и рачунају. И не само да рачунају већ и настоје да од сасвим малог штенета створе потенцијалног крвника. Приче круже да их терају одмале да кидају на мање куће, пудлице на пример, и да се не заустављају само на „празном“ лајању. Господар ће се осећати као победник ако његов „мезимац“ растргне макар једног псића.

Власници им налазе потенцијалне противнике, а кад нема „непријатеља“ уоколо, дају им посебну храну. Погрешно верују да ће њихови пси постати агресивнији уколико једу истуцан барут, на пример,

или неке изузетно љуте сосове. Чак их држе привезане бодљикавом жицом не би ли постали што опаснији и крволочнији.

Шта је тачно у њиховом „одгоју“, а шта не, то би само власници могли да посведоче, а они ни глас од себе да пусте. Ћуте у страху да ће им њихови „љубимци“ бити одузети.

Немојте мислити да се и крију. Напротив: Зашто би држали таквог пса кад не би смели да га свима показују. Њима је основни циљ да докажу свету да су апсолутно заштићени. Имати пит бултеријера исто је као носити најопасније оружје. Или, како тврди један ветеринар из Филаделфије, ти четвороношци су „продужене руке зла својих господара“.

Зову се Смрт или Хитлер

На углу Девете авеније и Улице Батлер у Северној Филаделфији окупљају се власници са својим четвороножним убицама. Безбедни су од свих, чак и по-

лицајаца. Могу несметано да тргују дрогом и оружјем знајући да нико неће смети да им приђе. Истомишљенике имају и у Чикагу. И у овом граду је њихово састајалиште тачно одређено. Долазе са псима који, поред злослутног изгледа, имају и „одговарајућа“ имена: Хитлер, Смрт, Сатана.

— Пит бултеријер власнику доноси прави мушки „мачо“ изглед — каже Џејн Алваро, председник Друштва против криминала. — Имати тог пса исто је као држати оружје у руци. То људи знају и мисле да су потпуно безбедни.

И није само то разлог. Ако се ово све посматра с психолошког аспекта јасно је да господари имају потребу да неке своје потиснуте комплексе ублаже држећи пса ове расе. Човеку који је незадовољан оним што је постигао, који сматра да је вечито „ћушкан у страну“, пит бултери-

АКО ВЛАСНИК ОВОГ ПСА ВОДИ НА КАИШУ, СИГУРАН ЈЕ ДА ЋЕ ГА СВИ ЗАОБИЛАЗИТИ. И ТО У ВЕЛИКОМ ЛУКУ.

ТО МУ ЈЕ, НАРАВНО, И ЦИЉ.

КАКВО ЈЕ ТО НОВО „ЛУДИЛО“ ЗАВЛАДАЛО АМЕРИКОМ?

јер ће дати лажни осећај сигурности.

Ови пси су мешанци различитих раса. Пре свега, америчког стафордског теријера и бултеријера. Умешале су се ту и друге расе. Добермани (који, то знамо, имају лошу репутацију још од другог светског рата) и немачки овчари. Значи, тешко је рећи шта се подразумева под пит бултеријером, тачније — ког мешанца ће будући господари изабрати као погодног „пратиоца смрти“.

Иначе, пит бултеријери су се дуго користили у борбама паса које су се, углавном, организовале по селима. Те су се борбе полако преселиле у градове. Мада су оне већ сада забрањене у 36 савезних држава, и даље се организују — тајно.

А да ли ће права раса пит бултеријера, за кога кинолози кажу да има „снажан, али постојан темперамент“, икада повратити углед, мало је вероватно. Некада, тачније триде-

сетих година, ови куцови чудне њушке играли су и у филмовима. Тада се тачно знало која раса спада у најопасније. Доберман.

Чу-Чу-Чу
ЈЕ ЛИ ТО УОПШТЕ ПАС?

Историчари псећег рода слажу се да чу-чу-чу има сва права да претендује на титулу најстарије врсте паса на свету. Доказ је, између осталог, прастира грнчарија од пре више хиљада година на којој је насликан чу-чу-чу, нађена у тибетанским манастирима. Немогуће је не препознати ту намрштену њушку: од тог времена овај чудан пас се уопште није променио.

Од — 40 ° до + 30 °

Међутим, више нема сумње да се овај пас јавио још раније и то у источном Сибиру, у области преко пута острва Сахалин где су нађени његови остаци. Врло је вероватно да су га припадници племена Аину припитомили због његових несумњивих квалитета: постао је одличан пас за вуку, изванредан овчар и одличан борац у рату. Уз то његова издржљивост превлазила не само сваког другог пса него је недостижна за било које живо биће: чу-чу-чу је у стању да више месеци подноси температуру и до — 40 °, а онда да без икаквог прилагођавања лако пређе на + 30 °С. Није онда чудо што се овај отпоран пас врло брзо проширио преко Кине и Монголије све

Сада је доберман право невинашце у поређењу са „новоствореним“ пит бултеријером.

В. С.

до Тибета где је изазвао посебно одушевљење међу будистичким калуђерима. При том се не може прећутати чињеница да је чау-чау у Кини коришћен и за јело.

Што се Европе тиче она је релативно касно упознала чау-чауа. Прве примерке донели су тек у 19. веку колонијални официри на повратку у домовину – Велику Британију. Успех је био муњевит и у то време стекао је и ово своје смешно име чау-чау јер се, наводно, управо тако чита кинески знак за овог пса. Ускоро је чау-чау „препливао“ Ламанш и почео полако да осваја Европу спуштајући се постепено према југу, па и до наше земље, при том никад није био посебно у моди, али зато нема правог љубитеља и познаваоца паса који пред њим не скида капу.

Поткошуља као кабаница

„Разлике између чау-чауа и обичног пса веће су него између немачког овчара и вука“ – каже један од највећих ауторитета међународног кинолошког савеза Жак Деприс. Овом тврдњом он је у ствари само сажео муке зоолога кад се нађу очи у очи са овим чудним псом. Неки кажу за њега да је „пас који је најмање пас“. Пре свега због језика који му је плав као код сибирског медведа, а не ружичаст као код свих осталих „пристојних“ паса. Непце му је црно. Друга необичност: потпуно праве задње ноге које се не савијају ни у колону ни у скочном зглобу! Кожа му је много више кисела него код његових сродника, а желудац тако грађен да може да свари буквално све.

И што се осталог тиче чау-чау је на своју руку, тело му највише личи на лава чему најпре доприноси грива дугачке длаке око врата.

Ево и неколико података о његовим стандардима. Висина до гребена између 50 и 54 центиметра, док му тежина варира од 30 до 40 килограма. Чау (како га краће зову упућени) тако је грађен да већ на први поглед оставља утисак снаге. Широке груди и крупне мање шапе – што све сведочи да је некад био јак пас за вучу навикао на тежак рад и напор. Глава с тешком широком лобањом, уши малене, шилате и усправне. Очи мале и црне (светлокесте њасте су допуштене само уз плаво крзно!) Ипак, најкарактеристичније на њему су обрве које му дају намрштен израз лица што

оставља утисак као да непрекидно нешто размишља. Реп му је подигнут увис и савијен у колут на леђима.

На њему је можда најлепше крзно. Длака му је врло густа, права и растресита. Крзно је много оштрије од доње поддлаке која је мекана, свиленкаста и – непромочива. Чау-чау је обавезно једнобојан. Крзно им може бити потпуно црно, плавичасто, риђе, црвено, крем или бело. Ове две последње боје су сасвим ретке. Постоји и глаткодлаки чау-чау са кратком и густом длаком дугачком око 4 центиметра.

Има гриву као лав, крзно тако дугачко да се од њега могу да штрикају џемпери, а карактер – као маче

На крају нешто што зна мало људи: чау-чау се не мази од главе према репу као остали пси већ од репа према глави јер то захтева длака која је размакнута и усправна. У сваком случају другачија него код осталих.

Не подноси глумирање

„Физички – то је лав, понаша – права маца“ – тврди даље Деприс. И заиста, за почетак чау-чау је изузетно независан тип (што баш није псећа особина), а под тим се подразумева да уопште није досадан пас који је стално за петама господару. Такође није ни претерано поверљив и срдчан. Иако је веома одан господару, не сматра да треба да се поставља на главу да би му доказао своја осећања. Воли да се мази, али је издржљив у чекању. Славни француски глумац Жан Габен написао је како је једном био одсутан од куће више дана и за све то време његов чау-чау није ни окусио храну. Кад се Габен најзад вратио, пас му је пришао и кад га је газда помазио, наставио нормално да се понаша као и пре његовог одласка, не показујући ничим своју огромну радост што га је поново видео.

Чау-чау ужива углед интелигентног пса. Треба му причати много, тврде они који га добро познају, јер он све „разуме“. Али, пазите, не измотавајте се са њим и не бенавите, чау то једноставно не подноси!

Изузетно миран чау не прави никакав покрет ако не мора, односно ако он нема неког смисла. Врло је пажљив према деци и брижно ће их чувати, уосталом као и кућу свога господара. Сваки чау је стражар у крви.

Како треба са њим

Чау једе све. Месо, поврће, житарице, конзерве, све му се свиђа и све му прија. Као и многим крупним псима. Омиљена посланица му је сир што у исто време задовољава његове потребе за калцијумом. Једну једину ствар апсолутно не подноси: кувану или печену сланину.

Његово крзно не захтева никакву посебну негу, нити се мора често прати нити шишати. Једини напор да га ишчетка сваки трећи дан и једном недељно очешља. При том, каже један приручник, нипошто не бацајте длаку која отпадне. Кад је мало накупите, можете је опрести и од ње иштрикати нешто топло.

Као и сви издржљиви пси (они који нису „фини“), чау је ретко болестан. Треба му само редовно прегледати очи јер оне могу бити узрок ентропије. Код неких чау-чауа задње ноге су слабе и лако дође до уганућа, ишчашења и озледа зглоба.

Чау тражи тихог господара, поузданог и уравнотеженог. То је неопходан услов да би чау-чау био срећан и да би могао да се дресира како треба. „Чау много боље реагује на шаргарепу него на штап. Све ће научити ако му „људски“ објасните, тврди један власник. Па ипак, не очекујте да свака ваша реч буде за њега свето писмо. Исто тако често ћете од одгајивача ових паса чути како чау прво размисли, па онда послуша“.

Његов господар мора такође да буде спортски тип. Овај снажни пас има потребу да се троши, па га треба изводити више пута на дан да се поштено истрчи. Ако то прихватите, можете држати чауа чак и у стану. Ако се деси да морате на пут неколико дана, не брините, чау изванредно подноси самоћу.

Одлучите ли да набавите овог занимљивог пса треба да знате да је он уз то још и самодопадљив (а ко није?), независан, тврдоглав, храбар, интелигентан и одан. Пунолетан постаје са 2–3 године и од тада до краја живота њега занимају сусрети с чау-чауима супротног пола.

И никад не заборавите да у овом псу чучи маца, али и дрема лав.

В. М.

НАЈВЕЋИ АТЕНТАТИ

свetsки

Поштовани читаоци, представљамо вам четири нове књиге библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА“:

НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ МОРА
(II коло)

НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ АТЕНТАТИ
(II коло)

НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ РОБИЊЕ ПОРОКА
(Најпоқвареније жене света) (II коло)

НАЈЗАГОНЕТНИЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ УБИЦЕ (III коло)

Поред њих, подсећамо вас и на наша ранија издања:

I коло

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ XX ВЕКА
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ
5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ И ОСОБЕЊАЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ НЛО
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ И ЧУДАЦИ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО

II коло

11. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ШПИЈУНИ И ОБАВЕШТАЈЦИ
12. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ НЕРАЗЈАШЊЕНИ ЗЛОЧИНИ
13. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ МОРА
14. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ СКАНДАЛИ XX ВЕКА
15. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ АТЕНТАТИ
16. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЧАРОБЊАЦИ И ЧУДОТВОРЦИ
17. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЉУБАВНИЦИ
18. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ КРВНИЦИ И ТИРАНИ
19. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ РОБИЊЕ ПОРОКА (Најпоқвареније жене света)
20. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОТРАГЕ ЗА ПОТОНУЛИМ БЛАГОМ

III коло

21. НАЈЗАГОНЕТНИЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ УБИЦЕ

Све књиге штампане су латиницом, у тврдом повезу и са пластифицираним корицама у боји.

Цена једне књиге је 3.600 динара, а плаћа се поштару приликом преузимања.

НАРУЧЕНИЦА - 3

Овим неопозиво наручујем следеће књиге под редним бројем:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

(заокружите број књиге коју поручујете)

(име и презиме)

(улица и број)

(поштански број и место)

(телефон)

Наручите на адресу:

„ДРУГА СТРАНА СВЕТА“, 34000 КРАГУЈЕВАЦ, Лоле Рибара 8

Књиге можете наручити и на телефон 034/67-940

НИЈЕ-НЕГО

ЈЕЗИК У

Појавили су се негде око брдине првог полувремена. Ваљда се неки цечак карата смислио да њиховим седим власима, иначе не би могли ни да уђу. Ужурбано су потражили место на трибини и сели крај једног човека с наочарима.

— Извините — упитао га је један од њих — кад је почео дуел?

— Молим? — зачудио се човек. — Какав дуел?

Други, по изгледу мало млађи, умешао се да објасни:

— Мој брат хоће да каже: кад је почела утакмица.

— А, то! — рекао је човек. — У пола шест.

— Чујеш ли, Алимпије? — прекорно је рекао први старац. — Почело је још у седамнаест часова и тридесет минута!

Други је климнуо главом и наставио своја објашњења човеку с наочарима.

— Знате, мој брат је први пут у животу на стадиону. Годинама само седи у соби и чита новине. Однедавно је почео да чита и спортску страну, па се заинтересовао за фудбал.

— Видим ја да он некако чудно говори — рекао је човек с наочарима.

Утом су навијачи заграјали. Чули су се повици „Уа, судија“. Устао је и старији брат и почео на сав глас да виче:

— Уа, арбитар! Уа, арбитар!

— Тише мало, Аксентије — рекао му је прекорно Алимпије.

— Арбитар? — зачуђено је поновио човек с наочарима.

Алимпије је опет морао да објашњава.

— И то је Аксентије научио из новина. Знате да је сад таква мода: утакмица се зове „дуел“, судија „арбитар“. Збиља, шта ради овај судија? — узвикнуо је одједном. — Па ово је чист фаул за наше!

— Ово је чист слободан ударац за репрезентацију Југославије! — викнуо је његов брат.

На њихову жалост, судија је доудио само аут. Неко време су ћутке седели и посматрали игру, а

онда је човек с наочарима скочио вичући:

— Офсајд! Офсајд!

— Недозвољена позиција! Недозвољена позиција! — придружио му се Аксентије.

— Ко је онај што утрчава на терен? — питао је Алимпије.

— То је њихов тренер — рекао је човек с наочарима.

— Тренер, напоље с терена! — викнуо је Алимпије.

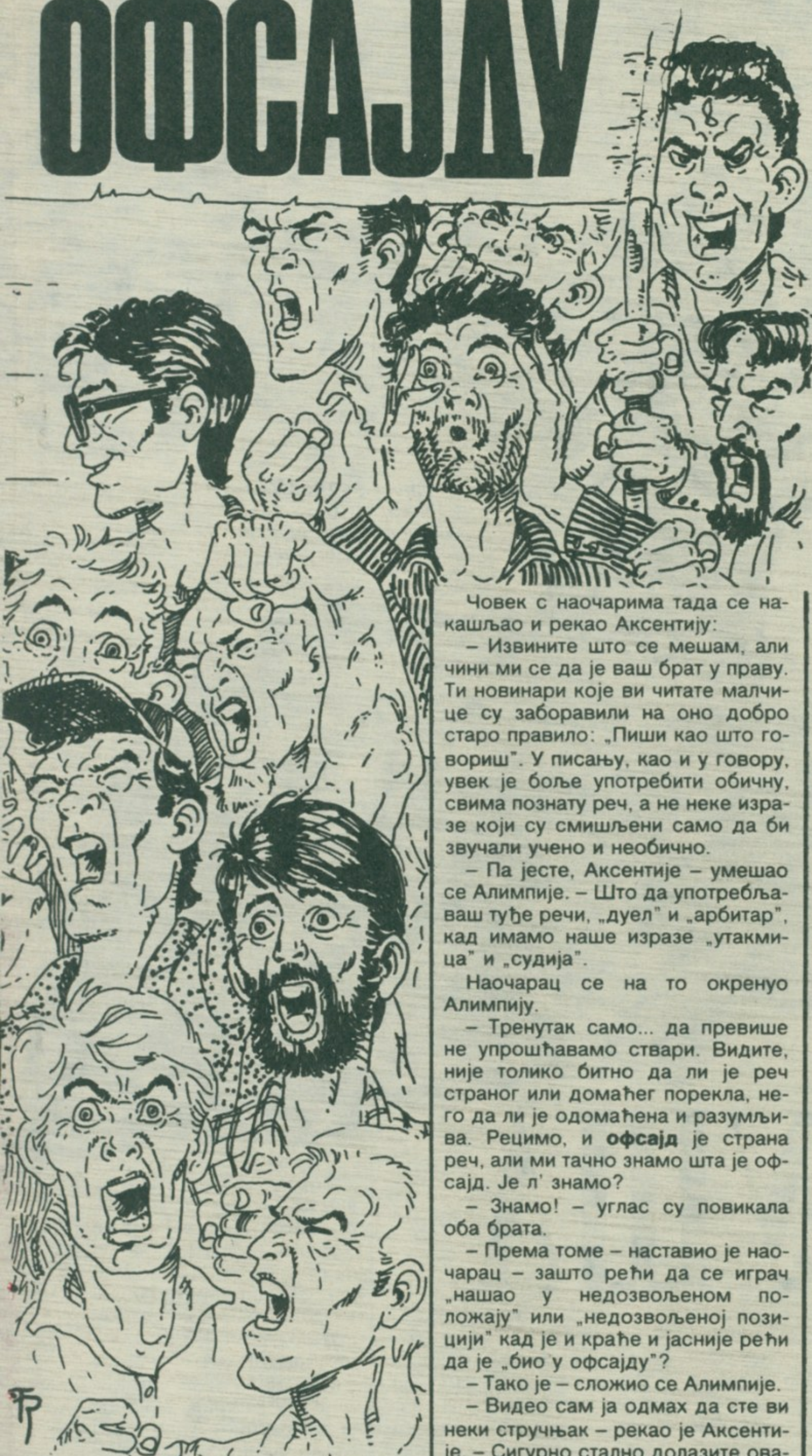
— Руководилац стручног штаба, напоље с терена! — викнуо је Аксентије.

— Ваш брат се заиста врло учено изражава — приметио је човек с наочарима Алимпију.

— Па да — одвратио је овај. — Кажем ја вама, Аксентије чита све новине.

Најзад се цео спор мирно завршио и игра се наставила. Непун минут касније, док је Аксентије био заузет брисањем својих наочара, на стадиону се заорила права експлозија одушевљења. Аксентије је брзо натакао наочаре на нос и збуњено се загледао у терен, питајући:

ОФСАЈДУ

Човек с наочарима тада се на-
кашљао и рекао Аксентију:

– Извините што се мешам, али
чини ми се да је ваш брат у праву.
Ти новинари које ви читате малчи-
це су заборавили на оно добро
старо правило: „Пиши као што го-
вориш”. У писању, као и у говору,
увер је боље употребити обичну,
свима познату реч, а не неке изра-
зе који су смишљени само да би
звучали учено и необично.

– Па јесте, Аксентије – умешао
се Алимпије. – Што да употребља-
ваш туђе речи, „дуел” и „арбитар”,
кад имамо наше изразе „утакми-
ца” и „судија”.

Наочарац се на то окренуо
Алимпију.

– Тренутак само... да превише
не упрошћавамо ствари. Видите,
није толико битно да ли је реч
страног или домаћег порекла, не-
го да ли је одомаћена и разумљи-
ва. Рецимо, и офсајд је страна
реч, али ми тачно знамо шта је оф-
сајд. Је л’ знамо?

– Знамо! – углас су повикала
оба брата.

– Према томе – наставио је нао-
чарац – зашто рећи да се играч
„нашао у недозвољеном по-
ложају” или „недозвољеној пози-
цији” кад је и краће и јасније рећи
да је „био у офсајду”?

– Тако је – сложио се Алимпије.

– Видео сам ја одмах да сте ви
неки стручњак – рекао је Аксенти-
је. – Сигурно стално долазите ова-
мо?

– Па... – рекао је човек с наоча-
рима – дођем кад је нека заним-
љива утакмица, али стручњак ни-
сам. Бар не за спорт.

– А шта је ваша струка, ако
смет питати?

– Српскохрватски језик – одго-
ворио је човек с наочарима, а он-
да су му збивања на терену поно-
во привукла пажњу и почео је да
вече:

– Еј! Гледај шта му ради она
седмица! Па то је за црвени кар-
тон! Је ли слеп овај судија?

– Срамота! – одмах му се при-
дружио Аксентије. – Уа, арб... хо-
ћу рећи, уа судија!

Иван Клајн

Илустровао Раде Товладијан

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1. A. M. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ”

– VI изд. Програмирани приручник технике
памћења и учења, којим можете повећати
своје памћење и способност учења
I књига „МЕТОДЕ И ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА”
(202 стране) дин. 3.500.–
II књига „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА” (228 стра-
на) дин. 3.500.–
ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА
ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ
УЧЕЊА И ПАМЋЕЊА свих врста података
и знања

Комплет (обе књиге заједно) дин. 6.000.–

Формат 17 × 24 цм, 430 стр.

преко 150 илустрација 15 самотестова.

2. S. Yesudian – E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ”

– Комплетан, практичан и веома приступа-
чан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм
света потврђене јединствене уметности Ис-
тока за стицање и очување доброг здравља
током целог живота

Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ И ЛЕПУ ЛИНИ-
ЈУ, ПСИХИЧКИ МИР И СНАГУ треба да про-
учи ову веома распрострањену књигу пре-
ведену на 19 језика света

у преко два милиона примерака

Цена дин. 3.500.– целни формат,
224 стр.

преко 70 илустрација.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ”

– Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге
„ЈОГА И СПОРТ”

Програмирани приручник примене најбољих
метода Хатха јоге за сваку седмицу у години
СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР И ДИЈАГНОС-
ТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења
омогућује ефикасну примену најбољих ме-
тода за поједине органе и обољења

Цена 3.500.– дин. целни формат 221 стр.
преко 250 илустрација. Комплет (обе књиге
„ЈОГА И СПОРТ” и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ” за-
једно) дин. 6.000.– Све књиге су штампане
латиницом на фином офсет папиру са кори-
цама у више боја

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читао-
цу наших књига одмах враћамо новац
ако неоштећену књигу врати
у року од пет дана након пријема.

Код испорука за иностранство
зачунавамо поштарину и паковање

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
НАРУЧЕНИЦА

1. СУПЕРПАМЋЕЊЕ	КОМ.
2. ЈОГА И СПОРТ	КОМ.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ	КОМ.

АДРЕСА НАРУЧИОЦА (испунити читко ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. бр. и место _____

Књиге плаћате поузећем – поштару код преузимања.

Наручите на адресу: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА”, 3-п.п. 20-70, 11031 Београд 8.

ЈЕДНО

ЈЕ

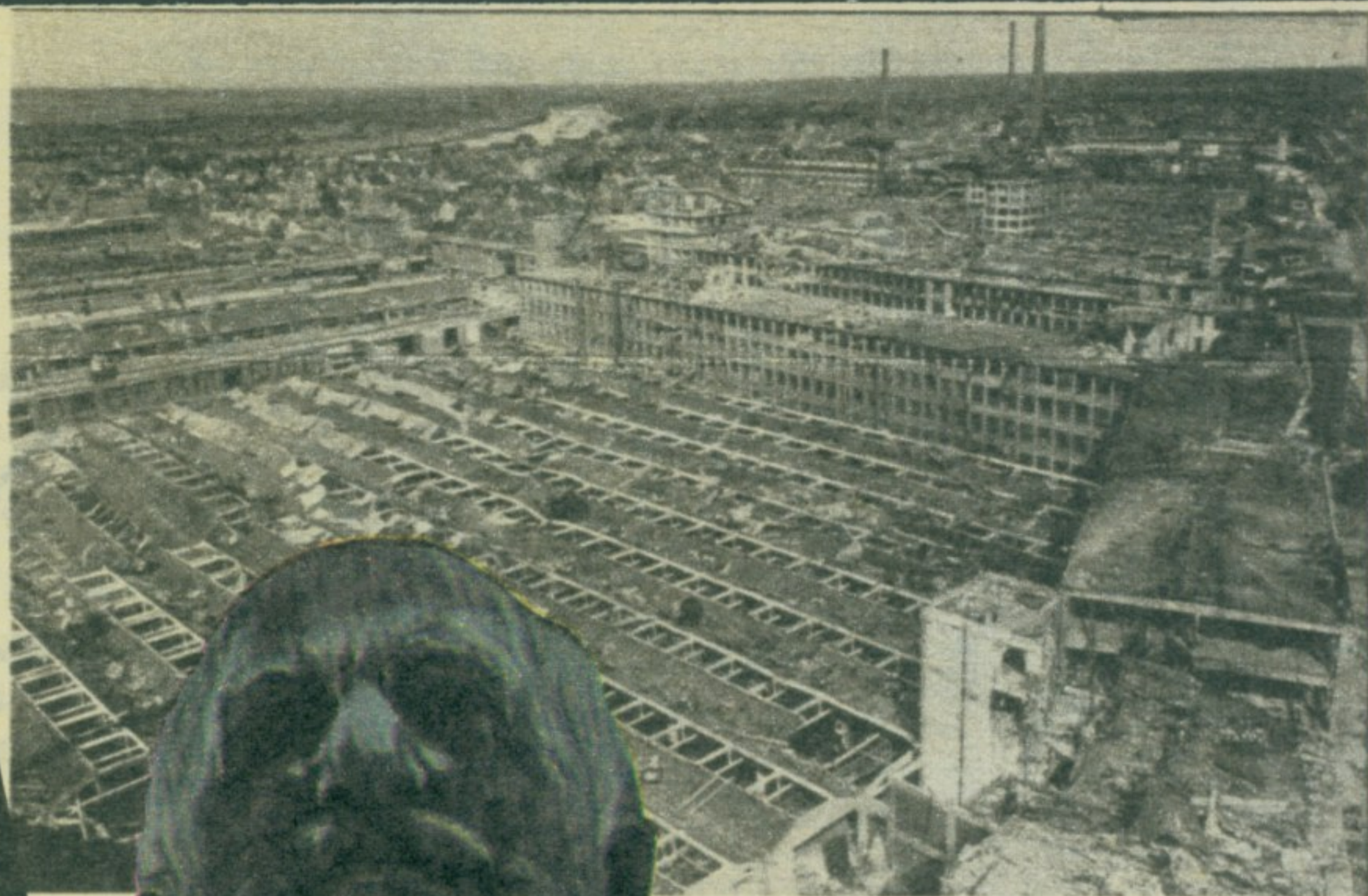
ШИВАЋА

МАШИНА

А
Фирма Опел, једна од највећих за производњу аутомобила, носи име човека који аутомобил није могао очима да види

ДРУГО

КРЕКЕТУША

Фабрика фирме Опел у Риселсхајму. Од индустријског царства остало је само име

Адам Опел у бронзи, сведочанство једног времена

Град Риселсхајм у Савезној Републици Немачкој удаљен је само 14 километара од много већег града Франкфурта, а бронзана статуа Адама Опела једва тридесетак метара од риселсхајмске железничке станице. Споменик су подигли грађани у знак захвалности за све што је „мајстор Адам“ учинио за Риселсхајм. А учинио је много. Јер, ту је основана и налази се једна од највећих фабрика за производњу аутомобила у Европи. Само до 1941. фирма Опел склапала је готово половину свих немачких аутомобила!

За живота Адам Опел (умро је 1895) није могао ни у сну да претпостави какав ће гигант да настане од његове стаје претворене у радионицу. А тек

аутомобил! Презирао га је тврдећи да је то обична играчка за богаташе и ништа више.

Чему онда споменик, питаћете. У томе и јесте ствар: Адам Опел је пустио корен а што није могао да наслути шта ће се од њега развити то је сасвим друго.

У бициклу је спас

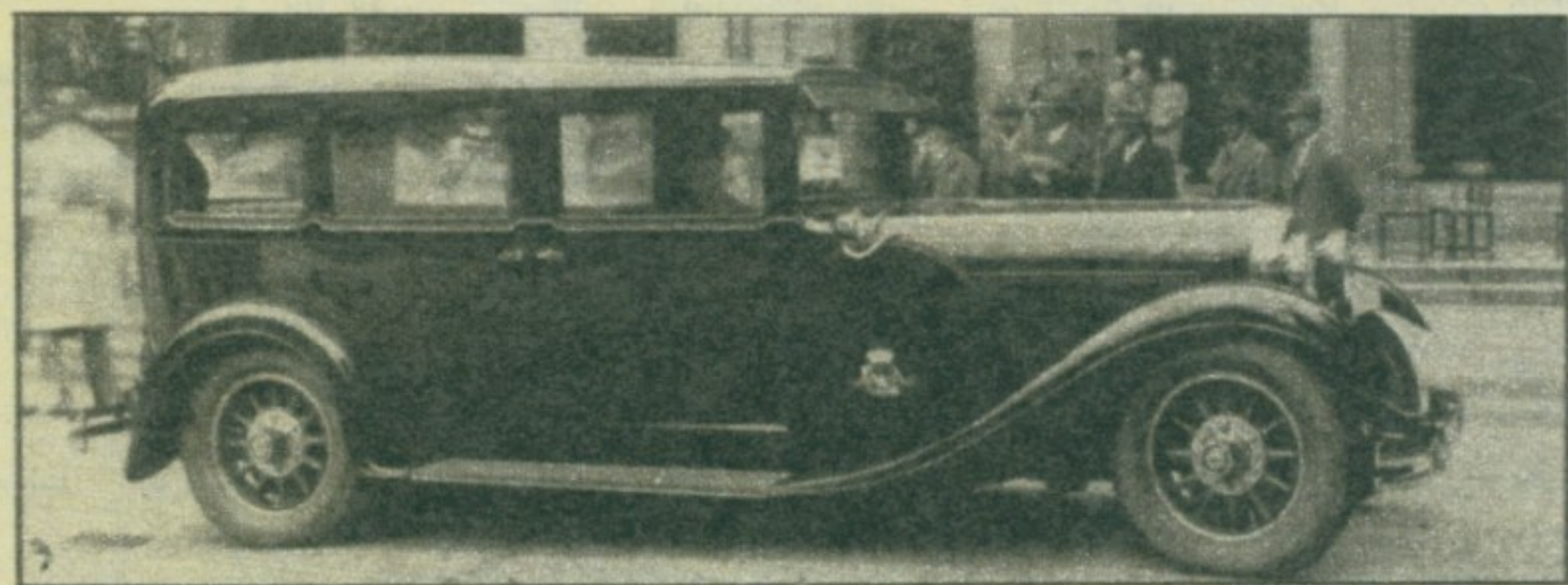
Опел је проживео младост у скромној породици. Отац му је био занатлија у Риселсхајму и Адам је велики део времена проводио уз њега. Зато и није стекао велико образовање. Мувао се по радионици и више петљао за

своју душу него што је помагао. И као што бива, састављајући и растављајући заволео је техничке уређаје.

Када је отац умро, Адам је преузео радионицу. Радио је тек колико да породици обезбеди при-

стојан живот. Знатижеља га је вукла на другу страну – шиваћим машинама. У њих се просто заљубио. Ноћу их је сањао, па би се чак будио и оно што је сањао брже-боље скицирао, причао је касније потомцима.

Током 1857, а тада је већ зашао у зреле године, обрео се у Паризу само да осмотри последње моделе шиваћих машина. Вратио се кући чврсто решен да конструише своју. Успео је, али модел није био очаравајући. То га није омело да 1868. закупи једну стају за краве (касније ју је и купио) и да у њој отвори радионицу за производњу шиваћих машина!

Године 1929. склопљено је само 25 примерака „опел регента“ и сви су бачени на отпад

Али, синови су порасли и под њиховим притиском Адам Опел је после двадесет година велику љубав – шиваћу машину заменио бициклом. Нерадо је то учинио. Но, синови су били трезвени и на време схватили да се породица неће усрећити шиваћим машинама. Једноставно, ишло је слабо и у кући се све више оскудевало. Бицикл се продавао као алва и посао је одмах кренуо. Примљена су два, па још три радника. Приливом новца од зараде увећавао се и број запослених. Некадашња стаја замењена је новом великом зиданом радионицом.

Иначе, Адам Опел је имао пет синова: Вилхелма, Фрица, Хајриха, Карла и Лудвига. Били су предузимљиви и радишни. Трудиле су се да не повреду оца, али су му рано узели диригентску палицу. У ствари, настојали су да његова реч буде последња али тек пошто би га убедили у потребу улагања сваке зарађене паре у проширење радионице која је полако али сигурно постајала фабрика.

Опелу је било мило што има способне синове, али када су му они једног дана предочили да ће се живот бицикла угасити и да је будућност у аутомобилу, готово да је добио напад беса. Није хтео ни да чује за то „страшило“! Синови су немоћно сгледели раменима.

Ум царује браћа посао воде

Но, Адам Опел је убрзо умро. Није био стар, имао је само педесет осам година. Пре смрти за носиоце посла у фабрици одредио је Вилхелма и Карла. Осталој браћи припало је право удела у добити.

Срећом, браћа су била сложна и очева опорукa није унела раздор међу

„Опел капитен“ из 1948. Био је веома популарно возило

Грам неурозе за лек

БЛАГОТВОРНИ КОШМАРИ

Ако патите од фантазија, неоснованих страхова, или опсесија, немојте се бринути; Напротив, можда ће вас, захваљујући томе, мимоићи неке тешке болести

њих, напротив, заједнички су се латили новог производа – аутомобила. Нису прошле ни три године од очеве смрти, када су од фабрике каросерија Луцман откупили лицензно право, уградили сопствени мотор и аутомобил регистровали у патентном уреду под именом – „опел луцман“. Зато се 1898. узима за годину првог аутомобила фирме Опел.

Све што се даље догађало била је ствар вештог управљања и пословања браће Опел. Фабрика се нагло ширила. Три године после склапања првог аутомобила откупљена је лиценца француског дарака, а годину дана касније направљен је комплетан Опелов аутомобил – „опел дарак“. Од тада фабрика Опел продаје претежно само своје конструкције. Развој фирме одвијао се тако брзо да је она дуго била највећи произвођач аутомобила у Немачкој, данас у Савезној Републици Немачкој заузима друго место (иза Фолксвагена).

Опел је била и прва немачка фабрика која је започела великосеријску производњу аутомобила. Догодило се то 1902. Из тих дана памтиће се масовно продаван двосед „крекетуша“. Тај назив је добио јер је био обојен у зелено. Из великосеријске производње Опел је 1935. понудио и најјевтинији аутомобил – „П4“. Стајао је само 1450 марака.

Уопште, у Опелу су се увек трудили да производе аутомобиле за свачији џеп, па су поред најјевтинијег имали и најскупљи – верну копију америчког „кадилака“ названу „опел

Прича се да за време епидемије грипа, у психијатријским болницама вирус много чешће напада медицинско особље него болеснике. Та тврдња није изгледа плод оног чудног страха који је човек одувек осећао према свету умно поремећених. Данас све говори у прилог томе да ту има и истине и да постоји нека „логика болести“. Нису сви људи подједнако отпорни на микробе, и то не само због свог генетског наслеђа, и због начина живота, него и због функција психе. Ту претпоставку изнела је шездесетих година овог века једна група психоаналитичара и лекара. Касније су обављени многи радови и истраживања.

Данас та идеја полако продира у медицинску праксу, па и у језик. Каже се **психосоматски** (душевени и телесни), чиме се на помало магловит начин изражава осећање да се човек не разболева било ка-

да и да болест може да одражава патњу повезану са тешким доживљајима (смрт вољене особе, породични сукоби, љубавне патње...). И ту је одмах појајна нада да болест од које патимо није права, не-

го измишљена. Међутим, психосоматске болести су праве болести, које доводе до истинских поремећаја и оштећења органа. Изазивају, на пример, повећани притисак, чир, шећерну болест итд. Али, установљено је да се јављају пре свега код особа чија је душевна структура таква

да су им механизми менталне одбране сиромашни или неделотворни (такве особе обично врло мало сањају, нису способне да фантазирају, не показују знаке неурозе). Једном речју, ако сте у стању да, кад вам све иде наопако, сањате кошмарне снове и да фантазирате, да имате неосноване страхе и да патите од опсесија, мање ћете се разболевати.

Француски психоаналитичар и психијатар Кристоф Церу тврди да људи који су привидно веома нормални, сувише нормални, ако их снађе неки тежак ударац, ослобађају директно у своје тело терет nelaгодности, побуне, агресивности. Особе које су највише склоне томе да пренесу тегобе на тело јесу оне које у тешким ситуацијама не реагују психички. Тај француски стручњак тврди да су то најчешће особе које су у детињству биле изложене неком насиљу и да су ометене у психичком развоју јер се са њима поступало грубо и стално су их ућуткивали. Дете је расло учећи да се боји жеље, осећања, узбуђивања, говора, мисли.

Лекари данас могу узети све то у обзир и неким болесницима препоручити да, осим што ће узимати лекове, оду и на психотерапију.

В. И.

регент“. Била су то кола блиставе каросерије и са осмоцилиндричним мотором.

Од петорице браће Опел тројица нису имала дуг живот: Лудвиг је погинуо у првом светском рату, Карло је умро 1927, а Хајрих годину касније. Фирму је преузео веома способни Фриц који је због заслуга за немачку индустрију добио титулу племића и испред имена оно обавезно – фон. Вилхелм се старао о финансијама.

Продаје се царство – ђутуре

У годинама између два рата фирма Опел се развила у концерн. Али, развијали су се и други у Европи и свету. На тржишту се приметно јавила борба. Шароликост аутомобилских модела била је таква да су мали произвођачи неминовно морали да ставе катанац на врата. Два брата Опел тешко су сопственим новцем одржавали фирму. Није се смело стајати у месту,

а за даље напредовање био је потребан велики капитал. Спас је потражен у стварању акционарског друштва 1928. године. То је био први корак према губљењу самосталности. Следећи је био тежи. Изазвала га је велика економска криза која је већ харала светом. Ко је успео да јој одоли – преживео је. Фирма Опел није могла јер није имала никакав атрактиван модел за купце којих је ионако било мало.

И... Опелово царство је пропало! Купио га је 1929. велики амерички концерн за производњу аутомобила Ценерал Моторс из Детроита. Све, од зграда до алата. Ђутуре! У рукама браће Опел није остало ништа.

Али, ни Американци нису од јуче. Знајући колико име Опел значи у Европи – задржали су га. Чак је остао и Опелов „заштитни знак“. Да би се, ипак, знало ко је газда, имену Опел придодато је – GM, почетна слова назива Ценерал Моторс.

Изгледа невероватно, али и данас многи верују да купујући аутомобил опел, добијају „немачка“ кола. То је само делимично тачно. Кола се заиста

склапају у Риселсхајму у Савезној Републици Немачкој, „немачки“ су и радници, али целу фабричку дирекцију и главне конструкторе постављају шефови Ценерал Моторса у Детроиту. У Ценерал Моторсу се и „кроје“ нови модели аутомобила под опеловим називом, доносе планови, одлучује... Тако на пример, када је Фриц Опел одлучио да направи поменути немачки кадилак – „опел регента“, а то је било 1929, из Ценерал Моторса је стигло наређење да се одмах прекине са производњом. Склопљено је само 25 примерака и сви су... бачени на отпад!

Можда нисте знали, али познати опелови аутомобили који су педесетих и шездесетих година вођени и у нашој земљи – капитен и адмирал нису ништа друго до „преслика“ америчка кола. И чувена „олимпија“, чудо од издржљивости, која се и сада може видети на нашим улицама, америчко је „чедо“! Појавила се на тржишту још далеке 1935.

И када је већ реч о занимљивостима, да вам кажемо: у Јапану се Опел зове изуцу!

М. Тодоровић

ИТХИТХИ
ХИТХИТ
ИТХИТ
ХИТ

УСПЕХ
ТРЕБА

ПРЕЖИВЕТИ

ЕНДИ САМЕРС – још
један „Полицајац“
солиста

Рекорди

29 БИСЕРА МИЦА ЈУРА

Недавно су чак и неке угледне енглеске новине начиниле грешку када су Фила Колинса прогласиле власником највећег броја хитова у овој земљи за последњих седам година.

Истина, цифра од 28 хит песама колико Колинс до сада има јесте задивљујућа, али тек друга. Испред њега је Миџ Јур (Midge Ure), члан, водећи аутор и идејни вођа групе „Алтравокс“ („Ultravox“). Он се може похвалити са 29 песама међу првих 75 на британској листи у осмој деценији. Од тога је шеснаест хитова остварио са групом „Алтравокс“ у којој је последњих седам година, шест са групом „Висаж“ („Visage“), пет као солиста, један у деуту са Миком Карном (Mick Karn) и један као члан „Бенд Ејда“ („Band Aid“).

И све то од 5. јула 1980. до 22. новембра 1986. Дobar темпо, зар не?

„Алтравокс“ у најдуговечнијој постави – Миџ је други с лева

**ПОСЛЕ СТИНГА КОЈИ ЈЕ ПРОБИО
ЛЕД СВИРАЈУЋИ СВОЈУ
ВАРИЈАНТУ ЦЕЗА, ЈОШ ЈЕДАН
БИВШИ ЧЛАН ТРИЈА „ПОЛИС“
(„POLICE“) КРЕНУО ЈЕ
НЕИЗВЕСНИМ ПУТЕВИМА СОЛО
КАРИЈЕРЕ. РАДИ СЕ О ГИТАРИСТИ
ЕНДИЈУ САМЕРСУ (ANDY
SUMMERS). НОВИ АЛБУМ СЕ ЗОВЕ
ПО ПОСЛЕДЊА ТРИ СЛОВА
АБЕЦЕДЕ „ЕКС УАЈ ЗЕД“ („XYZ“). А
ОН ВЕРУЈЕ ДА ЈЕ КРАЈ, ИПАК, ЈОШ
ДАЛЕКО**

Пре свега, како после оволико година бављења музиком гледаш на тај посао?

– Ту је негде, по мени, највећа невоља. Не постоји ниво, нема достојанства, а има много људи који се музиком баве из потпуно погрешних разлога. Мислим да ја нисам такав, да никада нисам био. Успео сам да преживим период славе и период у ком сам имао много новца и не мислим да се повучем, ово ће бити мој посао до краја.

И каква су твоја искуства с оним што је основно, писањем песама, компоновањем?

– Добро је бити марљив, сваког дана покушавати јер је то најбољи начин да човек не испадне из што-са. Сасвим је тачно да је генијалност један посто инспирације и деведесет девет посто рада. Треба радити и чекати инспирацију, тај мали али одлучујући део, ту велику идеју.

Који су твоји мотиви сада за рад?

– Мислите да ли очекујем да ми нешто генијално падне на памет? Не. Не узбуђујем се ни најмање.

Једноставно, немам други избор. Осећам да треба да радим и не треба ми никакав спољни мотив. То је потреба коју никакав новац не би могао да замени. Зашто Пол Њумен још глуми? Зашто је Дали сликао целог живота? Или Пикасо? Од када су почели да се баве тиме, није било буквално ниједног дана да то нису радили.

По многим који се баве музиком основна једначина гласи: популарност једнако је новац, једнако је притисак, једнако је траума. Како стоје ствари с тобом?

– Није ми било нарочито пријатно у последњих четири или пет година. Као да су сва догађања била мало уврнута, било је нечег чудног. Нисам више био сасвим сигуран шта желим. Али сада је већ много боље јер ми се вратила жеља да покушавам, да из вечери у вече свирам и говорим људима које не познајем. То није лако, схватио сам како је тек када сам прошао кроз цео рад са „Полис“, разумео сам зашто људи пропадају када изгледа да су на врху славе.

Врло је тешко носити се са успехом и нема начина да се човек припреми на то. Можда би и могао, али када би му се све то догађало када напуни неких педесет година, када постане отпорнији. Узмите на пример Боја Цориа. Кроз шта је све он морао да прође са само нешто више од двадесет година. То је више него тешко. Ипак, изгледа да је успео да преживи.

Како оцењујеш поп музику у '87. години?

– Чини ми се да није онако добра као што је била пре десет година. Мислим да је панк био фантастичан покрет. Било је то време изузетне енергије и духа и врло ми је жао што није потрајало дуже. Можда су „U2“ на неки начин наставак тог духа. Они су добри, и рекао бих баш због тога.

Не слажу се баш сви с тобом?

– Могуће је да и у томе има истине. Сећам их се од пре неколико година када су били група која се успињала и када су нам били предгрупа на неколико турнеја. Били су много радозналији и искренији. Сада се све то преобратило у неку врсту дивљења сопственој моћи и утицају и ствари су можда унеко-

лико искривљене у односу на оно што су они били. Не желим да их сада ја постављам на неко „право“ место, али пречесто се догађа да публика и јавност уопште постављају групе на место на којима оне у ствари не би требало да буду, на позиције религијских фигура. Можда је и Боно крив што су ствари отишле у том правцу, нешто даље него што је објективно добро и потребно. Не видим у томе више ни мало забаве и смисла за хумор, што по мени уопште не би било лоше.

Али и твоја бивша група „Полис“ је такође дуго плувала у таквој зони нереалности?

– Да, у последњој фази постали смо потпуно ван домашаја, као да смо били у неком сопственом космосу. На последној америчкој турнеји све је деловало некако изобличено и болесно. Све што смо виђали биле су лимузине, авиони, позорнице и хотелске собе. Нисмо виђали публику, људе, јер нам је то уговорима било забрањено. Због тих непријатних усмена и намеравам да ускоро одем на турнеју по САД која ће бити потпуно другачија. Свираћу у малим позориштима, тамо где ће публика бити практично одмах поред мене. То ће бити готово као повратак на почетак.

Значи да „Полис“, након то никада није званично објављено, више не постоје?

– Мислим да се може тако рећи, да.

Да ли је то била демократска одлука?

– Рекао бих да је заиста била. Истина је да смо сви били збуњени јер је постојао снажан притисак компаније која је водила наше послове и дискографске куће. Тражили су од нас да ћутимо. Дозволили су нам да ништа не радимо, али су тражили да не објављујемо да смо се разишли. Чували смо ту лаж последње три-четири године, али мислим да сада сасвим мирно могу да кажем да је ствар са „Полис“, бар што се мене тиче и стварно завршена. Не видим начин да се икада више поново окупимо.

Ни за неку турнеју?

– Ни за то, мада се с таквим стварима заправо никад не зна до краја. Можда једном у пет година, али не још. Мене сада занима само ово што сам почео.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

LIVE TO TELL

I have a tale to tell
Sometimes it gets so hard
To hide it well
I was not ready for the fall
Too blind to see the
writing on the wall

A man can tell a thousand
lies
I've learned my lesson well
Hope I live to tell
The secret I have learned
Til then
It will burn inside of me

I know where beauty lives
I've seen it once
I know the warm she gives
The light that you could
never see
It shines inside
you can't take that from
me

The truth is never far
behind
Your kept it hidden well
If I live to tell
The secret I knew then
Will I ever have the
chance again

If I ran away, I'd never
have the strength
To go very far
How will they hear
When will they learn
How will they know

The truth is never far
behind
You kept it hidden well
If I live to tell
The secret I knew then
Will I ever have the
chance again

Текст и извођач: Мадона

ЖИВИМ ДА КАЖЕМ

Треба да испричам причу
Некад је тако тешко
Сакрити је добро
Нисам била спремна за
пад
Била сам слепа за натпис
на зиду

Човек може слагати
хиљаду пута
Научила сам ту лекцију
Надам се да живим да
кажем
Тајну коју сам сазнала
До тада
Она ће горети у мени

Знам где лепота живи
Видела сам је једном
Знам топлоту коју пружа
Светло које се не може
видети
Које сија изнутра
Не можеш ми га узети

Истина никада није
далеко

Добро си је скривао
Ако живим да кажем
Тајну коју знам тада
Хоћу ли икада више
имати шансу

Ако побегнем, никада
нећу имати снаге
Да одем далеко
Како ће ико чути
Лупање мог срца
Хоће ли то охладити
тајну коју чувам, хоћу ли
постати стара
Како ће ико чути
Како ће ико сазнати
Како ће ико знати

Истина никада није
далеко
Добро си је скривао
Ако живим да кажем
Тајну коју знам тада
Хоћу ли икада више
имати шансу

Уређује
др Зоран Живковић

Хоћемо ли још по једну, Гјуби. Вууф! Волео бих да имам као и ти двоструки једњак, момче... онај обложен користио бих да кроз њега сипам овај ваш вентуријански фирнајз. Ако икада стигнеш до Земље, Гјуби, потражи ме. Чистићу те правим пићем... нечим што ћеш пожелети да сипаш у једњак којим осећаш укус. У ствари... али вратићу се на то касније. Уз то иде и прича, као што се каже.

Причао сам ти зашто смо престали да градимо свемирске бродове. Први брод са Земље се, знаш, распао. И то стога што је, када је стигао до препреке, покушао да се пробије кроз њу предњим ракетама. Прегрејао се и изгубили су над њим контролу. Распао се и сви су погинули.

Други брод је пошао бесан попут стршљена. Али и опрезан. Крстарио је унаоколо, посматрао и ослушкивао. А онда су зачули глас, телепатски глас који им је рекао да нико не сме напустити Земљу док то они не дозволе.

Савез планета... сада их зовемо Федерација... извео је то што је тактичније могао, али оно што је наложило значило је да ми, људи са Земље, морамо прећи још дугачак пут пре но што заслужимо да путујемо и ван властитог ваздуха. Поседовали смо све те лоше ствари које нису желели да им прикачимо. И тако је Земља била проскрибована. Знаш већ, никоме није било дозвољено да дође на њу, нити је ико могао да је напусти... нарочито не да је напусти.

Па, знаш већ шта бива када ти неко нешто забрани. Можда ти пре забране и није било много стало да ли ћеш то чинити или не, али оног тренутка када ти каже неко да не смеш, ти управо то пожелиш да учиниш и то на најгори могући начин. То ти је слично нечему што се некада звало прохибиција.

И тако смо испробали све могуће начине да продремо кроз ту препреку. Покушали смо масовне пробоје, надајући се да ће се бар један од бродова провући, можда овај последњи. Али та препрека је била посвуда.

Није то било ништа чврсто, та препрека. Изгледало је као да си упao у неку живу мрежу. Успео би да прођеш још извесну удаље-

ност, а онда би те избацила назад. Врађе искуство.

Негде у то време неко је измислио невидљивост, па смо испробали и то. Послали смо свемирски брод, маскиран у међуконтиненталну ракету. На ивици облака нашла се у водоравном положају, а онда је кренула навише. Ништа од тога. И она је била одбачена назад.

Нека гомила аматера са Вомере послала је једног дана ракету на Месец. Без посаде, са даљинским управљачима, препуну уређаја. Безбедно се спустила на Месец... прошла је кроз препреку... али нико на то није много обра-

тио пажњу. Лепо се спустила и сместила на ивицу Аристаркуса, одашиљући назад сигнале док није исцрпила сву енергију. Али ми смо већ све знали о Месецу и нико није желео тамо да оде. Желели смо да стигнемо до Федерације.

Потом је азијски блок усавршио телекинезу. Англоамериканци су се мало љутили, али су потом прогутали понос и укључили се. Био је троструки-А покушај... амерички брод, британски капетан и полетање са азијског телекинетичког поља. И тај покушај је прошао као и претходни... био је то само још један велики про-

машај. Усмерили су ту ствар ка тачки удаљеној стотину хиљада миља од препреке. Брод је по плану нестао са поља и сви су почели међусобно да се тапшу по леђима. Али неколико минута касније нашао се на месту са кога је кренуо, само што се сада мало тресао. Посада је изишла сва гроги, држећи се за главе. Нису знали шта им се догодило сем да су осетили онај стари познати избачај из праћке када их је мрежа вратила назад. Овог пута било је још нешто. Сви су још недељу дана патили од мигренске главобоље.

Е па, то је био крај. После тога

РИЧАРД ВИЛСОН

НЕ

ПОДИЖИТЕ

ОГРАДУ

ОКО

МЕНЕ

Антологија
мини
SF
приче

нисмо више покушавали. Одустали смо. Били смо побеђени.

Откуд онда ја овде у салуну на Вентури IV да кукам због тога? То је право питање. Хајде прво да попијемо још по једну, Гјуби, стари друже, па ћу ти испричати како сам надмудрио тебе и твоје другаре у Федерацији.

Да, ја лично, и то сам самцић.

Е па, пошто је троструки-А покушај пропао, свемирски бродови су постали роба без прође. Склонили су их у резерву... да би заштитили образ, знаш, претварајући се да они не постоје. После неколико година, када су постали мање осетљиви, изнели су их на продају. Није било много заинтересованих, али били су тако јефтини да сам један купио.

Тада сам се бавио међуконтиненталном трговином. Телекинеза још није почела да се користи у комерцијалне сврхе. Ти свемирски послови нису баш били, што би се рекло, економични због утрошеног горива, али када би се бродови преуредили у њих се могло сместити три пута више терета по једном међуконтиненталном путовању. А били су тако јефтини да сам лако израчунао како ћу моћи да подмирим трошкове одржавања.

Сасвим ми се лепо исплатило. Неке компаније су ме тражиле само због престижа, да би могле да кажу како су њихове драгулије биле испоручене свемирским бродом. Али стално сам имао утисак да ме Федерација прати док сам летео тамо-амо преко Пацифика, као да ћу покушати да продрем кроз ту њихову благословену препреку.

Увек сам путовао сам. Летелицом се тако лако руковало да ми није био потребан копилот. А и правила нису дозвољавала превоз путника.

Испоручио сам дванаест тона замајаца, или мишоловки, или вадичепова, заборавио сам већ чега, муштерији у Сингапуру која је приредила велики пријем на који сам, разуме се, отишао. Већ је било касно и ја сам покушао да се извучем, али када је домаћин предложио још по једну за пут, морао сам да прихватим. Мора да је то био неки коктел који је требало да ме држи све до Калифорније, јер док сам подешавао аутопилота, на Мурок, радио сам то сасвим наслепо. И тако кретосмо, ја и мој брод, вруум.

И то би било то.

Следеће чега се сећам било је да сам се нашао негде иза Марса.

Када сам то онако мамуран схватио, насмрт сам се уплашио. Летелица је била у слободном паду и несметано је напуштала Сунчев систем, када ми је пришао федерацијски свемирски брод. Прибрао сам се колико сам могао. Попио сам четврт литре млека, поправио оковратник и припремио се да примим посетиоце. Или да ме разнесу.

Али не. Били су тако љубазни и свако питање почињали са „ако бисте били љубазни“. Пробио сам се кроз њихову препреку, али били су сувише збуњени да схвате како је то било сасвим случајно, те су сматрали како су побеђени и понудили су ми усло-

ве. Мени. Као да сам ја неки Земљин представник и да је све ово био неки брижљиво разрађен план.

Разуме се да сам прихватио игру; потписао сам уговор којим прихватају да тргују. Ја, стари међуконтинентални капетан, у име Земље; али у тој мери мамуран да је до њихових читача умова стигла само гомила статистичког пуцкетања.

А управо су то они били, Гјуби, ти стара барска муво... читачи умова и хипнотизери. И њихова препрека није била ништа друго него то, водвиљски трик.

Свакако да знам да ти ниси један од њих, Гјуби. Они су лепежи-барони, а твоји су наивчине које искоришћавају, иако сте номинално чланови Федерације. Смислили су лепу варку... Трговачке концесије на свих двадесет седам насељених планета с ове стране Вреће с угљем... и нису желели ниједну од њих да им преотме какав лукавији оператор. А такви смо били ми са Земље, спремни да циновским кораком заборачимо у свемир.

Разуме се, читачи умова из Федерације нису ништа уочили када сам притиснуо дугме за полетање на контролној табли и подесио брод на свемирски погон. То је учинио мој прст, плус она још једна за срећан пут; што се мог ума тиче, он је мислио да сам се упутио у Мурок у Калифорнији.

А када се брод упутио према звездама било је сувише касно. Прошао сам им, а читачи умова и хипнотизери једноставно нису уочили ум пред који би могли да поставе своју препреку.

Зашто ти све ово причам? Па, схватићеш већ и то, Гјуби. Зашто дозвољавате да вас Федерација и даље изабљује? Зато што су они у стању да вам читају мисли... и сваки пут вас зауставе.

Вама је, друшкане мој, потребан противотров. Случајно са собом имам узорак. Тако је, господине... сингапурски коктел, флаширан у боци од три-четврт литре, само десет вентура по боци. Делује одмах тако што ствара статичко поље које ниједан хипнотизер, нити читач умова не може да пробије. Ово је изједначаваач, на тај начин можете постати исто онако велики као што су и они.

Узећеш читав сандук? Мудар си ти момак, Гјуби. Нећеш зажалити. Погледај мене... живи пример начина на који овај производ делује.

SF

занимљивости

Осипа се велика генерација америчких SF писаца. Из Њујорка је управо стигла вест да је на трагичан начин, извршивши самоубиство, окончала живот Елис Шелдон, познатија под мушким псеудонимом Џејмс Типтри млађи. После појаве на SF сцени 1967, Шелдонова је убрзо очарала и читаоце и критичаре својим изврсним авантуристичким романима и сврстала се у ред водећих SF аутора са друге стране Атлантика, којима ће припадати све до смрти.

У писму упућеном часопису „Locus“ поводом предаје у штампу књиге „2061: Трећа одисеја“, Артур Кларк тврди да је посреду најбољи део у трилогији, а да ће циклус окончати „20.001: Четвртој одисеји“ тек када се буде окончала мисија „Галилеј“, коју је НАСА предвидела за наредну деценију...

— Томе! Како стоје ствари у генетици?

Пошто је „убрао“ још један седмоцифрени хонорар за цено издање романа „Фантастично путовање II“, Исаак Азимов се спокојно дао у писање најављеног „Прелудијума за Задужбину“ — романа који повезује циклус о „Царству“ са циклусом о „Задужбини“. Излазак књиге у САД очекује се на пролеће наредне године, а београдска библиотека ПОЛАРИС већ се побринула да дело у исто време добију у преводу и наши читаоци.

SF

КВИЗ

Ево одговора на „тешка“ питања из претходног броја:

1. Бајрон Хаскин
2. 1828.
3. Жан Брије

У прошлом броју Забавниковог Света компјутера упознали смо се са основним одликама Image Processing-а и његовим могућностима. Они читаоци који још нису увидели стварни значај ове технике, и они који податке из прошлог броја сматрају исувише уопштеним и недо-вољним моћи ће сада да се упознају са неколико изузетно упечатљи-вих примера. Текст који следи написао је Џон. Ф. Асмус (John F. As- mus) који је физичар, а уједно се бави и рачунарима. Његов рад, об-јављен је у часопису BYTE преносимо овде у једној поједноставље-ној варијанти.

УЛТРА ЗВУКОМ КРОЗ ЗИД

Једна скривена фреска...

Пре свега, вратимо се мало у историју, и то у Да Винчијево вре-ме. Долазио је у безнадежну ситу-ацију због техничких проблема са бојама својих слика. Истовреме-но, имао је неслагања и са спон-зорима. Флорентинска Република, тада већ доста ослабљена, најзад је пала и изгубила свој утицај. Тако је и Да Винчијево, тада најамбици-озније, дело фреска Битка код Ан-гиарија остало незавршено. Када се учврстила нова власт, дошло је и до преврата у уметности. Или, са новом влашћу појавили су се и нови уметници. И тако, Ђорџо Ва-сари је узео ствар у своје руке и преко незавршене Да Винчијеве фреске насликао своје, величају-ћи и овековечујући нову власт. Васари је преправљао историју а Да Винчијево дело је нестало са лица Земље...

И тако, прича се ту завршава. Да Винчијева фреска, као и мили-они других вредних уметничких дела, била је заувек изгубљена, искључиво захваљујући тренутној политичкој ситуацији. Но, прича се

наставља много касније. Године 1975. град Флоренца позива тим стручњака са Калифорнијског уни-верзитета из Сан Дијега да се упус-ти у потрагу за давно прекриве-ном Да Винчијевом фреском. Тим је предводио Џон Ф. Асмус који је већ имао нека искуства са Image Processing-ом, иако је тада та техника била готово сасвим не-позната и још „у пеленама“. У ствари, историчари су пошли од претпоставке да Васари НИЈЕ уништио Да Винчијеве слике, већ их је само префарбао. Ако је то тврђење тачно, уметничко дело се налази негде испод садашњих фресака. Само где? Васаријево дело је свакако од велике умет-ничке вредности (фреске покри-вају огромну површину) тако да скидање фресака апсолутно не долази у обзир, тим пре што нико није био сугуран да ли је дело још

„у животу“ или је уништено у про-шлим вековима. Значи, требало је лоцирати место некадашње фре-ске и „извући“ је напоље уклања-њем зида са друге стране. На из-глед лако, али...

Тим стручњака је прво морао да одлучи коју технику да иско-ристи приликом претраживања

неколико десетина квадратних метара зида. У обзир су долазили х-зраци, микро таласи, неутронска кативација... После вишенедељног испитивања подлоге и средине, одлука је пала: користиће се тех-ника базирана на ултразвучном еху (слична сонару).

Тим је радио током 1976. и 1977. године и снимио је десетине хи-љада података добијених кориш-ћењем ултразвука. Огромна пре-прека овом раду била је нехомо-геност средине: сам зид је стар много векова, а средина је делом растресита, делом сабијена, па су, све у свему, сметње биле преве-лике. Ехо који се одбијао од под-логе зида (и који су уређаји при-

IIII награда!

ДРУГО КОЛО ИЗВЛАЧЕЊА
Сакупите и пошаљите
10 сличица маскоте „ПОКИ“ –
сличица бр. 22 на адресу:
„ЖИТО“ ЛЈУБЉАНА
ТОЗД „ИМПЕРИАЛ“ КРШКО
ПОП ТОП награде
68270 КРШКО, Цеста 4. јули 86

Извлачење ПОП ТОП награда биће 26. 01. 1988.

жвака награђује!

НАЈВРЕЛИЈА ВАРОШ
У ЈУГОСЛАВИЈИ

ЖЕШКО. ПОЖЕШКО, НАЈЖЕШКО

**КАКО СЕ ДОБРОМИР ХРС
СПЕЦИЈАЛИЗОВАО ЗА
ЖЕНИДБЕ ПРИНЦЕЗАМА.
БЕЛОГЛАВИ СУП ПОБЕЛЕО
ОД ВРУЋИНЕ. ЗАШТО
МИЛИЦОНЕРИ НЕ НОСЕ
ПАНТАЛОНЕ... О ТОМЕ И
ЈОШ КОЈЕЧЕМУ ИЗ ЗАПИСА
КОЈИ СЛЕДИ**

Док су у многим варошима ми-
ле нам домовине певушили
песмицу „Пичим, пичим, пичићу, и
на море стићи ћу“ – и углавном
стизали до месних река и потока –
у нашој најјужнијој републици с
плоче групе „Леб и сол“ чуо се хит
с рефреном: „Скопје има микрокли-
ма/жешки лета, камен зима“.
Сасвим разумљиво. Претопла
друга половина јула овде је била
најтоплија. Температуре ваздуха
данима су мировале око четрде-
сетог подеока. У хладу. Мало је ко
имао петљу да с термометром
прошета сунчаном страном улице.

Из Демир-Капије, варошице
стотинак километара јужно од
Скопља, јављали су о тропским
врућинама на Балкану. Осамнаес-
тог јула измерено је 38°C, следе-
ћег дана степен више, у понеде-
љак, 20. јула, чак 41°. Већ сутра-
дан ујутро репортери „Забавника“
кренули су, како се то лепо каже,
на лице места. И стигли у правом
тренутку, по извештају на задату те-
му: највредија варош у земљи.

Метеоролог Спасе Ефремов у
15^н прочитао је и у Књигу посмат-
рања прибележио температуру
ваздуха: 43°C, Брзина ветра: 0,03
m/sec. После ће се показати да је
то био убедљиво најтоплији кутак
у нашој земљи за последњих три-
десетак и кусур година. Још један
податак, могло би се рећи исто-

Демиркапијска клисура: лево је Просек где је власте-
лина Хрса наследио белоглави суп.

ријски. Ефремов не памти тај дан,
тек му је двадесет и осма, али за-
пис је ту:

– Двадесет другог августа 1952.
у Демир-Капији је забележена
температура од 44,5°C и то се

сматра досад највећом измере-
ном тепературом у Југославији. Не
знам како је тада било, али ово је
пожешко лето...

(Ваља рећи, за оне који Демир-
Капију углавном налазе у метео-

ролошким извештајима, да је ов-
дашња метеоролошка станица на
брдашцету, педесетак метара из-
над центра, и да је ту, по сведоче-
њу мештана, бар за два степена
„свежије“).

Жешки лета/камен зима...

**10 × 10
ИЛИ
ПРОНАЋИТЕ
ГРЕШКУ**

**Пуначка
фигура
Милоша
Обилића**

У свакој реченици по-
грешно је по једно сло-
во.

1. Наставник је мир-
но и пријатељски по-
разговарао с мојим си-
ном и мислим да му је
истерао све зубе из
главе.

2. Становници Су-
матре живе у вечитом
страху да ће им неки
Драган срушити кућу.

3. Пошто је фасада
куће зелена, пред-
ложили смо комшији
да и своју стрину обоји
истом бојом, али није
пристао.

4. Централно место
на споменику заузима
пуначка фигура Мило-
ша Обилића

5. Стално сам радио
вежбе за јачање миши-
ћа и сад могу да обав-
љам и најтеже дамске
радове.

Петру
Мој-
сову
су
реке
дале-
ко...

На трему трошне куће, готово обамро, седи Петар Мојсов, 84 године. Лагано диже руку и одмахује:

— Голема жестина... Али, свикли смо... печени од рођења. Со стоку је мака, нема шта да једе... Три месеца киша није пала... А то што наводњавају, нема многу вајди. Трава оће одозгоре воду, од Бога...

Старина би пре да прича како се тукао с Турцима. А онда га сећање, чувано овде као реликвија, с колена на колена, одвуче у средњи век. До приповести о властелину Добромиру Хрсу који је столовао у утврди на Просеку, поизнад леве обале Вардара, у Демиркапијској клисури. Човек је био толико моћан да је стално

пркосио византијском цару Алексеју III и пристајао на примирје тек кад би му овај за жену дао једну од кћери. Два пута тако. Како су принцезе издржавале на тој жестини — на Просеку, кажу, камен се загреја и до 60°C — није извесно.

У Просеку данас борави једино белоглави суп, њихвоо последње прибежиште у нас. Упућени тврде да је овај грабљиви летач побелео од врућине...

У центру вароши, у Улици маршала Тита, као да је пала неутронска бомба. Све је на месту, осим људи. Дечко-сладолеција завукао се у хлад, поред њега црево с водом. Два-три пса беживотно леже на тротоару, и њих стигла пасја врућина. Дечурлија се сместила на обале Вардара, Бошавице и Дошнице. Ни ту није много свежије: Температура Вардара 30°C.

Три и по хиљаде душа, колико броји некадашње имање краља Александра, живи углавном између заласка и изласка сунца. И то у двориштима где се и спава и обеђује. Старице Донка Јошева и Родна Јованова, те Панаја Лазарова и Добринка Петрова углас:

— Само на сабајле можемо нешто да радимо...

У Станици милиције тихо, кажу да с јавним редом и миром нема проблема. А и коме је до тога по оваквој врућини?! Саобраћајци на мотоциклима, који брину о безбедности на магистралном путу према Грчкој, добили су повластицу: дозвољено им је да скину кожане панталоне...

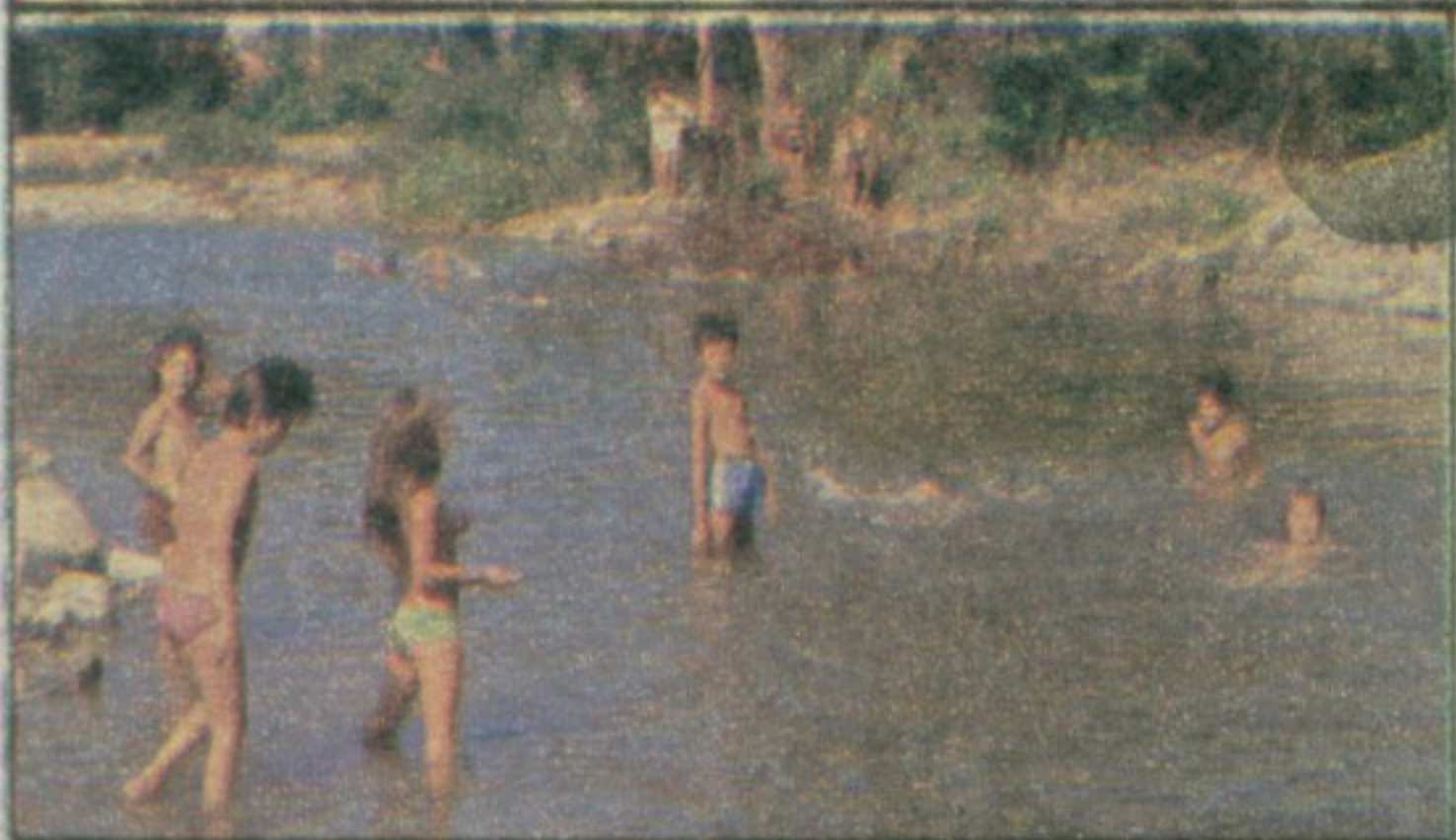
Стешњена између планина Краставец, Просек, Витош и јужних обронака Серте, Демир-Капија — невероватно али истинито — за јулских дана брине о долазећој зими. Права је реткост видети кућу испред које нема гомиле тек наслаганих дрва. Поново, као тумач, у помоћ прискаче метеоролог Ефремов:

— Зимус је измрзено минус 18°C, а пре неку годину снег је падао 120 см. Давне 1954. жива се спустила чак до двадесет другог подеока... Ова котлина је поприме невероватног судара медитеранске и континенталне климе...

Што рече она песмица... „жешки лета, камен зима“...

П. Милатовић

Снимио: Живко Јаневски

Освежење, радост права...

6. Волела бих да ми Оливер Млакар објасни шта треба да радим да бих постала родитељ.

7. Њена уста ме подсећају на једну малу гаражу коју сам волео у младости.

8. За успомену на боравак на Златибору, сваки члан делегације понео је по једну торбу с народним парама.

9. Професор би нам задао писмену вежбу, а онда је седео и посматрао нас ћурке.

10. Синтакса је део граматике који изучава глупе речи и реченице.

РЕШЕЊА: 1. бубе, 2. ур-
ган, 3. страну, 4. јунака, 5.
ласке, 6. водитељ, 7. гаража,
8. шарапа, 9. ћурке, 10. групе.

Илустровао: Димитрије Костић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године.

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д. главног и одговорног уредника „Политикиног забавника“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верница Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномерковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 300 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 3.318 динара, полугодишња 6.636 динара, годишња 13.272 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 6.636 динара, полугодишња 13.272 динара, годишња 26.544 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаје“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 38.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 70.-
ШВЕДСКА	Шкр. 244.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 233.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 58.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-267300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

Насловна страна:
Ненад Милићевић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM) штампана ствар, штампање; по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа и листова.

Елвис је мртав, живео Елвис!

Ове године, тачније 16. августа, навршило се 10 година од смрти чувеног „краља рокенрола“ Елвиса Прислија. Тим поводом молио бих те да ми напишеш нешто више о њему јер је он култ који и данас живи. Или: Елвис Присли је умро. Да ли је заборављен? Никада!

БОЛЕ – ТЕДИ
Београд

Желела бих да знам када је умро Елвис Присли и где је сахрањен.

РЕНАТА из
Сенте

Ове године, 16. августа око 50 хиљада људи окупило се у Мемфису, у кући Елвиса Прислија „Грејсленд“ (обратите пажњу, та-

ко се зове најновији албум Пола Сајмона!) да ода пошту свом божанству. Реч нисмо случајно употребили, за многе је Елвис и данас жив, сваки дан му стигне бар једно писмо. А да „краљ рокенрола“, бунтовни младић који је шездесетих година узбуркао Аме-

рику и читав свет, није био само обичан певач који је, од превелике дозе лекова умро у 42. години од срчаног удара, доказују разни сведоци који су познавали Елвиса. Џори Клај, диск-џокеј из Мемфиса, возио се једном с Прислијем (још једна напомена: ми смо погрешно преузели његово презиме, правилан изговор је – Пресли). Елвис је рекао, сад ћу да померим онај облак на небу и, наравно, тврди Клајн, успео је.

У Мемфис се долази као на ходочашће јер ту је живео. (Иначе, Елвис, је рођен 8. јануара 1935. године у Тупелоу, држава Мисисипи.) Обилази се његова кућа од педесетак соба, остављају се поруке на „посебном“ зиду типа: „Елвис није заслужио да буде белац!“

Плоче с његовом музиком појављују се сваке године. Ове године 4 компилацијска албума, затим су ту и књиге – 3 биографије и два посебна програма за телевизију. Широм света постоје његови клубови. Највећи је у Великој Британији, окупља 23 хиљаде Елвисових обожаваца. Клуб има огранке и у Мађарској, Пољској, чак је један „фен“ из Кине. „Елвис фен клуб“ издаје већ 28 година часопис посвећен Прислију, организује ходочашће у Грејсленд, сакупља новац за добротворне сврхе. И у Јапану има Елвисових обожаваца који га сматрају „звездом америчког сна“.

Иначе, Елвис Присли је, кад је умро (а његови „заљубљеници“ тврде да је још жив?) оставио око 10 милиона долара оставштине. Тестаментом је одредио да тај новац припадне његовој кћери Лизи Мари кад напуни 25 година. Лиза Мари (сада има 19) једино је дете (мада сада постоје верзије да је имао и ванбрачне деце) из брака с Присилом Присли која је написала не много похвалну књигу „Елвис и ја“.

Поред Пола Сајмона, Елвис је „утицао“ и на друге музичаре, Боба Дилана, Џона Ленона. А шта каже о њему Брус Спрингстин? „Када сам имао девет година, видео сам Елвиса Прислија на телевизији, у шоу Еда Саливана. Гледао сам га и рекао: желим да будем као он!“

Паста за зубе није само за зубе

За нову годину сам добила сребрни прстен који је сада потамнео. Желела бих да му вратим онај стари сјај, па те молим да ми кажеш како. Пуно те воле

АНА И КОРНЕЛИЈА
14255 Ставе
код Ваљева

Најједноставније ћеш све ствари од сребра очистити нечим што ти је при руци – пастом за зубе.

Основне боје

Недавно смо се нас троје расправљали о томе колико основних боја постоји у природи. Другарица сматра да их је три, а ми да их је пет. Ко је у праву?

МИРА, НЕША, ДРАГАНА
Лесковац

Основне боје су, у ствари, боје у спектру које изгледају просте јер не прелазе из једне у другу. Једни

сматрају да постоје 4 основне боје: црвена, жута, зелена и плава. Други да постоје 3: црвена (таласне дужине око 630 милимикрона), зелена (око 530 милимикрона) и плава (око 470 милимикрона) или црвена, зелена и сасвим љубичаста. Подела на 3, односно 4 основне боје више се односи на основна „побуђивања“ ока него на таласну дужину па отуда и неслагања у броју тих боја. Телевизија, на пример, користи црвену, зелену и плаву као основне боје и на њих разлаже и електричним путем трансформише слику.

Како постати вајар?

Недавно сам чуо за глиномол па бих желео да ме поближе упознаш с тим. Осим тога, желео бих да знам где могу да га набавим.

НЕРМИН СУЉАНОВИЋ
Сјењак А – 9
75000 Тузла

Глиномол је вајарска маса за моделовање. Производи га загревачка фабрика „Карбон“. С обзиром на велику потражњу, може да се нађе у свим већим књижевним радњама. Ако га нема у Тузли, потражи га у Сарајеву. Иначе, гли-

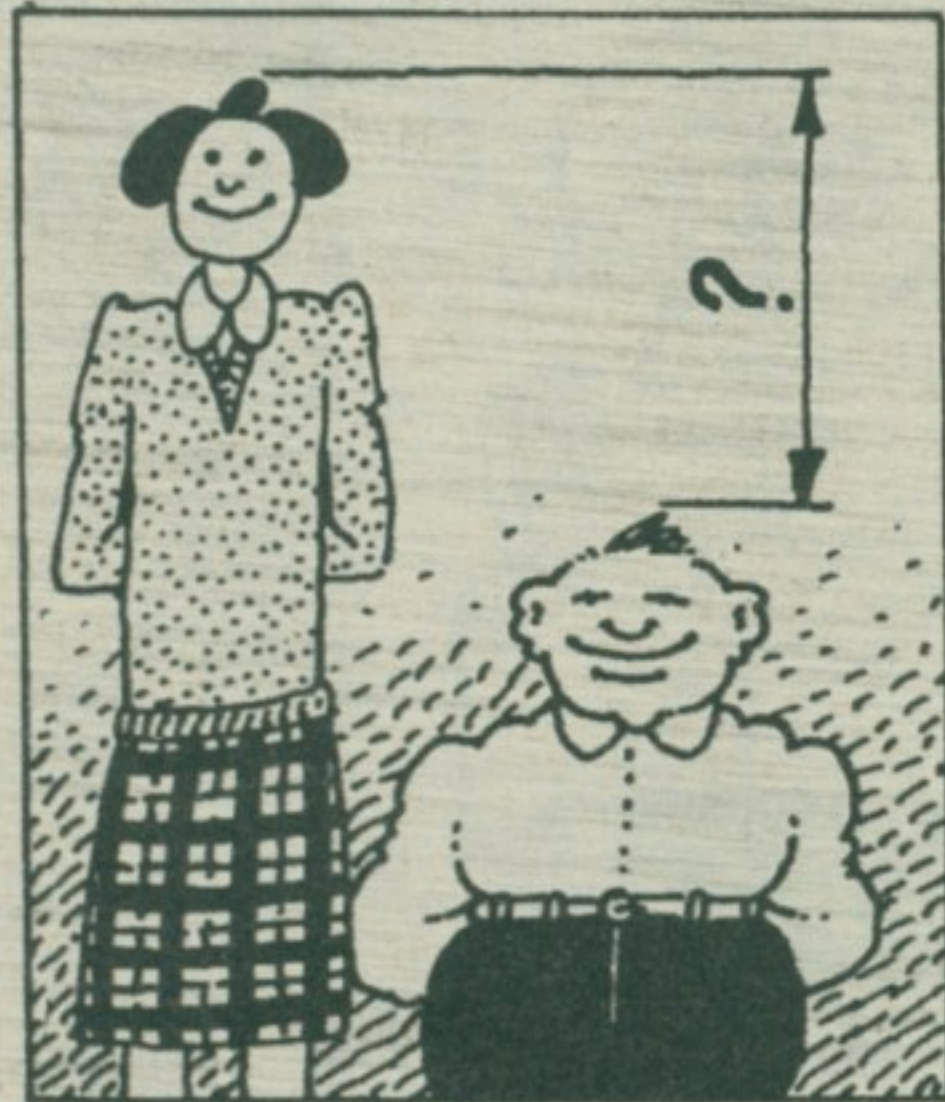
мој се може наћи у паковањима од килограма. Лак је за обраду, од њега се праве различити предмети који могу да се пеку у нарочитим пећима за керамику, али није неопходно јер се глинамол стврдне. Лако се боји, може касније и да се лакира, па се од њега, на пример, израђују пепељаре, вазе, скулптуре, али и различита бижутерија.

Наша нова другарица

Пошто видим да много шта знаш и умеш, желим и ја нешто да те питам. Реци ми, молим те, колико килограма би требало да имају и колико би требало да буду високи дечаци и девојчице од 14, 15 година. И још нешто. Пошто сам ја веома радознала особа, да ли ће ти сметати ако ти се често јављам и нешто те питам? Волим те.

ХАНА
11231 Ресник

Поставила си нам мало теже питање, Хана. Знаш зашто? Има девојчица од 14, 15 (и дечака, тако-

ђе) који су у тим годинама „израсли“ више од својих вршњака, а други тек „чекају својих пет минута“. С овом новом генерацијом заиста је немогуће тачно одредити која би била „права“ тежина и висина. Погледај своје другарице и другове и – знаћеш. Прочитај и наше следеће писмо можда ту нешто наћеш. А што се тиче твог другог питања, наравно да нам неће сметати да нам се јављаш. Само, унапред ти се извињавамо ако не наћемо простора за свако твоје питање.

Држимо ти палчеве!

Знам да ретко одговарате на оваква писма, али неко ми мора помоћи зар не? Моја је невоља за неке чиста бесмислица, али ја због тога нигде не излазим, повлачим се у себе и имам комплекс ниже вредности. Заправо, ја сам дебела. Имам вишак килограма свуда по телу, али нарочито је та гојазност изражена у пределу кукова, бутина и задњице. Нисам ни висока, али се због тога мање секирам. Имам 60 kg, а висину од 154 cm. Сада идем у други разред средње школе и желела бих да као моје другарице носим уске сукње и панталоне. Али ништа од тога. Молим вас, кажите ми како да се ослободим тог непожељног сала са зад-

Момир Богосавац, Данка Митрова 18, 78420 Србац има преко 1000 слика Паје Патка, Снежане, Пепељуге, Штрумпфова које мења за романе „Златне серије“, „Лунов стрип“; **Бранислав Којић**, Ново насеље 66, Липовача, 56223 Борово мења слицице „животињског царства“; **Слободан Чобела**, Јеретова 5, 58000 Сплит мења романе „Нинајтија“ за „Колбијеве“; **Давор Панчић**, Б. Кидрича 38 ц, 72000 Зеница продаје бројеве „Принца Валијанта“; **Игор Станојевић**, Пиљанова 8, 52000 Пула мења слицице „животињског царства“; **Жељко Првуловић**, 9. октобар 78, 11324 Старо Село купио би старе примерке „Забавника“ од броја 700 до 1590, а продао би од броја 1200 до 1730, у обзир долази и размена.

њице, кукова и бутина. И да ли ћу још мало да порастем, Молим вас, помогите ми да тај комплекс ниже вредности заувек нестане. Имам вољу и жељу да све урадим само да бих ослабила. Којим спортом бих могла да се бавим да мало порастем? Помозите ми! Ви сте ми последња нада, последњи воз који води у бољу будућност.

Пуно поздрава од тужне

МАРТЕ-ЕЛЕОНОРЕ КРАМАР

Драга Марта-Елеонора, да си се лично појавила у нашој редакцији, можда би твој шарм бацио вишак килограма у други план, па га нико не би ни приметио. Овако, када се црно на бело виде цифре 154/60 мора се признати да је твоја тежина већа од идеалне. И да твоја невоља није бесмислица. Прича се – и ти си вероватно за то чула –

да против дебљине помаже једноставан рецепт: мање хране нарочито оне која садржи много уг-

љених хидрата и масти (хлеб, слаткиши, масно месо, буреци итд.) више кретања. То би, рецимо у твом случају значило: преполови количину хлеба коју једеш, не једи масно, слаткише сведи на најмању меру, или их сасвим избаци из исхране. Не знам да ли овај рецепт помаже – ако је ствар тако једноставна, зашто толике људе мучи дебљина? – али сигурно не шкоди. Пробај и, молим те, јави ми резултат. И ја бих да скинем неки килограм, па све чекам да неко са јачом вољом опроба ову методу. Што се тиче спорта, сваки је добар. Можда је најбоље да се посаветујеш са наставником физкултуре. Све и да знам да читам из звезда не бих могла да ти кажем да ли ћеш ослабити и порастати, јер то тамо не пише. Прво у великој мери зависи од тебе, а друго од наследних фактора. Држим ти палчеве.

Шта ћемо без Гиниса?

Редован сам читалац Забавника однедавно. Одушељен сам његовим садржајем. Молим те да ми одговориш и помогнеш да дођем до књиге „Гинисови рекорди“. Безуспешно сам покушавао да је пронађем у београдским књижарама.

РОНАЛД ВАЈС
Бул. Е. Кардеља 46/24
11070 Н. Београд

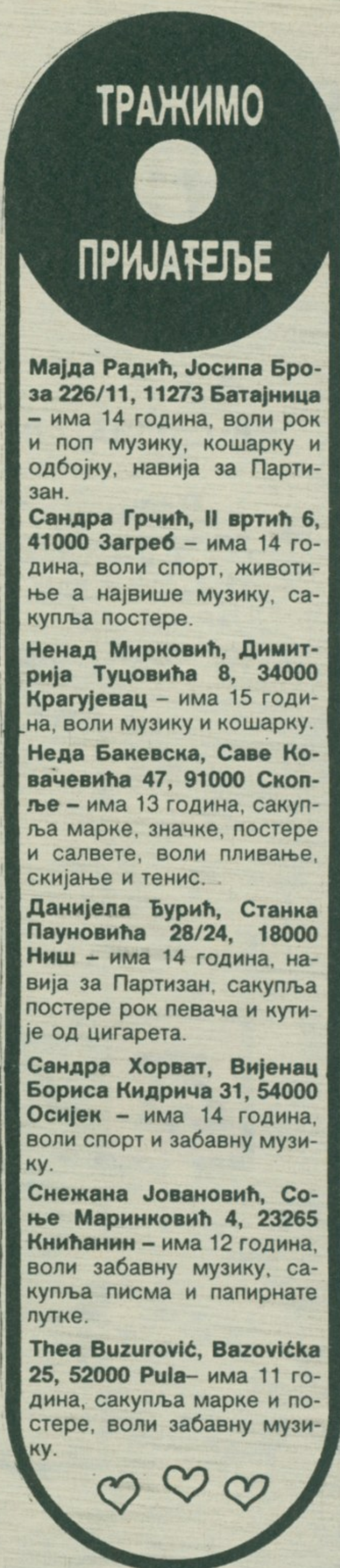
Као што знате, „Гинисова књига рекорда“, због подвига који се сваке године мењају, а нови додају, мора да се штампа сваких 12 месеци. На жалост, „Гинис“ је код нас преведен само једанпут и издање се давно распродао. Распитивали смо се и добили опречна обавештења. Неки тврде да ће „Гинис“ поново стићи у наше књижаре ускоро (ако се већ није појавио док се наш лист одштапао), а други су категорични да нових „рекорда“ неће бити на нашем језику јер се издавачима не исплати да се прихвате тог посла који би значајно да и они ту књигу морају да „обнављају“ сваке године. Уосталом, ту је ваша адреса, па молимо наше читаоце који имају „Гиниса“, а „изгустирали“ су га да вам пишу и понуде своју књигу. А ако вас посебно интересује, књигу увек можете погледати у Британској читаоници. Они увек имају најновије издање.

Прва представа

Често идем у позориште са мамом, али не знам шта значи „премијера“. Да ли је то прва или стога представа неког позоришног комада?

ВЛАДАНА ЦВЕТАНОВИЋ
Врњачка 14
11000 Београд

Реч „премијера“ стигла је у наш језик из француског и значи прво приказивање неког позоришног комада, музичког дела, филма... Друго приказивање је – реприза.

Мајда Радић, Јосипа Броза 226/11, 11273 Батајница – има 14 година, воли рок и поп музику, кошарку и одбојку, навија за Партизан.

Сандра Грчић, II вртић 6, 41000 Загреб – има 14 година, воли спорт, животиње а највише музику, сакупља постере.

Ненад Мирковић, Димитрија Туцовића 8, 34000 Крагујевац – има 15 година, воли музику и кошарку.

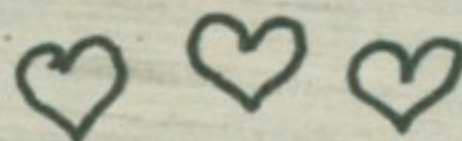
Неда Бакевска, Саве Ковачевића 47, 91000 Скопље – има 13 година, сакупља марке, значке, постере и салвете, воли пливање, скијање и тенис.

Данијела Ђурић, Станка Пауновића 28/24, 18000 Ниш – има 14 година, навија за Партизан, сакупља постере рок певача и кутије од цигарета.

Сандра Хорват, Вијенац Бориса Кидрича 31, 54000 Осијек – има 14 година, воли спорт и забавну музику.

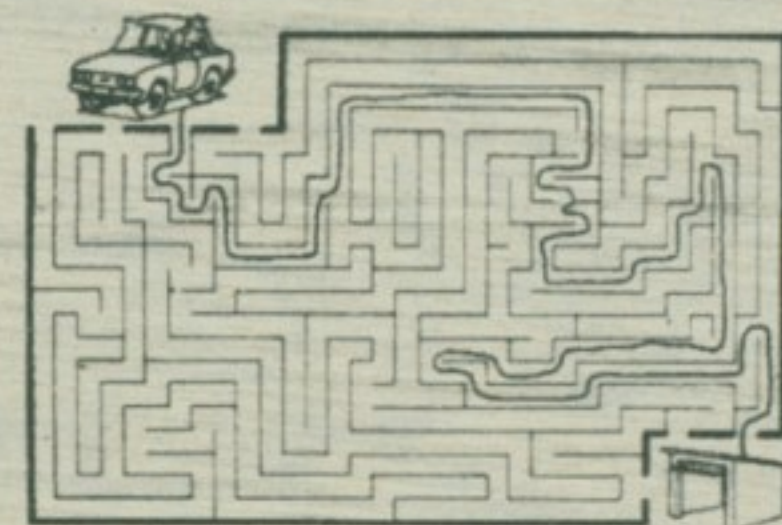
Снежана Јовановић, Соње Маринковић 4, 23265 Книћанин – има 12 година, воли забавну музику, сакупља писма и папирнате лутке.

Thea Buzurović, Buzovička 25, 52000 Пула – има 11 година, сакупља марке и постере, воли забавну музику.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

Укрштене речи: одиста, дисконт, устанак, скела, а, то, а, зн, ати, сви, Свети Стефан, н, корисник, нина, идисти, астма, каскати, браћа, артерија, екип.

ПИШИ КАО ШТО ЖВАКЕШ!

Водоравно:

1. Нови производ
за жвакање
и писање.
Деца не мо-
гу без њега.

Усправно:

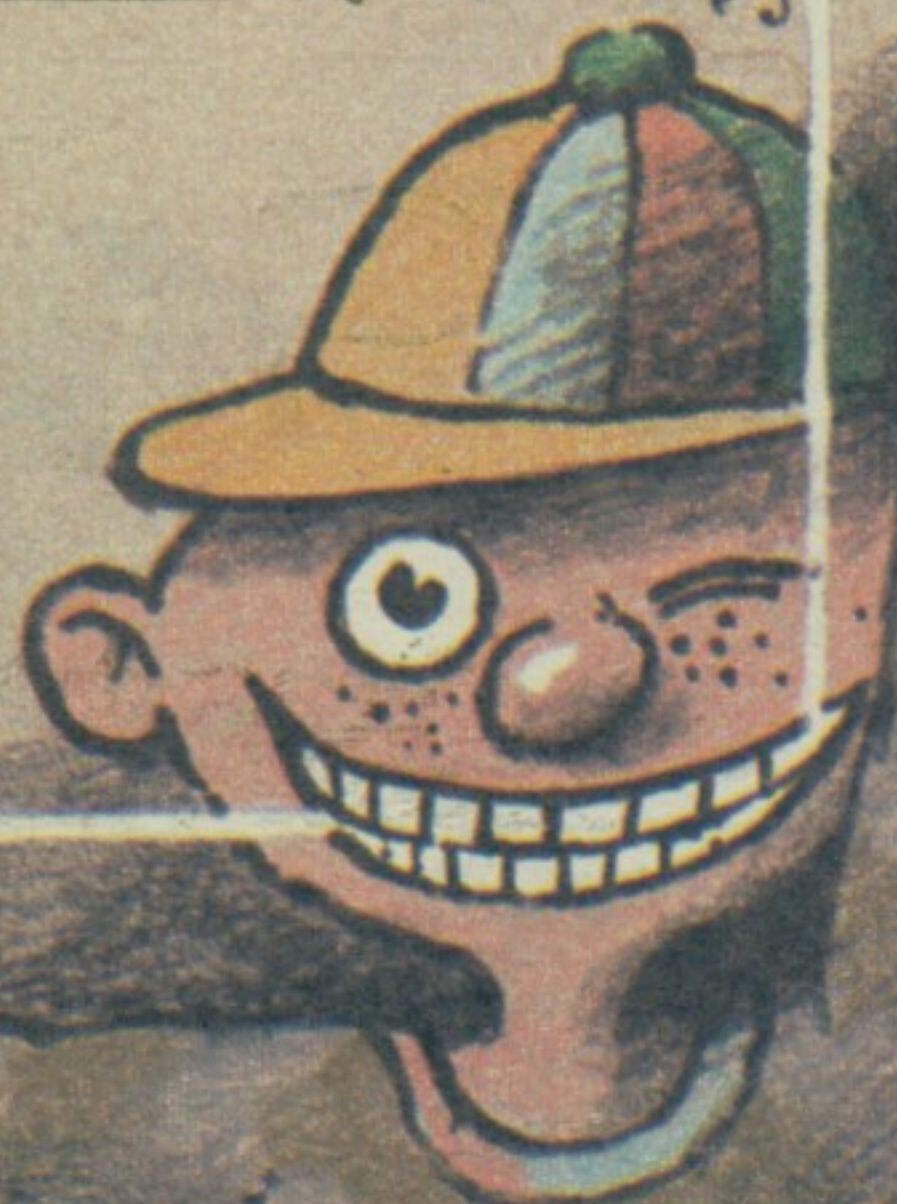
7. Фабрика у којој се
производи. 4. Са уку-
сом пеперминта. 20. Са
укусом јагоде. 34. Са у-
кусом поморанџе.

38. Са
укусом
лиму-
на.

Водоравно

Усправно

Позив на
мозгање

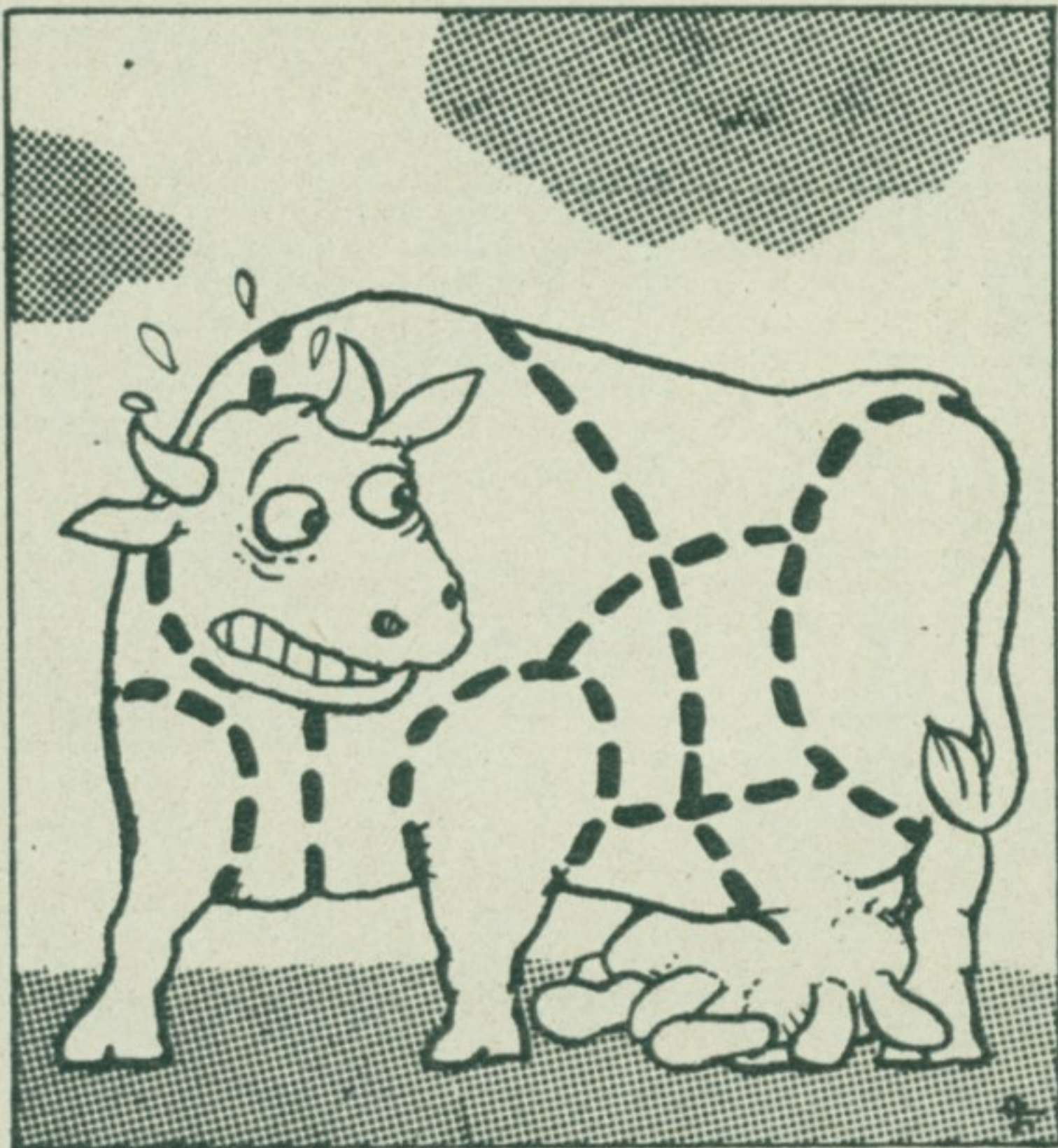
НЕМА МНОГО ВЕЗЕ ИЗМЕЂУ ФАРМЕРА И НОЋНОГ ЧУВАРА – ЈЕДИНО ШТО ЋЕТЕ МОЖДА УЗ ЊИХОВУ ПОМОЋ МАЛО РАЗМРДАТИ СВОЈЕ ВИЈУГЕ

ФАРМЕРОВО ЗАВЕШТАЊЕ

Адвокат је свечано сложио печат на тестаменту покојног фармера Брауна. Са њим су за столом седели фармерови синови, Том, Дик и Хари Браун и њихов први сусед фармер Грин. Адвокат је почео да чита: „Својих седамнаест крава остављам својим синовима, и то овако: једну половину крава најстаријем сину, Тому; једну трећину Дику; једну деветину свом најмлађем сину, Харију”.

Адвокат је одложио документ, узео папир и оловку и стао да рачуна. „То значи да Том добија $8 \frac{1}{2}$ крава, Дик $5 \frac{2}{3}$, а Хари $1 \frac{8}{9}$.” Насмешио се задовољан собом што је тако паметан и учен.

„Ви можда знате аритметику”, рекао је Том кисело. „али очигледно не-

мате појма о сточарству. Половина краве је половина мртве краве, а мртва крава не даје млеко.”

„Не ваља му ни аритметика”, јавио се и Хари. „Кад сабереш $8 \frac{1}{2}$, $5 \frac{2}{3}$ и $1 \frac{8}{9}$ добијеш $16 \frac{1}{18}$ ”. Браћа су се неверљиво згледала, питајући се не покушава ли то адвокат да им украде $17/18$ краве. Овај је само беспомоћно слегнуо раменима.

Фармер Грин је мирно погледао браду и проговорио. „Оладите, момци. Знам како ћете поделити краве по жељи свог оца, и то без убијања крава, без вишкова и мањкова. Сачекајте само док одем до своје стаје.” Када се вратио, показао им је шта треба да ураде. Тако су и поступили, на опште задовољство. Како им је фармер Грин поделио краве?

Решење

Фармер Грин је довео једну од својих крава. Сада их је било укупно 18. Тому је дао половину, дакле 9. Дику $5 \frac{2}{3}$ или 17. Једна крава је преостала, и она се мирно вратила у своју стају да пасти. Ви с преживљавате та-ко где је стала.

СЛУЧАЈ НОЋНОГ ЧУВАРА

Ноћни портир снебивљиво је ступао по раскошном тепиху који је покривао под канцеларије. Никада пре није био код директора. Премештао је капу из руке у руку. „Шта могу данас да учиним за вас?”, упитао је директор љубазно.

„Опростите што вас узнемиравам. Знам да сте у послу, али ово је врло важно. Знам да планирате да данас после подне летите за Чикаго на састанак. Молим вас, немојте ићи авионом. Откажите састанак, или пођите пословним возом.”

Директор је био видно зненађен. Био је покушао због чега ноћни вар жели да га види: пошлица плате или слободан. Обожавао је рлока Холмса, али у овом случају је свако кеније закључивање едало неумесно. Кад, ноћни чувар се поја-

вио са потпуно неочекиваним и помало узнемирујућим захтевом. Температура директоровог осмеха опала је за неколико степени. „Необично је то што тражите од мене. Зашто не

би требало да идем авионом?”

„Рећи ћу вам. Прошле ноћи сањао сам да се авион за Чикаго срушио и да су сви изгинули. То је лош знак. Молим вас не изази-

вајте судбину. Идите возом.”

Директоров осмех је поново отоплио док је пратио ноћног чувара до врата. „Хвала на упозорењу” рекао је и руковао се са

својим службеником.

Али, упркос упозорењу, сео је у авион за Чикаго. Лет је бип пријатан, ништа неочекивано се није догодило. Сутрадан, у среду, љубитељ Шерлока Холмса вратио се у Њујорк и отпустио ноћног чувара. Зашто?

Одговор

Ноћни чувар је отишао зато што је спавао на послу.

